

SREČNO

GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE

LETO VII.
DECEMBER 1971

ŠTEV. 6

Celje - skladišče

D-Per

539/1971

1119710645,6

COBISS o

Srečno 1972!

Franc Kopitar, akademski slikar — postavljanje jeklene stojke na odkopu premoga, linorez

Vsako leto si ob Novem letu obetamo in želimo boljšo proizvodnjo, boljše poslovne uspehe, boljši standard in tudi boljše razpoloženje vseh članov kolektiva. Prav gotovo ne moremo zanikati uspehov, ki smo jih dosegli tako po količini proizvodnje, ki bo letos višja kot v letu 1970, kakor tudi po tehničnih pokazalcih proizvodnega procesa. Ne moremo pa se pohvaliti, da bi dosegli v proizvodnji premoga finančni uspeh, ki bi bil enakovreden proizvodnemu. To nam seveda znižuje v celoti uspeh podjetja, kar se odraža v dohodku, najbolj pa seveda v osebnih dohodkih zaposlenih.

Nestabilnost na našem celotnem gospodarskem področju nam je povzročila težave, ki so vse leto spremljale poslovanje podjetja in vplivale na razpoloženje zaposlenih. Našo aktivnost smo usmerili na reševanje problemov likvidnosti podjetja in skrbi za zadostna sredstva pri izplačevanju osebnih dohodkov, do problemov v zvezi s sredstvi za modernizacijo proizvodnje in problema prodajnih cen premoga kot posledica naraščanja proizvodnih stroškov. Ta je imela in je dosegla določene pozitivne rezultate. Poleg tega ne moremo in ne smemo prezreti tragične nesreče na rudniku Hrastnik, ki je imela močan vpliv na doseganje proizvodnje in na finančni rezultat podjetja kot celote. Nismo si v začetku leta predstavljali, da se bomo znašli v takšnih težavah, kakršne so nastopile preko leta.

Smo na začetku Novega leta 1972! Trdno sem prepričan, da smo se že toliko prekalili v premagovanju težav, da nas ne more ničesar več presenetiti. Menim, da smo z vsemi konstruktivnimi in pozitivnimi silami v našem družbenem in gospodarskem razvoju, pa tudi v našem podjetju na najboljši poti, da začnemo z mnogo bolj obetajočimi usmeritvami in rezultati na celotnem gospodarskem področju. V tem smislu smo dolžni tudi mi z rezultati proizvodnje in gospodarjenja v našem podjetju, prispevati svoj delež pri splošnih naporih za doseg stabilizacije v celotnem našem gospodarskem življenju.

Zelim in upam, da bomo v zadovoljivi meri uresničili zahtevo za izboljšanje položaja rudarja, kar bi nam v vsakem pogledu dvignilo

splošno razpoloženje in ustvarilo ugodnejše možnosti v perspektivi te panoge industrije. S tem ciljem želim ob podpori in prizadevanju ce-

lotnega kolektiva vsem skupaj mnogo sreče in uspeha v letu 1972!

Glavni direktor

ALBERT IVANČIČ, dipl. inž. rud.

Proizvodni načrt za leto 1972

V letu 1972 predvidevamo v Završavskih premogovnikih proizvodnjo v višini 1.750.000 ton premoga, bi jo dosegli v 282 delovnih dneh. Rednih delovnih dni bo v prihodnjem letu 264. Odločili smo se, da se bomo skušali potrebam tržišča bolj približati in bomo zato normalno obratovali še na 18 prostih sobot. V 282 delovnih dneh bomo s povprečno dnevno proizvodnjo 6220 ton/dan, dosegli proizvodni načrt.

Podobne odločitve v zvezi z dodatnimi delovnimi dnevi so sprejeli tudi ostali premogovniki v Sloveniji.

Kapacitete v vseh jamah, s separacijama, omogočajo višjo proizvodnjo, ker pa storitev ne bomo mogli bistveno zvišati, nam število možnih delavnikov oz. delovnih dni narekuje predvidenih 1.750.000 ton premoga.

Storitve se bodo delno dvignile zavoljo nekaterih predvidenih tehničnih ukrepov in dokončanih inve-

sticijskih objektov. S tem bo olajšano delo in zaposleno bo manj ljudi. Pri obstoječi odkopni metodi, s pridobivanjem premoga iz nadkopnega dela, bomo delno zvišali storitev in izkoristek z uvedbo še dodatnega odstreljevanja premoga v stropu in tleh; v Hrastniku in v jami Kotredežu bomo ponekod uporabljali v ta namen GESBO — VT napajanje, samo ali pa v kombinaciji z odstreljevanjem. Za uspešnejše odstreljevanje bomo nabavili ustrezne vrtnalne garniture in eksplozivne patrone večjega premera.

S sistematičnim uvajanjem takega dela, bomo povečali tonažo na 1 m² površine širokočelnega odkopa, ki sedaj varira od 7 do 15 ton.

Koncem leta 1972 bomo verjetno pričeli s poskusnim uvajanjem hidravličnega podporja in strojnega pridobivanja premoga na širokočelnem odkopu.

Na rudnikih predvidevamo v letu 1972 naslednjo proizvodnjo v tonah —

rokočelnih front prevelika. Zaradi nepredvidenih sprememb v kakovosti premoga so etaže pripravljene z večjim številom prog, zato bodo možni preskoki slabših partij premoga ali celo delne opustitve.

V Kotredežu bomo nadaljevali z odkopavajnem etaž v poljih 56 in 57. Za lažjo dostavo materiala bomo uredili strojni prevoz od VI. horizonta po J — 66 ali vpadniku na etaže. Prevoz materiala med jaškoma J—66 in J—57 oz. V-6-5, bo potekal po etapnih progah z monorailnem. Pri odkopavajnu premoga v Kotredežu imamo najnižji izkoristek — 4 ton/m². Tega moramo čimprej popraviti, saj je od njega odvisna storilnost in stroškovna obremenitev tone.

V jami Kisovec bomo zaključili z odkopavajnem premoga v polju 42 sloj 1, 2 in 3. V polju 55 in 53, kjer odkopavamo od zgoraj navzdol z rušenjem in pridobivanjem iz nadkopnega dela, bomo koncem leta že na višini V. horizonta.

S polnim splavnim zasipom bo-

	komercialni premog	kotlovni premog	Skupaj
jama Dol	85.000		
jama Hrastnik	280.000		
jama Ojstro	262.000		
rudnik Hrastnik	627.000		627.000
jama Trbovlje		608.000	
rudnik Trbovlje		608.000	608.000
jama Kotredež	242.000		
jama Kisovec	242.000		
rudnik Zagorje	484.000		484.000
R Š C	31.000		31.000
Z P T	1.142.000	608.000	1.750.000

Iz tabele je razvidno, da načrtujemo proizvodnjo komercialnega premoga v višini 1.142.000 ton in kotlovni premog v višini 608.000 ton. Skupna proizvodnja bo predvidoma znašala 1.750.000 ton.

Termoelektrarna Trbovlje bo predvidoma okrog 750.000 ton premoga, t. j. rovnega premoga iz Trbovelj, prahu iz redne proizvodnje in kotlovnega premoga iz TTS. Izkušnje iz prejšnjih let nas uče, da je bil rudnik Trbovlje že večkrat v zagati, ker so bila odprta le polja s kotlovnim premogom, TET pa ni obratovala v pasu. Ker je bila depozicija polna, so nastopale težave v proizvodnji kotlovnega premoga iz rudnika Trbovlje. Če bi nastopilo tako kritično stanje, bomo morali odpreti čelo na višini 239 v polju Lakonca, kjer je najlažje odkopati 90.000 ton komercialnega premoga.

V jami Dol bomo odkopavali premog v B in C polju do višine 260, t. j. do savskega horizonta. Za nadaljnje odkopavajne izpod višine 260 bo potrebno opraviti nova odpiralna dela.

V jami Hrastnik bomo nadaljevali z odkopavanjem premoga v A kopi in Talnem skladu, v jami Ojstro pa na etaži III/8 in III/10. Skladno s projektom in odkopavanjem v jami Ojstro, bomo morali izdelati dodatne dostavne in izvozne zveze.

Tudi v jamah rudnika Hrastnik bomo pričeli s strojnim izkopom prog v premogu za pripravo etaž.

V Trbovljah, bomo odkopavali kotlovni premog v Zg. VII. polju višina 274 in višina 260, v polju Polaj II na višini 262, Polaj III. na višini 272 in Polaj na višini 253. V jami Trbovlje je skupna dolžina ši-

V strojnici jaška I na rudniku Trbovlje Foto inž. Tone Bregant

mo v jami Kisovec odkopavali premog v polju 42, 40 in 50 ter 52. Na vseh ostalih širokočelnih odkopih v ZPT bomo odkopavali premog od zgoraj navzdol s povišanimi etažami in pridobivanjem premoga iz stropa.

RSC bo odkopaval premog v učnih revirjih v Trbovljah v polju Lakonca in v Kisovcu, v polju 40 (splavni zasip).

Po posameznih rudnikih in skupno za ZPT predvidevamo naslednje storitve —

	rudnik Hrastnik	rudnik Trbovlje	rudnik Zagorje	skupaj LdZ
jamski, to/šiht	3,65	4,84	2,80	3,65
obrat., ton/šiht	3,23	4,13	2,17	3,05
rudniš., ton/šiht	2,50	3,49	2,00	2,58

V naslednji tabeli so navedene načrtovalne storitve za leto 1971 —

	rudnik Hrastnik	rudnik Trbovlje	rudnik Zagorje	Skupaj ZPT
jamska, ton/šiht	3,53	4,70	2,75	3,54
obratna, ton/šiht	3,15	3,80	2,10	2,92
rudniš., ton/šiht	2,38	3,30	1,90	2,44

Za leto 1971 predvidene storitve od dejanskih storitev bistveno ne odstopajo za ZPT, na rudniku Hrastnik in rudniku Trbovlje so le nekoliko višje, na rudniku Zagorje pa malo nižje. Na rudniku Zagorje so nižje v jami Kotredež zaradi slabšega izkoristka in zato, ker še niso izpeljali prevoza ljudi in materiala na etaže.

Načrtovana proizvodnja za leto 1971, v 281 1/3 delavnikih, je znašala —

— rudniku Hrastnik	619.000 ton
— rudnik Trbovlje	590.000 ton
— rudnik Zagorje	495.000 ton
— RSC	31.000 ton
ZPT	1.735.000 ton

Do konca leta 1971 bo naslednje število obratovalnih dni po rudnikih —

— rudnik Hrastnik,	283 1/3 delav.
— rudnik Trbovlje,	285 delav.
— rudnik Zagorje	283 2/3 delav.
Predvidena proizvodnja bo leta 1971 znašala —	

— rudnik Hrastnik	648.000 ton
— rudnik Trbovlje	649.000 ton
— rudnik Zagorje	487.500 ton
— RSC	40.300 ton
Z P T	1.824.800 ton

Načrt bo v glavnem prekoračen zaradi večjega števila delovnih dni, delne prekoračitve storitev in večjega števila produktivnih delavnikov od načrtovanih.

V prihodnjem letu predvidevamo naslednjo porabo glavnih vrst materiala.

	jamski les m ³ /1000 ton	razstrelivo gr/t
— rudnik Hrastnik	9	130
— rudnik Trbovlje	7	90
— rudnik Zagorje	14	330
Z P T	10	175

Poraba lesa bo napram letu 1971 skoraj nespremenjena, poraba razstreliva pa bo povečana zaradi močnejšega rahlanja premoga v nadkopnem delu.

Poleg ostalih ukrepov bomo morali v prihodnjem letu prevzeti zlasti še one za doseg boljšega asortimenta in kvalitete. Ti so tudi sestavni del stabilizacijskih ukrepov ZPT.

Peter Schneider, dipl. inž. rud.

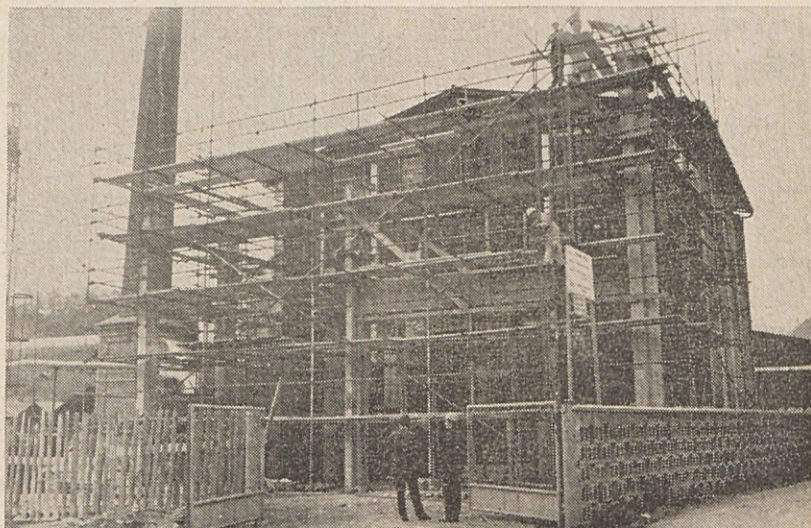
Perspektiva Zasavskih premogovnikov v letu 1972

Leto 1971 bo naše podjetje zaključilo sorazmerno uspešno, če upoštevamo le dosežene proizvodne rezultate. Drugače bo seveda s finančnimi rezultati. Verjetno bomo sicer dosegli oziroma presegli celotni dohodek, pri tem pa visoko presegli predvidene materialne stroške in sredstva za osebne dohodke, kar bo imelo za posledico, da bomo v celoti ustvarili približno polovico predvidenega ostanka dohodka. To seveda precej zmanjšuje vrednost celotnega učinka gospodarjenja podjetja. Vendar menim, da je v določeni meri ta rezultat opravičljiv, kajti v letu 1971 smo se znašli v težavah najrazličnejšega značaja, ki so imele v znatni meri vpliv na dosežene rezultate.

In kdaj si lahko obetamo v letu 1972? Kar se tiče možnosti plasmna naših proizvodov in uslug si ne obetamo nekih posebnih sprememb. Pri proizvodnji premoga predvidevamo še nadalje porast povpraševanja, kar izhaja iz ocene v zvezi s proizvodnjo premoga v Sloveniji in njegovo povečano porabo, predvsem za potrebe termoelektrarn. Tudi naročila odjemalcev premoga so za

naslednje leto večja kot so naše zmogljivosti. Prav gotovo se bo marsikateri potrošnik tudi v naslednjem letu preusmeril na porabo

druge vrste goriva, kar pa ne bo bistveno vplivalo na našo prodajo, saj so še precejšnje rezerve v široki potrošnji, predvsem v razšir-

Izgradnja II. faze toplotarne v Trbovljah

Foto inž. Tone Bregant

jenosti in rabi trajnožarečih peči, kar bo potrebno v naši nadaljnji usmeritvi poslovne politike tudi upoštevati. Predvidevamo nekoliko bolj stabilne razmere v gospodarstvu, zato ne predvidevamo večjih obremenitev dohodka z družbenimi dajatvami, kot so znašale doslej.

Premog bomo v letu 1972 predvidoma proizvajali v normalnih 264 delovnih dneh, kolikor znaša skupno število delavnikov pri 42-urnem delovnem tednu in 18 obratovnih sobotah. To je nekoliko manj kot v letu 1971. V letu 1971 bomo predvidoma opravili 285 1/3 delovnih dni, od tega 17 1/3 delovnih dni na dela proste sobote. Za leto 1972 predvideva osnutek proizvodnega načrta 1,750.000 ton premoga. V letu 1971 je proizvodni načrt predvideval proizvodnjo 1,735.000 ton, vendar bomo dosegli čez 1,800.000 ton.

V prihodnjem letu bo potrebno doseči nadaljnji napredek v modernizaciji proizvodnje premoga s povečanjem storilnosti in doseganju boljšega finančnega rezultata. Za to obstojajo v določeni meri tudi splošni pogoji in pripravljenost, ki omogoča uresničitev teh zahtev. Trenutno imamo torej, kot energetska panoga industrije, sorazmerno ugodne pogoje na trgu.

Obrat za specialna rudarska dela

je v zadnjem času precej povečal število zaposlenih. Odprl je novo gradbišče v Strmostenu (Rešavsko-moravski premogovni bazen) in začel z rudarskimi deli v Švici. Razen del, ki jih izvaja v Hrastniku in Zagorju v okviru ZPT, izvaja rudarsko-gradbena dela v Nikšiću, Šuplji Stijeni, že imenovanem Strmostenu in v Idriji. Poleg del v Švici izvaja rudarsko-gradbena dela z dvema nemškima podjetjima tudi v Nemčiji.

Ta enota ima perspektivo in možnost nadaljnje razširitve obsega del, saj za to nedvomno kažejo zahteve po predložitvi ponudb za izvajanje rudarskih gradbenih del. V zadnjem času se ta enota resno zavzema za prevzem del tudi pri gradnji cestnih tunelov. Vsekakor bo potrebno v perspektivi razširiti obseg in možnosti za prevzemanje različnih vrst gradbenih del, za kar obstajajo realne možnosti, predvsem iz načrtovanega celotnega našega nadaljnjega razvoja. Spričo tega bo potrebno ta obrat v bodoče mnogo bolj okrepiti s potrebnimi kadri.

Proizvodnja gradbenega materiala je omenjena pri našem podjetju na tri kamnolome, dve betonarni ter eno opekarno. Kaže, da ni problematičen obstoj in nadaljnji razvoj betonarn kot problem, ki tudi

ni rešen v okviru proizvodnje gradbenega materiala v celotnem Zasavju. Kamnolomi terjajo nadaljnjo modernizacijo, pri čemer sta kamnoloma v Trbovljah in Hrastniku v drugačnem položaju, kot kamnolom v Zagorju. Mnogo bo še potrebno napraviti za nadaljnji razvoj opekarne, da bo dosežena takšna kvaliteta enakomernosti in oblike opke, kakršna se danes na trgu zahteva. Sedanja modernizacija opekarne je pokazala, da smo šele na pol poti, ki jo zahteva modernizacija v celoti.

V zadnjem času je dobila svojstven pomen dejavnost toplarn, tako v Hrastniku kot v Trbovljah. To dejavnost bo potrebno še nadalje širiti in v njo vključevati še ostale koristnike tovrstne energije, ki jih na področju Zasavja ni malo.

V naslednjem letu se bomo morali spoprijeti z nalogami, ki nas čakajo, predvsem pri utrjevanju dokončnih stališč v zvezi z razvojem proizvodnje premoga v Zasavskih premogovnikih. Pri tem bo potrebno iskati in izbrati najboljše rešitve. V okviru vseh ostalih dejavnosti bo potrebno iskati možnosti razširitve in odpiranja novih delovnih mest za kadre, ki jih imamo že na razpolago.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Doseganje prodajne cene premoga

Zasavski premogovniki — Trbovlje pri doseganju prodajne cene premoga v desetih mesecih letošnjega leta, niso dosegli povsem zadovoljivih rezultatov in to v glavnem iz dveh razlogov:

- 1) ni bil povsod dosežen načrtovan padec vrst,
- 2) ni bila dosežena načrtovana kalorična vrednost premoga.

Po rudnikih je rezultat naslednji:

a) padec vrst v %:

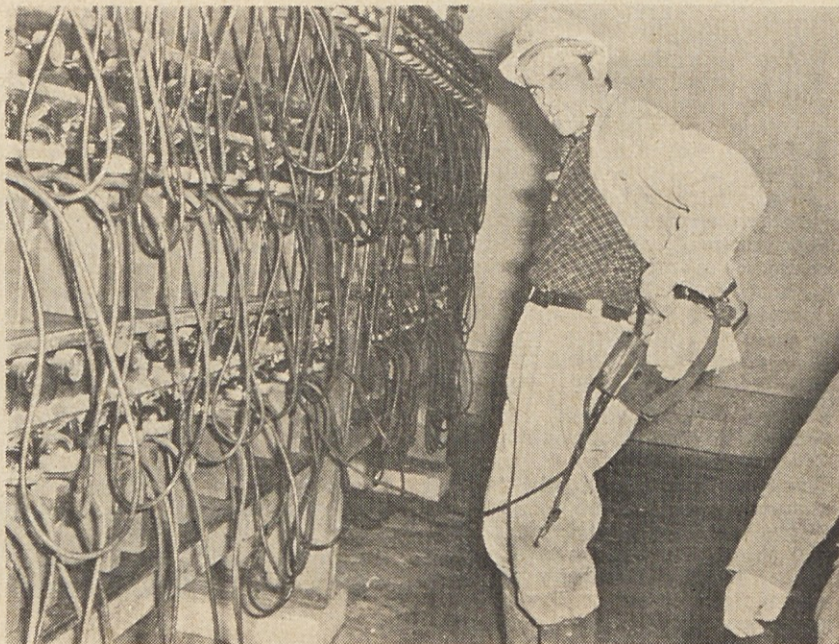
Vrsta premoga	Hrastnik		Trbovlje		Zagorje	
	načrt	doseženo	načrt	doseženo	načrt	doseženo
kosl	11,4	10,0	—	—	1,2	13,8
kocke	11,3	9,9	—	—	1,2	14,3
oreh	15,1	10,7	—	—	1,3	17,6
grah	12,5	9,4	—	—	1,2	8,3
zdrob	15,1	20,9	—	—	2,6	23,2
prah	21,6	25,3	—	—	3,1	22,8
medprodukt	13,0	12,1	—	—	1,5	—
kotlovni	—	—	1,7	100,0	87,9	—
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iz tabele je razvidno, da rudnik Hrastnik pri debelih vrstah premoga ni dosegel načrta, presegel pa ga je pri drobnejših vrstah. Rudnik Trbovlje je seveda glede na 64.175 ton

komercialnega premoga presegel načrt, ki je predvideval samo kotlovni premog. Rudnik Zagorje je pri debelih vrstah načrt presegel, ni ga pa dosegel pri drobnih in je torej

spremenil strukturo v prid debelejših vrst.

Enak rezultat kot pri strukturi se kaže seveda tudi pri realizaciji, kjer je prikazana samo prodana proiz-

Samopostrežba v lamparni na rudniku Trbovlje

Foto inž. Tone Bregant

vodnja (brez prodaje iz zaloga), po doseženih povprečnih cenah za posamezne vrste premoga.

a) Prodaja dosežene proizvodnje po predvidenem padcu vrst v din:

Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
62,559.000	40,308.600	52,257.000	155,124.600

b) Prodaja dosežene proizvodnje po dejanskem padcu vrst v din:

Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
60,187.700	42,807.400	53,574.100	156,569.200

Torej je rudnik Hrastnik zaradi tega, ker ni dosegel predvidenega padca vrst, dosegel manjšo realizacijo za 2,371.300,00 din, rudnik Trbovlje je dosegel višjo realizacijo za 2,498.800,00 din in rudnik Zagorje višjo realizacijo za 1,317.100,00 din. Vsi trije rudniki so dosegli torej višjo realizacijo za 1,444.600,00 din.

b) Pod a) je prikazana realizacija pod pogojem, da ima premost tisto kalorično vrednost, ki jo garantiramo kupcem, kot npr.: kotlovni premost za termoelektrarno Trbovlje po 2650 kcal, prah in medprodukt za termoelektrarno Trbovlje po 2400 kcal.

Če te kalorične vrednosti nismo dosegli, smo morali korigirati prodajno ceno in plačati penale. Obratna je bila situacija, če smo presegli garantirano kalorično vrednost. Če u-

poštevamo doseženo kalorično vrednost, je bila dejanska realizacija po rudnikih naslednja (v din):

Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
59,608.700	41,158.900	53,533.300	154,300.900

Če ugotovimo razliko med to realizacijo in realizacijo z doseženo garantirano kalorično vrednostjo (pod a) vidimo, da smo zaradi korekcij in penalov izgubili:

— rudnik Hrastnik	579.000 din
— rudnik Trbovlje	1,648.500 din
— rudnik Zagorje	40.800 din

Skupaj 2,268.300 din

kar predstavlja 1,54 din na tono. Ta razlika seveda bistveno vpliva na doseganje in delitev dohodka osnovne dejavnosti:

	dejanski obrač. brez obračun korekcij in I-X penalov	
1) celotni dohodek	177,773.400	180,041.700
2) materialni stroški	68,643.000	68,643.000
3) dohodek	109,130.400	111,398.700
4) obveznosti iz dohodka	12,267.200	12,267.200
5) dohodek za		

razdelitev	96,863.200	99,131.500
6) bruto osebni dohodki	94,767.400	94,767.400
7) za družbene službe	988.300	988.300
8) bruto skladi	1,107.500	3,375.800
% 6 : 5	97,8	95,6
% 7 : 5	1,0	1,0
% 8 : 5	1,2	3,4

To pomeni, da bi dosegli 43 % načrtovanih brutto skladov, namesto dosedanjih 14,1 %, seveda pod pogojem, da bi s to razliko formirali bruto sklade in ne povečali osebnih dohodkov.

Iz gornjega sestavka je razvidno, da rudnik Hrastnik dosega slabšo realizacijo zaradi tega, ker ne dosega predvidenega padca vrst in ker ne dosega potrebne kalorične vrednosti pri prahu, vmesnem produktu in kotlovnem premogu.

Rudnik Trbovlje zaradi 64.175 ton komercialnega premoga sicer presega predviden padec vrst, vendar mu slaba kalorična vrednost kotlovnega premoga ne dopušča, da bi dosegel zanj polno prodajno ceno 76,11 din za tono in temu primerno tudi po višal realizacijo.

Rudnik Zagorje sicer presega načrtovan padec vrst in s tem tudi realizacijo, vendar mu nesorazmerno visoki materialni stroški ne dopuščajo ugodnega finančnega rezultata.

Miro Gole, dipl. oec.

Ocena možnosti prodaje premoga v letu 1972

Po letu 1968 je nastal v Sloveniji precejšen preobrat na tržišču rjavega premoga. Takratne delne težave plasmaja, ki so bile izrazite v poletnih mesecih, so se v naslednjem obdobju zmanjšale v toliki meri, da lahko danes ugotavljamo sorazmerno ugodno konjunkturo, ki vlada na trgu. Celo to, lahko rečemo, da postaja Slovenija vse bolj deficitarna v preskrbi z rjavim premogom, ker lastna proizvodnja ni v stanju pokrivati obstoječih potreb. Po vseh predvidevanjih lahko sodimo, da bo enaka situacija nastala prej ali slej tudi pri lignitu.

Letošnje leto je bilo za premogovnike rjavega premoga v Sloveniji konjunktorno leto. Ta ugotovitev temelji na oceni ustaljene porabe na eni strani in rahle tendence zniževanja proizvodnje na drugi strani. Torej enakomerno povpraševanje s strani porabnikov je spremljala znižana ponudba premogovnikov. Vse to je soustvarilo določen deficit in pa težnjo po nabavi premoga iz drugih republik za pokritje razlik med potrebnimi in razpoložljivimi količinami.

Takšno oceno stanja potrjuje podatki, da je Slovenija v I. polletju 1970 nabavila iz drugih republik 29.400 ton rjavega premoga. Letos pa že 43.200 ton, kar je za polovico več kot v prejšnjem obdobju.

Po analizi sedanjega stanja porabe in preskrbe Slovenije z rjavim premogom lahko z gotovostjo pričakujemo, da se bo konjunktorno obdobje nadaljevalo tudi naslednje leto. Takšna prognoza temelji na dveh splošnih ugotovitvah, ki na eni strani pogojujejo umirjeno rast porabe premoga in pa sorazmerno velik porast porabe lignita (pričetek obratovanja TE Šoštanj III), na drugi strani pa postopno zniževanje proizvodnje premoga v nekaterih manjših premogovnikih Slovenije (Kočevje, Senovo, Laško). Povečani porabi in pa nižji proizvodnji sledilo povečanje elastičnosti povpraševanja, kar bo dalo določeno zagotovilo za zanesljiv plasma premoga s strani domačih premogovnikov, dasiravno pričakujemo za pokritje deficita nekoliko povečan uvoz premoga iz drugih republik. Ta pa zaradi izredno velikih transport-

nih stroškov ne more bistveno vplivati na konkurenčnost domačih premogovnikov.

Za Zasavske premogovnike se je že v tekočem letu pojavil močnejši pritisk kupcev z zahtevo za povečanje dosedanjih dobav, pojavili pa so se tudi povsem novi kupci premoga. Takšno stajne je posledica že predčasne preusmeritve porab, za zanesljivejšo vire preskrbe, ki jo je pogojeval perspektivni program zapiranja manjših premogovnikov. Po zbranih podatkih za leto 1971 je razmerje med povpraševanjem in

Dopisujte
v svoje glasilo
SREČNO

našo ponudbo razvidno iz naslednjega tabelarnega pregleda:

v 000 tonah								
asortiman	kosi	kocke	oreh	grah	zdrob	prah	kot. in medpr.	skupaj
prijavljene potrebe kupcev	214,5	271,8	197,2	161,8	336,0	320,7	665,0	2,167,0
sklenjene pogodbe	156,4	155,8	179,3	123,0	247,1	289,4	674,0	1,825,0
elastičnost povpraševanja v odnosu na ponudbo	1,37	1,74	1,10	1,31	1,36	1,11	0,98	1,19

Elastičnost povpraševanja je izražena s koeficientom napram sklenjenim pogodbam, ki predstavljajo našo ponudbo. Pri vseh asortimentih je povpraševanje večje od naše ponudbe, izrazito pri kosih, kockah in grahu ter zdrobu, manj pa pri orehu in prahu. Pri kotlovnem premogu je stanje primerjalnih ele-

mentov izravnano, ker je potreba TE prilagojena naši ponudbi.

V naslednjem letu ne pričakujemo bistvenih sprememb v splošni oceni prodaje. Razmerje med povpraševanjem in našo ponudbo je prikazano v naslednjem prikazu za leto 1972:

v 000 tonah								
asortiman	kosi	kocke	oreh	grah	prah		kot. in medpr.	skupaj
prijavljene potrebe kupcev	195,5	230,1	189,8	146,1	339,5	312,2	758,0	2,171,2
proizvodni načrt	151,6	140,9	158,8	99,6	226,6	284,1	688,4	1,750,0
elastičnost povpraševanja v odnosu na načrt	1,29	1,63	1,19	1,46	1,49	1,10	1,10	1,24

V odnosu na načrtovani obseg proizvodnje znaša elastičnost povpraševanja 1,24 pri čemer je najbolj izrazita pri kockah, grahu, in zdrobu. Ob upoštevanju dejstva, da je zaradi deficita na premogovnem trgu, del povpraševanja usmerjen

na tržišča drugih premogovnikov izven naše republike, realno sklepamo bistvene spremembe v splošni v odnosu na našo ponudbo celo nekoliko večja.

V naslednjem letu lahko na osnovi analize sedanjega stanja raz-

merja med porabo in ponudbo pričakujemo dokaj ugodne možnosti za prodajo našega premoga brez kakšnih večjih sezonskih nihanj. Manjši riziko lahko nastopi le pri prodaji kotlovnega premoga in prahu za termoelektrarne. Te bi namreč ob ugodnem hidrološkem letu obratovale z zmanjšano zmogljivostjo.

Janko Lapornik, oec.

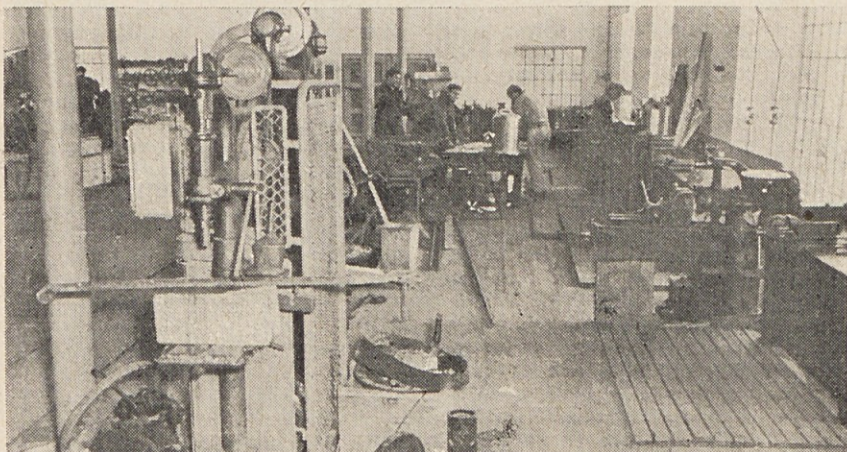
Dedek Mraz govori otrokom članov naše delovne skupnosti. Izrekel je mnogo lepih želja

Foto in. Tone Bregant

Problemi proizvodnje in gospodarjenja rudnika Hrastnik v letu 1971

Ker je bilo doslej v glasilu SREČNO in tudi drugje že precej napisanega o montan-geoloških prilikah rudnika Hrastnik, ne želim tega ponavljati tudi v tem članku. Vendar pa moram že uvodoma poudariti, da je prav z ozirom na takšne težke prilike (močni pritiski, dotoki večjih količin vode in podobno) pridobivanje premoga in izgradnja jamskih objektov otežkočena in precej draga.

V zadnjih štirih letih (torej v času integracije) je rudnik Hrastnik dosegel naslednjo proizvodnjo: (v letu 1971 le do novembra)

Delo v novih delavniških prostorih na rudniku Hrastnik

Foto inž. Tone Bregant

Leto	Štev. delav.	načrtovano ton	doseženo ton		razlika ton	%
1968	296 1/3	649.380	676.350	+	26.970	104,2
1969	305 1/3	636.750	659.000	+	22.250	103,5
1970	294	631.480	650.330	+	18.850	103,0
1971	257 2/3	550.190	583.080	+	32.890	105,9

Leto	t/dan	Proizvodnja — vrsta			jamski stalež
		kotlovni	komercialni skupaj		
1968	2.279	10.817	665.533	676.350	904
1969	2.158	48.777	610.223	659.000	852
1970	2.212	70.748	579.582	650.330	784
1971	2.264	13.373	569.707	583.080	748

Iz navedenega torej sledi, da je proizvodnja v stalnem porastu in jo bomo tako gotovo dosegli oziroma presegli glede na proizvodni načrt.

Dvigajo pa se tudi storitve, kar je razvidno iz naslednjega pregleda (ton-delavnik):

Leto	priprava v premogu	čista odkopna	odkopna	jamska	rudniška
1968	3,44	12,75	7,89	2,96	2,64
1969	3,07	13,80	8,38	2,99	2,68
1970	3,20	16,31	9,78	3,46	3,08
1971	3,16	16,56	10,16	3,62	3,21

Vse to dokazuje, da je potrebno precejšnje prizadevanje za čimvečjo proizvodnjo, zlasti še, če upoštevamo pogostnejše vdore vode, predvsem v jami Ojstro. Izdelana je že bila posebna študija s strani strokovnjakov našega podjetja. Ta pa bo razširjena še z mnenjem zunanjih strokovnih izvedencev. Za odkopavanje v vodnih področjih je v teku izdelave posebnih projektov. Nad jamo Ojstro, torej na dnevu, so bila izpeljana obširna sanacijska dela. Sedaj, ko imamo na razpolago buldožer, je uspelo premakniti in izravnati nad 50.000 m³ zemlje, položenih in zabetoniranih pa je bilo okrog 600 m železnih korit za odtok vode.

Glede na to, da vdori poslabšujejo delovne pogoje, moramo stremeti za tem, da se vdori v okviru možnosti zmanjšajo na minimum. Tudi ljudje, zaposleni na takih delovnih mestih, so kljub posebnim oblekam premočeni. Ob takih prilikah je skoraj pol kilometra dolga pot od ustja jame do kopalnice predolja. Na tej poti so tudi ostali rudarji

izpostavljeni vsem vremenskim prilikam in neprilikam, zato bi bila najboljša rešitev v ureditvi kopalnice čimbližje vhodu v jamo oziroma njenem izhodu.

Poseben problem predstavlja tudi obrat Dol. Tu poteka odkopavanje srednjega sektorja med horizontoma k. 403 in 250. Sloj je razvit v obliki ozkih, podolgovatih leč v smeri vzhod — na dolžini 850 m. V letu 1971 smo pričeli z odkopavanjem B polja, istočasno pa je bilo eno odkopno delovišče še na k. 250 v A polju in sicer vse do meseca maja. Dotedanje izpolnjevanje proizvodnega načrta v višini 340 t/dan ni bilo problematično, odslej pa so se zmanjšale odkopne kapacitete zaradi zožitve sloja v B polju na komaj cca 3 m. Tudi število zaposlenih v jami Dol se je zmanjšalo od 133 na 116.

Sicer pa je upadanje števila zaposlenih problem povsod v podjetju. Nihanja povprečnega letnega staleža v Hrastniku je razvidno iz naslednjih podatkov:

Leto	delavci			uslužbenci			Celo-fluktuacija		
	jama	zunaj	skupaj	teh.	admin.	skupaj	kupno +	—	
1968	904	196	1.100	57	23	80	1.180	123	133
1969	852	187	1.039	52	23	75	1.114	91	187
1970	784	192	976	53	25	78	1.054	113	135
1971	748	196	944	56	24	80	1.024	97	131

Pri jaških je zaposlenih 50 ljudi in pri oskrbovanju mehanizacije zaposlet 56. Od odkopov pa do naložitve premoga v vozičke, je zelo dolga transportna pot. Če bi lahko uredili takšne avtomatske naprave, ki bi v

primeru okvare na mehanizaciji izključile vse transporterje iz obratovanja, tedaj bi lahko to število zaposlenih zmanjšali na eno tretjino, ostale pa bi lahko obložili na proizvodnji premoga. Takšnemu načinu

sproščanja ljudi za delovna mesta v proizvodnji, bi vsekakor pripomogel tudi transport premoga, ki bi potekal po nadkopih z gumijnastimi transportnimi trakovi do nivoja zvezne proge. Toda zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, doslej ni bilo mogoče ničesar narediti v tej smeri. Sicer pa tudi gradnja vseh investicijskih objektov kasni prav zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Ko bodo transportne poti za premog urejene z nadkopi, bi bilo z vseh stališč praktičneje in ekonomičneje, da bi vse zaposlene v jamah Hrastnik, Ojstro in Dol prevžali po glavnem izvoznem jašku Hrastnik in od tam z osebnimi vozički v bližino delovišča. Ta jašek bi služil v tem primeru le za prevoz ljudi in materiala.

Glede na stalnost proizvodnje premoga, je treba najti primerno obliko pridobivanja ljudi za rudarski poklic, ker se stalež stalno znižuje. Zato mora biti naš skupen interes, da bomo imeli pripravljena tudi nekatera zunanja delovišča, na katerih bo možno zaposliti mlajše ljudi, takoj po 15. letu starosti. To bi lahko primerno rešili z modernizacijo betonarne in kamnoloma, kjer bi zaposlili predvsem mlade ljudi, ki bi jih nato po 18. letu starosti premestili k jamskim delom. Če bomo dopuščali možnost zaposlovanja mladih ljudi drugje, tedaj prav gotovo ne bomo mogli pričakovati njihovo vrnitev v rudarstvo. Seveda bo nujno urediti tudi zvišanje osebnih dohodkov. Sedanja zastarela in zelo primitivna ureditev betonarne in kamnoloma tudi ne more poslovati rentabilno, zato je toliko bolj nujna in upravičena modernizacija, zlasti še glede na vedno večje potrebe po gramozu in betonskih izdelkih za druga podjetja v Hrastniku in za široko porabo. Sicer pa takšno modernizacijo narekuje tudi akcijski program občine Hrastnik za uresničevanje nalog ekonomske politike in stabilizacije.

Posebno vprašanje zadeva tudi naše delavnice. Obnovljeni prostori so primerni in bodo ustrezali tudi v bodoče. Toda izrabljeni in zastareli so stroji, saj izvirata dve stružnici in skobelni stroj že iz leta 1929. Tako starost ima tudi precej drugih strojnih naprav, medtem, ko rezkalnega stroja sploh ni.

Sedanje potrebe zahtevajo sodobnejšo ureditev in šele nato bo mogoče dosegati boljše rezultate in izdelovati kvalitetne izdelke. Kot že rečeno, so sedanji delavniški prostori dovolj veliki in dopuščajo možnost razširitve, kar bi bilo zelo pomembno in nujno tudi za zaposlovanje delovnih invalidov, katerih je

vedno več in je to razvidno iz naslednje tabele:

Leto	Delovni invalidi		Vojaški invalidi	Skupaj
	KZSZ	ZPT		
1968	134	9	10	153
1969	143	10	9	162
1970	162	8	7	177
1971	164	7	7	178

Problem bi bilo torej možno rešiti z nabavo nekaterih novih in nekaj dodatnih strojev, ker bi bilo možno izdelovati nekatere dele doma. Takšna delo sedaj naročamo v

drugih delavnicah ali celo izven podjetja, kar vse nujno dviga stroške. Ob modernizaciji delavnic bi bilo torej možno izvajati večja naročila za domače potrebe in končno tudi razna dela za tuje stranke (npr. kooperacija s Sijajem in podobno), pri vsem tem pa bi obstajala možnost zaposlitve invalidov, ker je iz prakse znano, da zaradi navezanosti na podjetje, zelo neradi ali pa sploh nočejo drugam.

Tudi jamska mehanizacija predstavlja poseben problem. Vsa je vgrajena in rezervnih delov ni. V letu 1972 bomo nujno potrebovali za vse tri jame okrog 4.700 m verig in 900 korit. Proučili bomo tudi možnost, da bodo popravljali mehanizacijo bližje deloviščem v jami.

Toplarna je bila preurejena iz bivše kotlarne, za kar so bili uporabljeni in predelani stari kotli. Ze sedaj je precej odjemalcev toplotne energije, njihovo število pa se bo v bližnji bodočnosti še povečalo in bo zato nujno pristopiti k ureditvi še tretjega kotla. Našteti so najnujnejši problemi, ki jih bo treba rešiti. Njihova rešitev pa ne spada v okvir delovne enote. Mi v enoti bomo skrbeli za dobro gospodarjenje z raznim materialom, skrbeli bomo poleg količinske tudi za kvaliteto proizvodnje in vplivali na znižanje tistih stroškov, na katere lahko vplivamo. Zavedamo se, da bodo dobri uspehi enote v korist posameznikov in podjetja kot celote.

Ivan Petrov, dipl. inž. rud.

Varnost v jami Ojstro

V letošnji četrti številki glasila Srečno, smo zavoljo čim širšega sodelovanja pri preprečevanju nevarnih vodnih vdorov, objavili nekaj tehničnih ugotovitev, ki so po logičnem sklepanju bile vzrok silovitega vodnega vdora, dne 8. aprila 1971 v jami Ojstro. V nadaljevanju smo navedli tudi ukrepe, katere bomo morali izvajati in ki so za varnost zaposlenih tako pomembni, da jih v zgoščeni obliki ponavljamo!

»Da bi preprečili škodljivo formiranje kaminov in praznine v rušnem prostoru starega dela, kar je posledica neenakomernega in nepopolnega rušenja ter dotekanja premoga iz nadkopnega dela po odstranitvi podporja, moramo izvajati obvezno rahljanje premoga v nadkopnem delu z razstreljevanjem. S ciljem, da bi dosegli z narušenim premogom, v porušenem delu, stalno bariero (filter) proti staremu delu, mora točenje premoga (pridobivanje iz nadkopnega dela) potekati postopoma po vsej dolžini odkopne fronte in se sme iz vsakega tekočega metra čela pridobiti le 10 m³ premoga (v razsutem stanju) pri pogoju, da podkopna višina ne presega 2,5 m ob odkopni fronti, celotna višina etaže pa je 10 m.

Poglejmo, kaj je bilo po preteku dveh mesecev v zvezi z izvajanjem teh ukrepov storjenega in kakšni so bili uspehi.

Rahljanje nadkopnega premoga v višini preko 7 m, z uporabo metanskega razstreliva in klasičnim (kontinuiranim) polnjenjem, zavoljo malih dovoljenih količin polnitve (do 800 gr), ni moglo biti učinkovito. Tehnična služba je preskrbela ustrezno tolmačenje veljavnih predpisov in za posamezne pogoje odredila uporabo nemetanskega razstreliva oziroma metanskega razstreliva z diskontinuiranim (etapnim) polnjenjem. Količinsko smo polnjenje vr-

tin z razstrelivom in učinek lahko tako znatno povečali. Pri tem so se pojavile prve težave in v zvezi z njimi tudi prilagoditve novo nastalim pogojem. Z običajnim vrtnim strojčkom je bilo vrtnanje minskih vrtnin v strop po razpokanem premogu zelo težavno. Še težavneje je bilo v vertikalno vrtnino brez posebnih pripomočkov vstaviti eksploziv. Učinek razstrelitve je bil ugođen le v mehkejših premoških partijah, v tršem premogu pa željene drobitve nismo dosegli, ker smo spričo predpisov v 7 m dolgo vrtnino lahko vstavili le največ 2300 gr razstreliva (potrebno cca 4000 gr). Posledica tega je bila, da se je odstopilo od sistematičnega razstreljevanja. Razstreljevalo se je skladno s potrebo in ustrezno pogojem.

Potreba po odstreljevanju je na-

stopila, ko se je predhodni odstranitvi stojk, staro delo zrušilo le nekaj metrov v strop nadkopnega dela in se je tu ustvarila praznina najrazličnejših oblik in smeri, pogoj pa je narekoval drugo situacijo strelne vrtnine ter mnogo težavnejšo kontrolo metana v vidnih in nevidnih prazninah starega dela.

S predvideno odkopno višino čela od 2,2 do 2,5 m tudi nismo vzdržali. Severni del čela v Zapadnem polju, je prehajal skozi mehkejšo glinaste premoške plasti, katerim se je zaradi prisotnosti vode, tlačna trdnost precej zmanjšala. Penetracija stojk je bila tolikšna, da je zmanjšana višina ob starem delu že preprečevala odstranjevanje podporja (rušenje). Višino čela smo zato povečali na 2,8 m.

V takih razmerah smo lahko su-

Demontaža starih zavojnih drč pred rudniško delavnico v Hrastniku
Foto inž. Tone Bregant

mili na točnost izvajanja ukrepov, predvsem pa v doseganje željenega namena, zato smo prav zavoljo tega tudi povečali kontrolo.

Kljub temu, da so opazovanja in meritve pritokov vode na čelo Zapadnega polja, potrjevale pravilno funkcijo in obračanje narahljanega premoga v starem delu kot drenaža in filter ter je po vseh delovnih poročilih nadzornikov in posebne kontrole razvidno, da se vsa dela na čelu izvajajo po navodilih, sta se dne 9. oktobra in 2. novembra 1971 ponovno sprožila dva vodna vdora, ki jih moramo smatrati za nevarna.

Mulj in voda v redko tekočem stanju sta namreč vdrla v čelo nenadoma in hitro, vendar le v manjši količini (od 20 do 80 m³) in zaradi tega ni bilo hujših posledic. Po očiščenju zalitega jamskega prostora na čelu smo ugotovili, da je voda v obeh primerih našla pot skozi dokaj ozko odprtino v boku starega dela, ki lahko nastane med obema stojkama v medsebojni razdalji do 90 cm. Vdora vode sta se pripetila v fazi rušenja in pridobivanja.

Zaradi posebnega spremenjenega stanja, ki sledi vodnemu vdoru, je težko, če ne že nemogoče, ugotoviti po ogledu dejanske vzroke, na podlagi katerih bi bilo možno uspešno ukrepati. Zato se lahko pri apalizi poslužujemo le izjav navzočih in pa logičnih sklepanj. Tu moram opozoriti na pomembnost verodostojnih izjav, ki včasih pod vplivom nenadnega dogodka nehote, pod vplivom vesti za nepravilno dejanje pa hote, izmaličijo dejanske vzroke in s tem tudi vsak ukrep. Kakorkoli so bili že ti vplivi pri zadnjem vodnem vdoru prisotni, smo izjave sprejeli s pridržkom in na podlagi raznih primerjav ugotovili, da je voda pro-

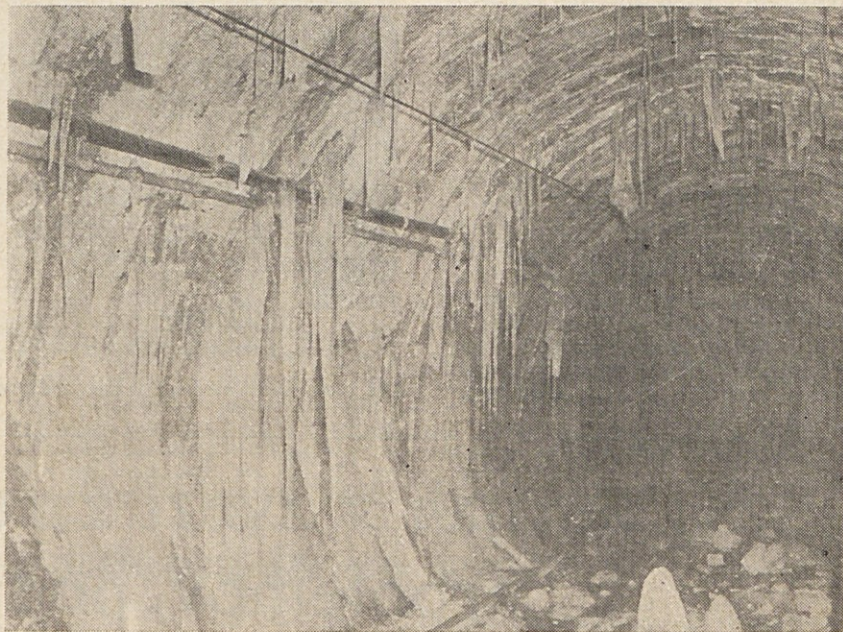
drla na čelo nenadoma, po praznem prostoru v starem delu, ki je po svoji smeri in obliki segal globoko v stara dela predhodne odkopne etaže.

S tem sklepom oziroma ugotovitvijo pa se ponovno potrjuje osnovna ugotovitev v študiji vodnih vdorov, da je za varno odkopavanje premoga v območju vodnih vdorov, nujno doseči enakomerno in koli-

činsko odmerjeno pridobivanje nadkopnega dela etaže, brez ustvarjanja nevarnih praznin in kaminov. To bomo pa dosegli le z ustreznim sistematičnim rahljanjem.

V dopolnilnem projektu nove odkopne metode za območje vodnih vdorov, ki je v izdelavi in bo gotov do konca tega leta, je postopek razstreljevanja kot najvažnejši ukrep, obdelan v posebnem poglavju.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Ledene sveče na zveznem obzorju med Strojnim in Glavnim jaškom v jami rudnika Hrastnik

Foto inž. Tone Bregant

Delo z Robbins-om

Na enomesečnem strokovnem izpopolnjevanju o strojih za napredovanje prog po srednje trdi in trdi hribini, sem si v Zahodni Nemčiji ogledal stroje Demag, Wirth, Krupp-Wohlmeyer in Robbins. Poleg njih sem si ogledal tudi stroje za napredovanje prog po premogu Eickhoff, Demag in Paurat ter stroje za vrtnanje jaškov in nadkopov Turmag in Wirth. Med stroji za napredovanje po trdi hribini, sem edino stroj Robbins videl vgrajen v jami in sicer prav v fazi preboja tako, da sem si ga lahko ogledal od vseh strani, kar sicer pri normalnem napredovanju ni mogoče.

Stroj je vgrajen v rudniku Minister Stein, BAG Dortmund, kjer se je leta 1970 pokazala potreba po pospešeni izgradnji 7. obzorja, ki mora že leta 1974 pričeti obratovati. Proga, premera 5 m in skupne dolži-

ne 7 km, poteka po karbonskih plasteh peščenjaka, peščenega in glinastega skrilavca s precejšnjo vsebnostjo kvarcita in trdoto preko 2000 kp/cm², prevrtati pa je bilo potrebno tudi preko 100 m tektonsko močno narušene in sipke hribine, takoj imenovani kvintus. Leta 1970 izdelani projekt je predvidel za običajno izdelavo s streljanjem skupne stroške v višini 12.291.000 DM, za strojno izdelavo pa 13.445.000 DM. Kljub kalkuliranim večjim stroškom, se je takrat vodstvo odločilo za strojno izdelavo iz naslednjih glavnih vzrokov:

- hitrejša odpiranje obzorja in večja gotovost za terminirano odkopavanje na 7. obzorju,
- manjši poznejši vzdrževalni stroški,
- pomankanje delovne sile za običajno izdelavo,

— večja varnost pri napredovanju.

Ameriške stroje Robbins sedaj že uspešno konkurirajo tri evropske firme (nemški Demag in Wirth ter švicarska Atlas Copco), ki pa leta 1970 še niso izdelale stroja s tako velikim premerom. Robinsonovo vrtno glavo, premera 4,8 do 5,1 m in 36 diskov na njej, poganja šest elektromotorjev s skupno močjo 540 kW. Ostala instalirana moč, 144 m dolgega kolosa, pa znaša še 200 kW. Sam stroj je dolg 15 m, električne in klimatske naprave 11 m, vse ostalo pa je nakladalna konstrukcija, ki jo stroj vleče za seboj.

Kamenino luščijo diski v koncentričnih krogih, na obodu nameščena vedra pa jo nakladajo na gumi transporter, ki poteka vrh stroja. Za podpiranje se uporablja petsegmentni zvončasti profil, ki je na-

meščen 4 m za celom delovišča na skoraj povsem mehaniziran način. Kljub hlajenju vrtnih diskov z vodo, se ti tako segrejejo, da je potrebno dovajati na delovišče po zračilnih ceveh, kar 400 m³/min hlajenega zraka. Vse to pa ne prepreči visoke delovne temperature, zaradi česar je delovni čas skrajšan na 6 ur in uvedeno štiriizmensko obratovanje.

V času od 1. januarja do 31. avgusta 1971 je bilo v 141 delavskih obratovanj stroja, izdelanih 1830 m proge oziroma povprečno 13 m/dan; k temu pa je potrebno dodati, da je stroj izdelal več kot 270 m v izredno slabih okoliščinah (kvintus, ovinek, zelo trd peščenjak), kjer je dosegel le 4,7 m/dan; v ugodnih pogojih pa se je ta storitev dvignila na preko 23 m/dan. Temu sorazmerni so bili tudi stroški in sicer 7580.- DM v najslabšem in le 1265.- DM/m v najboljšem mesecu, povprečno pa 2425.- DM/m. V težkih pogojih je bila presežena tudi potrebna obložitve iz 44 na 59 delavnikov/dan za vsa napredovalna in ostala dela.

Do sedaj je stroj opravičil zaupanje, čeprav mnogokrat nastopajo težave zaradi velike oddaljenosti

matične tovarne in s tem rezervnih delov. Prav to pa daje omenjenim evropskim strojem velike možnosti razvoja in konkuriranje na evropskem tržišču. Tudi v Jugoslaviji že deluje Demagov stroj za izdelavo prog po trdi hribini.

Matjaž Hočevnar, dipl. inž. rud.

Del okrepčevalnice na rudniku Hrastnik

Foto inž. Tone Bregant

O akcijah v zvezi z reševanjem problemov podjetja

Zbor delavcev dne 6. novembra t. l. na rudniku Trbovlje, o katerem smo seznanili vse delovne enote našega podjetja ter premogovnike Slovenije, je dal pobudo za pospeševanje nekaterih perečih problemov v premogovništvu in našem podjetju. S sklepi in zahtevami zbora kolektiva RT smo seznanili Gospodarsko zbornico Slovenije, Skupščino socialistične republike Slovenije in Izvršni svet SRS. Istočasno je republiški odbor sindikatov obvestil o tem zboru Republiški svet zveze sindikatov Slovenije, zveza komunistov v podjetju pa Centralni komite ZKS.

V podjetju smo pripravili tudi nekoliko širšo informacijo o problematiki podjetja, o razvojnem programu in predlogih podjetja za urejanje vprašanj premogovništva in našega podjetja, ki smo jo posredovali predsedniku Izvršnega sveta Slovenije. Ti predlogi in zahteve so bile v kratkem naslednje:

1. popravek oz. prilagoditev sedanjih prodajnih cen premoga z ozirom na splošni dvig cen,
2. odobritev posojila za nadaljnjo modernizacijo proizvodnje premoga pod ugodnimi pogoji (nizka obrestna mera in sprejemljiva doba odplačila),
3. možnost najetja kreditov za stanovanjsko izgradnjo pod ugodnejšimi pogoji, kot so sedanji,

4. oprostitev plačevanja posebnega republiškega proračunskega prispevka na osebne dohodke za delo ob prostih sobotah. Ti znašajo 23,96 % od netto in 16,40 % od bruto OD,

5. oprostitev plačevanja posojila za nerazvite v višini 1,94 % od družbenega proizvoda, oz. v gospodarskih organizacijah od poslovnega sklada. Predlog je, da bi nas republiški zakon, ki je v pripravi, oprostil plačevanja tega prispevka.

Dne 19. 11. so o problematiki Zasavskih premogovnikov razpravljali na Republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije ter sprejeli in istočasno podprli stališča, ki so bila predlagana. Na tem sestanku, na katerem je bil navzoč tudi predsednik Zveze sindikatov Slovenije, je bilo iz sindikalne organizacije Zasavskih premogovnikov navzočih 5 članov.

Dne 22. 11. je bil sestanek na Republiškem izvršnem svetu pri predsedniku Stanetu Kavčiču. Poleg predsednika sta bila na tem sestanku navzoča tudi podpredsednik IS ing. Tribušon in član IS ing. Zupan. Zasavske premogovnike so zastopali — predsednik osrednjega delavskega sveta, predsednik ROS-a, glavni direktor in namestnik glavnega direktorja. Prisoten pa je bil

tudi poslanec republiškega zbora republiške skupščine tov. Forte Karel.

Sestanek je imel dva vsebinska dela. V prvem delu so bili obravnavani predlogi, ki so bili dostavljeni Izvršnemu svetu SRS. Člani IS so se strinjali, da je potrebno podpreti akcijo jugoslovanskih premogovnikov za spremembo cen, vendar s posebnim ozirom za ceno premoga, ki se uporablja za termoelektrarne. Prav tako so se strinjali tudi s tem, da bi bilo potrebno premogovnike oprostiti plačevanja posebnega republiškega prispevka za delo ob prostih sobotah. Strinjali so se tudi s predlogom, da ne bi plačevali posebnega prispevka od poslovnega sklada za nerazvite pokrajine. Smatrali so pa, da ni mogoče v ničemer pomagati v olajšavah pri stanovanjski izgradnji. Izvršni svet bo v smislu sprejetih stališč posredoval pri pristojnih organih za ustrezne odločitve.

V drugem delu se je razgovor nanašal na perspektivo Zasavskih premogovnikov, na kredit za modernizacijo proizvodnje in na ukrepe, ki bi jih bilo potrebno podvzeti. Člani IS so smatrali, da tudi predloženi program modernizacije ni zagotovilo, da ne bo podjetje tudi v bodoče zašlo v težaven položaj, predvsem zaradi vedno večje in ostrejšje kon-

Cesto med novo in staro separacijo v Trbovlja je treba utrditi
Foto inž. Tone Bregant

kurence ostalih vrst goriv ter hitrejšega razvoja in napredka ostalih industrijskih in gospodarskih panog Slovenije v primerjavi s premogovništvom v naslednjih letih. Iz tega razloga je nujno potrebno predvideti in omogočiti v naslednjih letih

dodatno proizvodnjo, ki naj pomaga reševati splošno problematično situacijo v Zasavskih premogovnikih. Člani IS so zagotovili, da so sredstva za modernizacijo proizvodnje premoga na razpolago in da jih bo možno črpati v letu 1972, vendar

mora še o tem razpravljati in odločiti odbor posebnega družbenega pomena za reševanje vprašanja v elektrogospodarstvu, na katerega smo že naslovili ustrezno vlogo.

Dne 24. 11. je Zvezni zavod za cene odobril povišanje cen premoga za 20 % za široko potrošnjo in industrijo, dočim zahteva, da doseže z železnico in termoelektrarnami poseben sporazum o cenah. Vse potrošnike smo o spremembah cen že obvestili. Naše podjetje daje skoraj 60 % proizvodnje termoelektrarnam in železnici. Zato je trenutni učinek povišanja cen na celotno proizvodnjo samo okoli 8 %. V zvezi s cenami premoga za termoelektrarne in železnico bo potrebno počakati na razgovore in pogajanja, pri čemer pa imamo tudi podporo republiškega izvršnega sveta.

Ker nam je bila odobritev cen posredovana šele v petek, 26. 11. popoldne, ni bilo še možno izdelati izračuna, kako se odraža ta sprememba na dohodek podjetja in na osebne dohodke. Strokovne službe imajo nalog, da pripravijo izračun in v zvezi s tem tudi predlog, o čemer bo razpravljali tudi osrednji delavski svet. Razumljivo je, da je bil učinek te spremembe v cenah v mesecu novembru zelo majhen, ker je zajemal le okoli 8000 ton proizvodnje.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Rudarstvo doma in po svetu

Zaloge Zahodnonemških premogovnikov

V Zahodnonemških premogovnikih so zaloge presegle 8 milij. ton. Po statističnih podatkih premogovne gospodarske centrale so znašale zaloge koncem oktobra 3,9 milij. ton premoga in 4,1 milij. ton koksa. To je približno 7 milij. ton več kot v istem mesecu predhodnega leta.

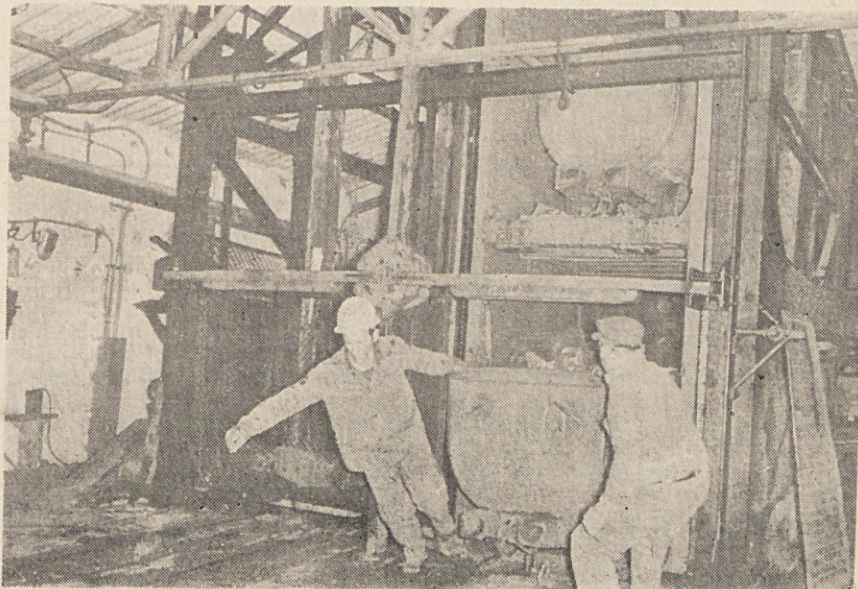
Seja sveta premogovnikov zveze gospodarske zbornice

Dne 5. novembra t. l. je bila v Beogradu seja sveta premogovnikov zveze gospodarske zbornice. Seje se je udeležil tudi član sveta Jože Zorčič, inž. namestnik glavnega direktorja ZPT. Na seji so razpravljali o zadolženosti in likvidnosti gospodarstva in o predlogih ukrepov za njihovo izboljšanje ter o združevanju v zbornicah. Na seji so bili člani sveta seznanjeni tudi s poročilom o poteku akcije za zvišanje cen premoga, ki jo je vodil ta svet skupno z združenjem premogovnikov v Beogradu. O zahtevi so bili v skladu s predpisi seznanjeni zvezni zavod za cene, kateremu je bila predložena tudi celotna dokumentacija, komisija za ekonomsko politiko pri zveznem izvršnem svetu in podpredsednik zveznega izvršnega sveta dr. Jakov Sirotković.

Predvajanje strokovnih filmov

V ponedeljek, dne 15. novembra 1971 je vodstvo podjetja ZPT, skupno s podružnico ZRGMIT, organiziralo v sejni sobi ZPT v Trbovljah predvajanje petih strokovnih filmov, ki jih je dala na posodo to-

varna rudarskih strojev Eickhoff iz ZR Nemčije. Predvajanja filmov se je udeležilo 45 članov delovne skupnosti, v glavnem tehniških sodelavcev iz vseh enot. Strokovni filmi so prikazovali kompleksno mehanizacijo na širokih čelih krajših dolžin, stroje za izkop prog in tunelov ter jamske žičnice.

Na odvozišču vrh jaška III na Gvidi

Foto inž. Tone Bregant

Doseganje in delitev dohodka

V deset mesečnem razdobju 1971, smo proizvodni načrt količinsko prekoračili za 5 %. Skupno smo proizvedli na vseh treh rudnikih in šolskem revirju 1.494.400 ton premoga, ki smo ga tudi v celoti prodali. Skupno smo prodali 1.506.450 ton, ker smo deponijo znižali za 12.050 ton. Koncem oktobra izkazujemo na zalogi še 17.983 ton prahu, od tega v Trbovljah 14.931 in v Zagorju 3.052 ton.

Poedini rudniki so proizvodni načrt izpolnili v tem razdobju takole:

Rudnik	načrtovano	doseženo	%
Hrastnik	508.500	526.520	103,5
Trbovlje	482.500	529.610	109,8
Zagorje	407.500	404.590	99,7
Skupaj	1.398.500	1.460.720	104,4
RŠC	25.000	33.680	134,7
Celokupno:	1.423.500	1.494.400	105,0

Na rudnikih Hrastnik in Trbovlje se stanje ni spremenilo. Oba izkazujeta nižje in preseganje načrtovane tonaže. Kot že omenjeno, razlog je v slabšem padcu vrst, več je drobnih vrst premoga, ki imajo nižjo prodajno ceno, kar nam znižuje povpreček Din/tona. Nadalje, pri prahu in kotlovnem premogu za elektrarno Trbovlje ne dosegamo pogodbenih kaloričnih vrednosti, posledica je nižja prodajna cena. Pri rudniku Hrastnik tudi materialni stroški niso v skladu s proizvodnjo, so previsoki in tudi to negativno vpliva na doseganje ostanka dohod-

Finančni načrt pa na postavki »celotni dohodek« ne izkazuje enotnega doseganja, kot količinski. To se pravi, da načrtovane kvalitete premoga, tako v pogledu asortimenta

kot kalorične vrednosti, nismo dosegli. V nadaljevanju prikazujem doseganje finančnega načrta v % za posamezne rudnike in osnovno dejavnost ZPT:

Elementi	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
prodaja v tonah brez RŠC	104,0	110,0	101,4	105,3
celotni dohodek	97,1	101,8	101,7	104,4
materialni stroški	99,9	88,1	112,9	110,1
dohodek	95,5	110,2	95,3	101,1
obveznosti iz dohodka	110,3	117,7	104,0	111,4
dohodek za razdelitev	93,8	109,7	94,3	99,9
bruto OD	109,3	103,4	99,9	107,4
družbene službe	123,6	109,9	102,6	112,1
bruto skladi	10,3	162,1	—	14,1

ka za nadaljnjo delitev na OD in sklade.

Rudnik Zagorje dosegla boljše povprečno prodajno ceno od predvidene, vendar je pa v materialnih stroških tako visok, da izkazuje v končni vsoti negativni rezultat. Negativna razlika je tudi med izrednimi izdatki in dohodki, kjer izkazujemo letos precejšnja izplačila rudarskih škod.

Od skupno predvidenega ostanka dohodka za bruto sklade v skupni višini 7.851.900 din, smo dosegli le 1.107.500 din ali 14,1 % in to:

— rudnik Hrastnik	595.900 din ali 10,3 % plana
— rudnik Trbovlje	1.018.500 din ali 162,1 % plana
— rudnik Zagorje	424.800 din —
— razlika med izrednimi izdatki in dohodki	28.900 din —
Skupaj:	1.107.500 din ali 14,1 % plana

Koncem avgusta smo izkazovali na rudniku Hrastnik izgubo in na rudniku Zagorje nekaj dobička. Dosežki v septembru in oktobru (pozitivni v Hrastniku, negativni v Zagorju) so pa koncem oktobra situacijo popolnoma spremenili.

Obrat za specialna rudarska dela izkazuje na domačih gradbiščih izgubo. Največja je na gradbišču Nikšič v Črni Gori, kjer so pa v teku pogajanja za spremembo cen. Nekatere se pa dela na gradbiščih zaključujejo oziroma so v pripravi, pri teh delih pa finančni rezultat še tudi ne more biti ugoden. Doseženi uspehi na inozemskih deloviščih domača pasivo v celoti pokrivajo. Finančni načrt smo sestavili le za tuzem-

ska gradbišča, doseganje v % pa je naslednje:

	gradbišča v SFRJ	vsa gradb.
celotni dohodek	103,5	117,3
materialni stroški	105,2	105,4
dohodek	102,4	124,9
obveznosti iz dohodka	55,9	55,9
dohodek za razdelitev	113,2	140,9
bruto OD	134,5	134,5
družbene službe	103,2	103,2
bruto skladi	—	193,1

Negativni rezultat na gradbiščih v SFRJ znaša 518.200 din, končni pozitivni rezultat z upoštevanjem

MEGLA IN DEŽ OVIRATA VOŽNJO NA CESTI

Da ne bo prepozno!

Osnovno pravilo za vožnjo z motornimi vozili v megli ali med dežjem (nalivom) se glasi:

I. Zmanjšaj hitrost vožnje na varno hitrost!

II. Povečaj varnostno razdaljo do spredaj vozečega vozila!

III. Prižgi zasenčene luči tudi podnevi!

IV. Ne spreglej prometnih znakov na cesti in bodi do teh znakov še bolj pozoren in pazljiv!

V. Izboljšaj si vidljivost tudi s brisalci za vetrobranska stekla!

VI. Če nimaš meglenk, ob zelo gosti megli ne vozi, da boš dolgo živel!

VII. Bodi do pešcev, kolesarjev in mopedistov tovariški, obziren in spoštljiv!

VIII. Ne pusti se motiti od potnikov. Ne pogovarjaj se med takšno vožnjo z njimi!

IX. Ne ustavlaj na cesti, če to ni nujno potrebno!

Prehitevanje ali prehitra vožnja po mokrem, vlažnem ali mastnem cestišču skrajšajo premnogim pot na »drugi svet!«

Ne samo cestnoprometni predpisi ali pravila varne vožnje — tudi sam razum voznika terjajo vso potrebno in koristno previdnost na cesti.

priliva iz inozemstva, pa je 2.040.200 din.

Delovne enote GRAMAT-a poslu-

jejo uspešno, tudi izguba v Hrastniku je nižja od načrtovane. Doseganje finančnega načrta v % je naslednje:

	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	113,0	98,0	135,0	104,3
materialni stroški	104,0	118,4	136,1	119,8
dohodek	61,6	84,9	130,5	88,1
obveznosti iz dohodka	69,9	52,1	30,7	50,4
dohodek za razdelitev	63,2	90,6	187,7	95,9
bruto OD	—	92,6	—	92,6
družbene službe	—	82,5	—	82,5
bruto skladi	63,2	82,0	187,7	111,5

Za enoto v Hrastniku in Zagorju se obračunavajo OD na tamkajšnjih rudnikih, zato v prednjem prikazu niso izkazani. V zneskih je bil dosežen načrtovani dobiček (ostanek dohodka za bruto sklade — v Hrastniku izguba) takole:

	načrtovano	doseženo	%
Hrastnik	— 116.300	— 73.500	63,2
Trbovlje	453.900	372.400	82,0
Zagorje	101.400	190.400	187,7
Skupaj:	439.000	489.300	111,5

Za toplarno Trbovlje finančni načrt ne obstoja.

Pri realizaciji 276.500 din izkazuje izgube 134.000 din, ki je opravičljiva, ker vse obstoječe kapacitete niso izkoriščene.

Za avtopark smo načrtovali le kritje vseh stroškov, brez ostanka dohodka za sklade. Povečana realizacija v zadnjih mesecih, boljše izkoriščanje vozil in tudi višje cene, so omogočile boljše poslovanje te delovne enote. Doseganje finančnega načrta v % je naslednje:

	Trbovlje-Hrastnik	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	144,5	109,0	124,5
materialni stroški	135,1	104,0	113,7
dohodek	150,5	134,5	147,9
obveznosti iz dohodka	115,1	101,0	109,1
dohodek za razdelitev	158,3	143,1	154,2
bruto OD	136,5	101,4	127,0
družbene službe	87,7	—	64,0
bruto skladi	—	—	—

Ker ostanek dohodka za sklade ni bil načrtovan, ne moremo prikazati dosežek v %. V zneskih pa znaša:

Trbovlje-Hrastnik	146.300 din
Zagorje	104.300 din
Skupaj:	250.600 din

Vse obravnavane proizvodne dejavnosti so skupaj dosegle v raz-

dobju januar-oktober 1971 tole doseganje in delitev celotnega dohodka:

doseženo din % fin. načrta

celotni dohodek	210.300.400	106,1
materialni stroški	82.766.400	110,5
dohodek	127.534.000	103,4
obveznosti iz dohodka	13.902.200	100,7
dohodek za razdelitev	113.631.800	103,8
bruto OD	108.782.800	109,7
družbene službe	1.095.400	100,4
bruto skladi	3.753.600	40,2

Vse druge neproizvodne dejavnosti so zaključile obravnavano obra-

Delitev dohodka v %:

	načrtovano	doseženo
bruto OD	90,5	95,7
družbene službe	0,9	1,0
bruto skladi	8,6	3,3

čunsko razdobje pozitivno. Finančnih načrtov nismo sestavili, doseganje in delitev dohodka je:

Zanimivosti od tu in tam

Reševalna vaja

Na zahtevo republiškega rudarskega inšpektorja, je bila 10. novembra t. l. sklicana izredna reševalna vaja vseh reševalcev reševalnih postaj pri ZPT. Pri tej skupni reševalni vaji so sodelovali reševalci iz rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ter iz obrata Dol rudnika Hrastnik. Namen sklica izredne vaje je bil, ugotovitev hitrosti alarmiranja reševalcev, prihoda na mesto ogroženosti in opremljenosti reševalcev. Vaja je potekala na rudniku Hrastnik. Prisostvovali so ji republiški rudarski inšpektor Svetozar Zebre, dipl. inž. rud., izvedenec prof. dr. inž. Anton Homan, dežurni ZPT tehnični direktor Adolf Jermol, dipl. inž. rud. in drugi. Vaja se je pričela po telefonskem naročilu rudarskega inšpektorja ob 15.30 uri in končala ob 18. uri. Po vaji je izvedenec prof. dr. inž. Anton Homan predaval navzočim o razvoju in stanju rešilstva v splošnem in pri ZPT.

Svetovno tržišče premoga

Organizacija Združenih narodov je po svojih strokovnih službah proučevala bodočo porabo koksa v Evropi. Prišla je do nekaterih dolgoročnih prognoz. Predvidevajo, da se bo proizvodnja surovega železa v Evropi, brez SSSR, do leta 1975 dvignila na blizu 185 milijonov ton, kar pomeni 35%-no povečanje napram letu 1970. Železarne v posameznih državah bodo zmanjševale porabo koksa v plavžih. Pričakujejo da bodo evropske države do leta 1975 zadovoljevale svoje potrebe iz lastnih virov tako, da bi čim manj uvažale iz drugih kontinentov. Računajo, da bo do leta 1975 znašala zahodnoevropska proizvodnja koksa blizu 110 milijonov ton, vzhodnoevropska pa okoli 36 milijonov ton koksa.

Rezerve premoga na Poljskem

Po ocenah strokovnjakov smatrajo, da razpolaga Poljska na globini do 1000 m s skoraj 84 milijardi ton premoga v Gornji Šleziji in za okoli 1 milijardo ton v Spodnji Šleziji. Iz tega razloga spada ta država v vrsto najbogatejših držav v svetu, v pogledu rezerv premoga. Za primerjavo lahko navedemo, da je znašala v letu 1970 proizvodnja premoga na Poljskem 140 milijonov ton, rezerve premoga za eksploatacijo pa znašajo za skoraj 600 let. Nadaljnje zaloge premoga imajo še v večjih globinah do 2000 m tako, da računajo, da znašajo zaloge na Poljskem za 1000 let.

	R Š C	Menze	Počitniški domovi	Skupaj
celotni dohodek	5,626.000	3,296.800	1,023.100	9,945.900
materialni stroški	3,369.700	2,508.600	688.600	6,566.900
dohodek	2,256.300	788.200	334.500	3,379.000
obveznosti iz dohodka	163.100	45.300	16.000	224.400
dohodek za razdel.	2,093.200	742.900	318.500	3,154.600
bruto OD	2,057.200	645.700	185.600	2,888.500
družbene službe	18.200	5.300	—	23.500
bruto skladi	17.800	91.900	132.900	242.600

Delitev dohodka v %:				
— bruto OD	98,3	86,9	58,3	91,6
— družbene službe	0,9	0,7	—	0,7
— bruto skladi	0,8	12,4	41,7	7,7

Ti rezultati seveda niso dokončni in se bodo do konca leta še spremenili. Mišljen je ostanek dohodka za sklade.

Del doseženega dobička pri menzah odpade na:

Pri počitniških domovih:			
Rab	130.500 din	dohodek	130,913.000 din
Crikvenica	21.100 din	obveznosti iz dohodka	14,126.600 din
Partizanski vrh	— 18.700 din	dohodek za razdelitev	116,786.400 din
		bruto OD	111,671.300 din
Skupaj:	132.900 din	družbene službe	1,118.900 din
		bruto skladi	3,996.200 din

Podjetje je z vsemi dejavnostmi razdelilo doseženi dohodek takole:

celotni dohodek	220,246.300 din	Delitev dohodka v %:	
materialni stroški	89,333.300 din	— bruto OD	95,6
		— družbene službe	1,0
		— bruto skladi	3,4

Likvidnostno stanje izkazuje isto sliko kot preje, bistvenega izboljšanja ne beležimo. Terjatve do kupcev se držijo skoraj vedno na isti višini in nikakor ne moremo uspeti, da bi jih znižali na sprejemljiv znesek. Še vedno smo primorani najemati

za izplačilo osebnih dohodkov premostitvene kredite.

Povprečni mesečni osebni dohodki na zaposlenega so se v primerjavi z lanskim letom povečali in so znašali:

Delovna enota	Leto 1970	Januar-oktobrer 1971	%
Rudnik Hrastnik	1.396	1.704	122,1
Rudnik Trbovlje	1.396	1.680	120,0
Rudnik Zagorje	1.206	1.642	136,2
Skupni prevoz	1.199	1.495	124,7
Seperacija Trbovlje	1.073	1.377	128,3
Seperacija Zagorje	1.049	1.338	127,6
S R D	1.258	1.464	116,3
Elektro obrat	1.262	1.515	120,0
Delavnica Hrastnik	1.258	1.496	118,9
Nabavni (skladišča)	1.122	1.408	125,5
Uprava	1.459	1.859	127,4
Osnovna dejavnost	1.286	1.621	126,0
O S R D	1.522	1.916	125,9
Avtopark	1.341	1.583	118,0
GRAMAT in toplarna	1.052	1.366	129,8
Z P T	1.291	1.641	127,1

Potrebe po energiji v Italiji

Zadnja leta v Italiji izredno narašča poraba vseh vrst energije, posebno pa še petrolejskih proizvodov. Njihova poraba se je letno povečevala od 13,8 do 19,7%. Za Italijo je značilno, da le 20,2% od skupnih energetske potreb izvira iz domačih virov. Ti pa so v glavnem premog, zemeljski plin, hidroenergija in manjše količine nafte. Ostale potrebne količine uvažajo. Celokupne potrebne količine vseh vrst energije so znašale v letu 1970 113,4 milijonov ton, od tega pa znaša premog 9400 tisoč ton oziroma 8,3%.

Nova koksna baterija v Lukavcu

Delavski svet kombinata Boris Kidrič v Lukavcu je sprejel investicijski program za izgradnjo IV. koksne baterije. Njena kapaciteta bo znašala okrog 700.000 ton koks letno, medtem ko dosedanje tri baterije dajejo skupno okoli 600.000 ton koks. Z deli bodo končali v letu 1974. Opremo bo dobavila sovjetska firma, medtem ko bo vsa dela na tem objektu izvedel sarajevski Energoinvest.

Subvencija za premog

Članice evropske gospodarske skupnosti plačujejo premogovnikom črnega premoga letno okoli 1,9 milijarde dolarjev pomoči. Vlade posameznih članic te skupnosti so uskladile svoje subvencije v skladu z odloki evropske gospodarske skupnosti.

Proizvodnja lignita

Industrijsko razvite kapitalistične države in države v razvoju so v letu 1969 nakopale skupno 176,5 milijonov ton lignita, v letu 1970 pa 178 milijonov ton. Največja proizvodnja lignita od teh držav je Zvezna republika Nemčija, ki je proizvedla v preteklem letu skupno 108,500 tisoč ton lignita. Na drugem mestu med kapitalističnimi državami pa je Avstralija s 23 milijonov 300 tisoč ton letne proizvodnje lignita.

Širjenje Donskega bazena

V državnem inštitutu za načrtovanje rudarskih naprav v Dnjeopetrovsku v SSSR, so začeli projektirati nove naprave za eksploatacijo premoga v zahodnem delu Donskega bazena. V tem delu bi letno proizvedli 2,4 milijonov ton premoga. Ko bodo zgrajene vse naprave v tem delu, se bo proizvodnja premoga letno povečala na okoli 15 milijonov ton. Ta premog večinoma koksirajo.

Doseganje in poraba amortizacije

Nacionalizacija premogovnikov

V letu 1970 smo porabili več amortizacijskih sredstev, kot smo jih imeli na razpolago. Zato smo morali v tem letu porabo amortizacije nekoliko zmanjšati, da smo pokrili lanskoletno prekoračitev.

Neupoštevajoč v prvih mesecih 1971 pokrite prekoračitve iz leta 1970, nam daje doseganje in poraba amortizacije v času od 1. 1. do 31. 10. 1971, naslednjo sliko:

	din
1) doseženo po mesečnih obračunih	19,354.300,00
2) porabljeno	
— za redno nadomeščanje osnovnih sredstev	9,482.400,00
— za udeležbo pri investicijskih posojilih	648.300,00
— za odplačilo anuitet	2,364.900,00
3) prihranek v letu 1971	12,495.600,00
4) kritje prekoračitve iz leta 1970	6,858.700,00
5) ostane prihranek	2,557.400,00
	4,301.200,00

Iz tega prihranka smo morali plačati razne izločitve za depozite pri banki, avanse dobaviteljem in izvajalcem, ki še niso obračunani tako, da razpolagamo koncem oktobra le z 2,601.000,00 din neporabljenih amortizacijskih sredstev. Ta

znesek pa se je s plačili dobaviteljem in izvajalcem del ter deli v lastni režiiji, v novembru precej znižal.

Pregled doseganja in porabe amortizacije po delovnih enotah:

	din
RUDNIK KRASNİK	
a) doseženo	4,715.500,00
b) porabljeno	
— redna zamenjava	2,156.100,00
— udeležba pri kreditih	23.500,00
— anuitete	411.100,00
c) manj porabljeno	2,590.700,00
	2,124.800,00

RUDNIK TRBOVLJE

a) doseženo	3,376.200,00
b) porabljeno	
— redna zamenjava	591.200,00
— anuitete	303.800,00
c) manj porabljeno	895.000,00
	2,481.200,00

RUDNIK ZAGORJE

a) doseženo	5,504.500,00
b) porabljeno	
— redna zamenjava	1,092.200,00
— anuitete	805.000,00
c) manj porabljeno	1,897.200,00
	3,607.300,00

SEPARACIJA

a) doseženo	3,377.000,00
b) porabljeno	
— redna zamenjava	1,674.200,00
— udeležba pri kreditih	256.200,00
— anuitete	357.600,00
c) manj porabljeno	2,288.000,00
	1,089.000,00

DRUGE ENOTE V OSNOVNI DEJAVNOSTI

a) doseženo	
— elektrostrojni obrat	192.800,00
— žaga	44.300,00
— laboratorij	6.600,00
— uprava ZP	241.600,00
— zakupnine	203.400,00
b) porabljeno	688.700,00
— elektrostrojni obrat	310.100,00
— uprava ZP	816.800,00
— skupno koriščena oprema	599.700,00
c) več porabljeno	1,726.600,00
	1,037.900,00

Predvideno je, da bo Indija v kratkem nacionalizirala 214 premogovnikov, v katerih pridobivajo premog za koksiranje. O tem prvem koraku je pripravljen zakonski predlog za razpravo v indijskem parlamentu. S to akcijo želijo povečati eksploatacijo premoga in s tem onemogočiti dosedanje lastnike, ki delajo v nasprotju z željami in potrebami države.

Prednost za Veliko Britanijo

Britanski parlament je pred nedavnim sklenil, da bo Velika Britanija pristopila k evropski gospodarski skupnosti. S tem v zvezi so pooblaščen predstavniki te države izjavili, da tudi za britanske premogovnike predstavlja ta pristop veliko prednost, tako v kratkoročnih kakor tudi dolgoročnih pogledih. Britanski premog so namreč začeli izvažati v druge države te skupnosti. Izgledi za prodajo njihovega premoga v zahodni Evropi, so zelo dobri.

Vietnamski premog za Japonce

Delegacija japonske industrije ima v načrtu razgovore s predstavniki Severnega Vietnama za sklenitev dolgoročnega dogovora za uvoz premoga iz te države, za potrebe japonske industrije. Tudi Vietnamci so zelo zainteresirani za izvoz svojega premoga na japonsko tržišče.

Premog postaja ponovno zanimiv

Premog je postal ponovno zelo zanimiv tako v Jugoslaviji kakor tudi v svetu. Vzrok tej ponovni afirmaciji so težave okrog proizvodnje in prenosa električne energije, težave okrog nafte, kurilnih olj in podobno. Premogovniki povečujejo proizvodnjo, prav tako pa tudi storilnost, čeravno se zmanjšuje število zaposlenih jamskih delavcev. Vse seveda ne gre po načrtu, ker so osebni dohodki rudarjev v Jugoslaviji sorazmerno majhni, medtem ko so cene premoga na primer za polovico manjše od cen premoga v ZR Nemčiji. Iz tega razloga je treba v taki situaciji sprejeti vrsto ukrepov za zagotovitev zahtev po zvišanju cen premoga in mu tako vrniti enakopravnost na domačem energetskem trgu.

Približno enaki znaki se kažejo na tržišču premoga tudi v drugih državah. Seveda pa obstajajo še druge tendence in ocene, ki zagovarjajo postopno zmanjševanje proizvodnje in porabe premoga zaradi drugih vrst energetskih goriv.

Če povzamemo končne vrednosti dosežene in porabljene amortizacije v delovnih enotah osnovne dejavnosti,

dobimo za razdobje januar-oktober naslednji rezultati:

	din
a) doseženo	17.661.900,00
b) porabljeno	9.397.500,00
c) prihranek	8.264.400,00

Prihranek na osnovni dejavnosti pa nam zniža večjo porabo v drugih

proizvodnih enotah na 6.858.700,00 din.

OBRAT ZA SPECIALNA RUDARSKA DELA

	din
a) doseženo	796.100,00
b) porabljeno	
— redna zamenjava in nabava nove opreme	1.682.000,00
— anuitete	121.700,00
c) več porabljeno	1.803.700,00
	1.007.600,00

GRAMAT

a) doseženo	447.500,00
b) porabljeno	
— redna zamenjava	73.700,00
— udeležba pri kreditu	13.800,00
— anuitete	272.800,00
c) manj porabljeno	360.300,00
	87.200,00

TOPLARNA TRBOVLJE

a) doseženo	—
b) porabljeno	
— udeležba pri kreditih	354.800,00
— anuitete	92.900,00
c) več porabljeno	447.700,00
	447.700,00

AVTOPARK

a) doseženo	448.800,00
b) porabljeno	486.400,00
c) več porabljeno	37.600,00

V pregledu doseganja in porabe amortizacije po delovnih enotah je prikazano le gibanje v desetih mesecih 1971. V porabi so zajeti le obračunani izdatki za investicije. Dejanska poraba denarnih sredstev amortizacije je pa precej večja in

to za razne izločitve na predpisane posebne bančne račune ter plačane avanse. Omenjeni zneski bodo obračunani po dokončanju del in dobavi opreme.

Roman Turnšek

Višja proizvodnja v SSSR

V letu 1970 so v SSSR proizvedli skupno 678,2 milijona ton premoga, kar je za 18 milijonov več kot leto popreje. Od celotne količine so ga pridobili z jamskim delom 502,8 milijonov ton, ostanek pa so pridobili na površinskih kopih. Določene investicije vlagajo tudi na odkrivanju nahajališč premoga v Mongoliji. Premogovnik Jarin-Gol eksploatirajo že od leta 1965 dalje, njegova proizvodnja pa znaša milijon ton letno. Dalj časa so odkrili tudi že druga nahajališča premoga na tem območju.

Razgovor v Ljubljani

Dne 19. novembra 1971 ob 7.30 uri so se zglasili pri predsedniku republiškega odbora zveze sindikatov Jugoslavije, za Slovenijo, tovariši Rado Kantužar — predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev ZPT ter trije predsedniki osnovnih sindikalnih podružnic rudnikov Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Sprejela sta jih predsednik Tone Kropušek in Franc Mlinarič iz republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva. Razpravljali so o informaciji na zahtevo rudarjev, z dne 6. novembra 1971. Sindikati so bili mnjenja, da je treba podjetju omogočiti najetje potrebnih kreditov za modernizacijo pridobivanja premoga.

V NEKAJ VRSTAH

Podelitve priznanja

Republiška konferenca zveze mladine Slovenije, je na svoji seji, dne 4. novembra 1971 v Ljubljani, podelila aktivu zveze mladine Slovenije pri Zasavskih premogovniških-Trbovlje, priznanje za aktivno sodelovanje v Akciji 75. Mladinski organizacijo je na tej seji zastopal Stane Bizjak, predsednik konference ZMS pri ZPT. Priznanje je izročil našemu predstavniku Živko Pregl, predsednik republiške konference ZMS.

Selitev upokoјencev

Stanovanjsko podjetje Trbovlje je zgradilo po naročilu društva upokoјencev, podružnice Trbovlje, združenja zveze borcev NOB in občinske skupščine Trbovlje, 72-stanovanjski blok v Koloniji 1. maja nad Cahunom. Gradbena dela je opravilo SGP Zasavje. Zgradbo je projektiral Ratko Blažič, dipl. inž. arh. Upravičenci na nova stanovanja so prejeli odločbe o dodelitvi stanovanj 11. decembra 1971, medtem ko so prejeli ključe za vselitev 13. decembra 1971. S tem dnem so se pričeli vseljevati v dodeljena stanovanja.

Za zimo se je bilo treba pravočasno oskrbeti z drvimi. Foto inž. Tone Bregant

Skrb za delovne invalide

Če bi želeli v celoti rešiti vprašanje delovnih invalidov pri Zasavskih premogovnikih, bi bila edina rešitev odpiranje stranske dejavnosti v okviru podjetja, v kateri bi zaposlovali delovne invalide, meni Martin Kralj, socialni delavec rudnika Trbovlje. Da je to res eden največjih in perečih problemov, s katerimi se ubada ta največji zasavski delovni kolektiv, povedo tudi številke. Tako je bilo konec novembra t. l. v podjetju registriranih kar 649 delovnih invalidov. Glede na celotno število zaposlenih 4.579, je število delovnih invalidov več kot zaskrbljujoče.

Največ je registriranih delovnih invalidov tretje kategorije — 557. V to kategorijo so uvrščeni tisti delovni invalidi, ki so nesposobni za svoje delo, sposobni pa so za drugo delo s polnim delovnim časom. Delovna invalida druge kategorije sta dva. Za to kategorijo je značilno, da so delovni invalidi nesposobni za svoje delo, sposobni pa so za drugo ustrezno delo s skrajšanim delovnim časom. Po členu 30 pravilnika o delitvi osebnih dohodkov ZPT je registriranih 24 članov delovnega kolektiva. Ti so izčrpani, plačuje pa jih sama delovna organizacija. Invalidnost NOV je 17. V postopku za priznanje delovne invalidnosti pa je bilo konec minulega meseca na vseh treh rudnikih še 49 članov delovnega kolektiva. Do konca leta oziroma v tem mesecu pa se lahko, in verjetno se tudi bo, povečalo število članov delovne skupnosti, ki bodo v

postopku za priznanje invalidnosti.

Pri Zasavskih premogovnikih so vsi delovni invalidi zaposleni na ustreznih delovnih mestih, poraja pa se vprašanje, če so vsa ta delovna mesta resnično invalidska in potrebna. Razumljivo pa je, da v okviru same delovne organizacije ni toliko delovnih mest, da bi lahko vse delovne invalide zaposlili na njih. Na rudniku Trbovlje rešujejo to vprašanje tako, da delovne invalide, doslej so rešili tako že nad 40 primerov, zaposlujejo izven delovne organizacije kot vratarje, hišnike, kurjače ipd. Vsi ti delovni invalidi prejmejo na vsaka tri leta po 7 ton premoga, enkrat letno voziček drv, obdržijo pa tudi stanovanje. Torej, na območju rudnika Trbovlje rešujejo problematiko delovnih invalidov s tesnim sodelovanjem podjetja in uslužnostnih dejavnosti. Navzlic temu pa je treba nujno priznati, da delovni invalidi v vse večji meri obremenjujejo delovno organizacijo.

Osnovni problem delovnih invalidov je nizek osebni dohodek, saj delovni invalidi ne morejo ustvarjati v tolikšni meri, kot na prejšnjih delovnih mestih, ki so bili še zdravi. Osebni dohodki delovnih invalidov pa so nizki tudi zaradi tega, ker vse predolgo traja postopek s strani komunalnega zavoda, zato bi bilo nujno ta proces občutno skrajšati. Kajti v času rehabilitacije, ki je problem zase, živijo delovni invalidi od hranarine, ki je bistveno manjša kot osebni dohodek za delo ob nor-

malnih delavnikih. V tem procesu pa je komisija pri zavodu sedaj preobremenjena tako, da ne more postopka izvajati hitreje. Delovni invalidi čakajo tudi po eno leto, predno jim zavod prizna nadomestilo, potem ko jih invalidska komisija oceni. V najboljšem primeru pa dobijo delovni invalidi v treh mesecih akontacijo na invalidnino. Ravno zaradi tega je osrednji delavski svet ZPT sklenil, da se vsem članom delovne skupnosti, katerim teče postopek za priznanje delovne invalidnosti pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, prizna plačevanje akontacije na osebne dohodke. Enoletno čakanje in prebijanje skozi vsakovrstne potrebe narakuje možnost skrajšanja procesa priznavanja invalidnosti. Jasno pa je tudi, da se ta problematika lahko rešuje le v tesnem sodelovanju vseh zainteresiranih strank.

Največ delovnih invalidov izvira iz odkopov, kjer je najpogostejša okvara hrbtenice. Ob vsem tem pa je nujno poudariti tudi precejšnje težave, ki nastopajo pri postopku rehabilitacije delovnih invalidov. Tem težavam v precejšnji meri botruje tudi močna navezanost na delovni kolektiv, delovno okolje in strah, kako se bo delovni invalid vživel v novem delovnem okolju. Torej, izhod iz vseh teh težav je iskanje rešitev v odpiranju novih stranskih dejavnosti, kjer bi delovni invalidi delali v »svojem« znanem okolju. To pa je naloga strokovnih služb.

Janko SAVŠEK

Odmera osebnega dohodka in nadomestila invalidom

Iz množice perečih problemov, ki nastopajo v zvezi z utrjevanjem položaja invalidov in delavcev z zmanjšano delovno sposobnostjo v ZPT, izstopata v zadnjem času predvsem dva:

- 1) vrednotenje delovnih mest, ki jih zasedajo invalidi po ocenitvi na invalidski komisiji, in
- 2) trajanje postopka od predložitve ustreznih dokumentacije, do izstavitve odločbe o odmeri nadomestila.

Delovna mesta, kjer naj imajo prednost pri zaposlovanju invalidi in delavci z zmanjšano delovno sposobnostjo, so bila nazadnje komisij-sko ugotovljena v letu 1967, spremembe in dopolnitve pa bo vseboval pravilnik o sistemizaciji delovnih mest, ki je v izdelavi. Praviloma so vsa invalidska delovna mesta takšna, da ne terjajo večjih fizičnih naporov, delavci, ki opravljajo delo

na njih, niso izpostavljeni delovanju škodljivih vplivov. Kadrovanje na ta delovna mesta opravijo, ob sodelovanju socialnega delavca, zdravniki.

Zaradi lažjih pogojev dela je večina invalidskih delovnih mest razporejena po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov precej nizko. Prav iz tega izvira prvi problem — pogoste prošnje in zahteve določenega števila invalidov po spremembi uvrstitve. Kljub stalnemu pojasnjevanju, da izvrševalci dela na teh delovnih mestih s povišanjem faktor-ske udeležbe ne pridobijo ničesar, posamezniki ne razumejo ali nočejo razumeti, da za njih ostane končni znesek vedno enak.

Po sedanjem principu odmere nadomestila osebnega dohodka, se za osnovo jemlje povprečni osebni dohodek skupine delavcev, ki delajo na enakem ali podobnem delovnem

mestu prejšnje razporeditve invalida (osnova za preteklo leto) in dejansko dosežen osebni dohodek invalida na novem delovnem mestu. Razlika predstavlja osnovo za odmero nadomestila v tekočem kole-darskem letu in se preko leta ne spreminja. Če bi delavec npr. v letu 1971 prejemal višji osebni dohodek, bi se mu nadomestilo v letu 1972 avtomatično znižalo, ker bi se zmanjšala razlika med povprečnim OD skupine in njegovim OD na novem delovnem mestu. Iz navedenega je razvidno, da sama uvrstitve invalidskih delovnih mest ni problematična, do težav pride le v primeru, ko se na enakem delovnem mestu najdejo invalidi, katerih delovno mesto je bilo pred nastankom invalidnosti različno ocenjeno. V izjemnih primerih se zgodi, da se na takem delovnem mestu srečujeta invalid in zdrav delavec, ki povsem nor-

malno ob mesecu prejmeta različno težki kuverti. Največkrat pa tudi v teh primerih ne gre za povsem zdravega človeka, ampak za delavca, ki je v postopku za ocenitev po invalidski komisiji.

Postopek do predstavitve delavca na invalidski komisiji in izdaje ustrezne odločbe o kategoriji ter odmeri nadomestila, pa dejansko postaja problem, ki se izraža v različnih oblikah, od najblažjih do zelo perečih:

- 1) trajanje postopka od predloga do izstavitve odločbe,
- 2) ugotovitev invalidske komisije, da je delavec sposoben za svoje delo,
- 3) delavec je kategoriziran, a ne izpolnjuje pogojev za odmero nadomestila osebnega dohodka,
- 4) na predlog zdravnika in s svojo privolitvijo je delavec razporejen na novo lažje delovno mesto, invalidska komisija ga ne kategorizira kot invalida; delavec na svojo zahtevo ostane na lažjem delovnem mestu, do ponovne predstavitve invalidski komisiji preteče več kot dve leti — dobi III. kategorijo, a za svoje delo se mu šteje nova razporeditev in ni

upravičen do nadomestila osebnega dohodka.

Na zadnjem delovnem sestanku socialnimi delavci v mesecu decembru t. l. smo poglobljeno obdelali navedeno problematiko in sprejeli naslednje sklepe oz. stališča:

- a) V vseh primerih, ko bi bil v času daljšega trajanja invalidskega postopka ogrožen socialni položaj delavca in njegove družine, morajo socialni delavci celotni dokumentaciji priložiti še predlog za takojšen pričetek izplačevanja akontacije nadomestila osebnega dohodka s strani KZSZ — Ljubljana. V izjemnih primerih, ko ta možnost ne bi bila uresničena, lahko delovna enota odobri po sklepu osrednjega delavskega sveta izplačevanje akontacije nadomestila osebnega dohodka iz sredstev ZPT. Delavec in delovna enota skleneta ustrezen dogovor.
- b) Problem, prikazan pod točko 2 je najbolj delikaten in delavca, ki je na predlog splošnega zdravnika ali specialista pristal na razporeditev na težje delo, preden je bil predstavljen invalidski komisiji, najbolj prizadene. Po ugotovitvi invalidske komisije, da je sposoben za svoje delo, mu preostane samo to, da se vrne na

prejšnje delovno mesto, razliko na osebnem dohodku pa trpi sam. Da do takih primerov v bodoče ne bi prihajalo, smo na omejenem sestanku sprejeli naslednje stališče: kadrovske-socialne službe v delovnih enotah naj prerazporejajo delavce le na osnovi odločb invalidske komisije, ne pa na predlog zdravnika, ki pripravlja predlog za invalidsko komisijo. S tem stališčem bomo koncem tega meseca seznanili tudi predstavnike KZSZ in Zdravstvenega doma »Zasavje« na skupnem sestanku.

Upamo, da bomo po tej poti le dosegli, da se bo celoten postopek bistveno skrajšal in da v bodoče tudi ne bo primerov, ki so opisani v 4. točki. Na tem mestu bi želel opozoriti vse člane kolektiva, ki so v postopku za ocenitev pri invalidski komisiji, da se držijo nasvetov socialnih delavcev in naj z nepremišljenimi zahtevami ne otežujejo svojega položaja in položaja strokovnih delavcev, ki imajo na skrbi reševanje problemov invalidov in delavcev z zmanjšano delovno sposobnostjo, saj je naš skupni interes pomagati prizadetim članom kolektiva v vseh pogledih.

Vladimir Sihur

Gospodarski tokovi in ZPT

V glasilu Srečno št. 4/71, smo se s kratko obrazložitvijo o pokazalcih gospodarjenja na sploh, nekoliko podrobneje seznanili o gibanju pokazalcev, ki odražajo uspešnost poslovanja v relativnih osebnih dohodkih članov kolektiva.

Iz obravnavanih podatkov-gibanje osebnih dohodkov, cen življenjskih potrebščin, tone dne cene premoga in storitev ton/delavnik — od leta 1966 do 1970 je razvidno, da smo uspešno gospodarili in to obdobje glede na obravnavane pokazalce tudi zadovoljivo zaključili. Ostanek dohodka pa je seveda od nekdaj vsako leto pereč problem.

Zaskrbljujoče hitro naraščanje cen življenjskih potrebščin smo izravnavali s skoraj vzporednim naraščanjem storitev, ki so skupaj z doseženo boljšo prodajno ceno premoga omogočile, da so osebni dohodki povsem opravičljivo in normalno rastli celo nekoliko hitreje kot cene življenjskim potrebščinam.

Ob doseženih uspehih, smo ob zadovoljivem gospodarskem načrtu in začetnih uspehih, zajadrali v novo gospodarsko leto 1971, z rahlim optimizmom.

Neustaljene razmere v naših gospodarskih tokovih so spremenile naša pričakovanja. Diagram gibanja indeksov obravnavanih pokazalcev

kaže, da smo le v prvem trimesečju ob izrednih uspehih, ki smo jih dosegli, uspešno kljubovali divjanju cen, tako reprodukcijskemu materialu v proizvodnih stroških, kakor stroškom življenjskih potrebščin z ustreznim porastom osebnih dohodkov. Ob zaključku tretjega trimesečja pa smo se znašli v nezavidljivem položaju. Cene življenjskim potrebščinam so bile v nenehnem in hitrem porastu, osebni dohodki — prikazani kumulativno pa so celo

nazadovali. Cene premogu so v drugem in tretjem trimesečju ostale na isti ravni in so bile v septembru le 0,7 % višje kot v januarju 1971.

Ob obeh skrajnostih naraščanja cen življenjskim potrebščinam in stagniranju oziroma celo nazadovanju osebnih dohodkov, pa v prikazu niso zajeti poslovni stroški, ki naraščajo vzporedno s cenami. Ostanek dohodka se je ob takih gibanjih hitro zmanjševal in ob koncu tretjega trimesečja smo se povsem pri-

POKAZALCI ^x	Enota	1966	1967	1968	1969	1970
rudniška storitev	ton/del	1,73	1,76	1,93	2,02	2,33
kumulativno ^x	indeks	100,-	101,73	111,60	116,86	134,63
prodajna cena premoga ZPT	Din/t	72,86	73,64	75,89	76,72	83,30
kumulativno ^x	indeks	100,-	101,10	104,20	105,30	114,33
osebni dohodek Din - mesec	Din/mes	844,18	879,81	942,45	1091,30	1282,49
masa Din/stal. kumulativno ^x	indeks	100,-	104,22	111,64	129,27	151,92
cene življenjski potr. 4 čl. dr.	indeks	100,-	107,97	113,71	119,10	139,86

bližali kritični meji rentabilnosti.

Storitve so sicer za 6% višje od lanskih, a so ob koncu tretjega trimesečja za 7,3% nižje kot v januarju. Takšno gibanje storitev je v glavnem posledica povečanja proizvodnje za vsako ceno. Ob normalnih pogojih gospodarjenja, so lahko pozitivna tudi takšna gibanja, če je zniževanje stroškov s količino proizvodnje uspešnejše, kot pa doseganje boljših storitev. Z doseženo proizvodnjo smo bližje pokritju tržnih potreb, sicer nižji poslovni stroški zaradi višje proizvodnje pa ne izravnavajo niti naraščanja cen reprodukcijskega materiala.

Gibanja pokazalcev so skrajno nezadovoljiva, zato se je vredno ob njih zamisliti, predvsem ob naslednji primerjavi indeksov — osebnih dohodkov in cene življenjskih potrebščin — če vzamemo za osnovo januar 1971 in z njo primerjamo rezultat ob koncu tretjega trimesečja:

januar september
1971 1971

osebni dohodki 100 91,9 = 100,0
stroški življenjskih potrebščin 100 109,0 = 119,3

Nove višje cene bodo prinesle določeno olajšanje, ki pa bo kratkotrajno, kot vsakokrat doslej, če v državnem merilu — ne bodo uspeli zaustaviti negativnih gospodarskih in finančnih tokov, predvsem pa naraščanja cen.

Vilko Kovač

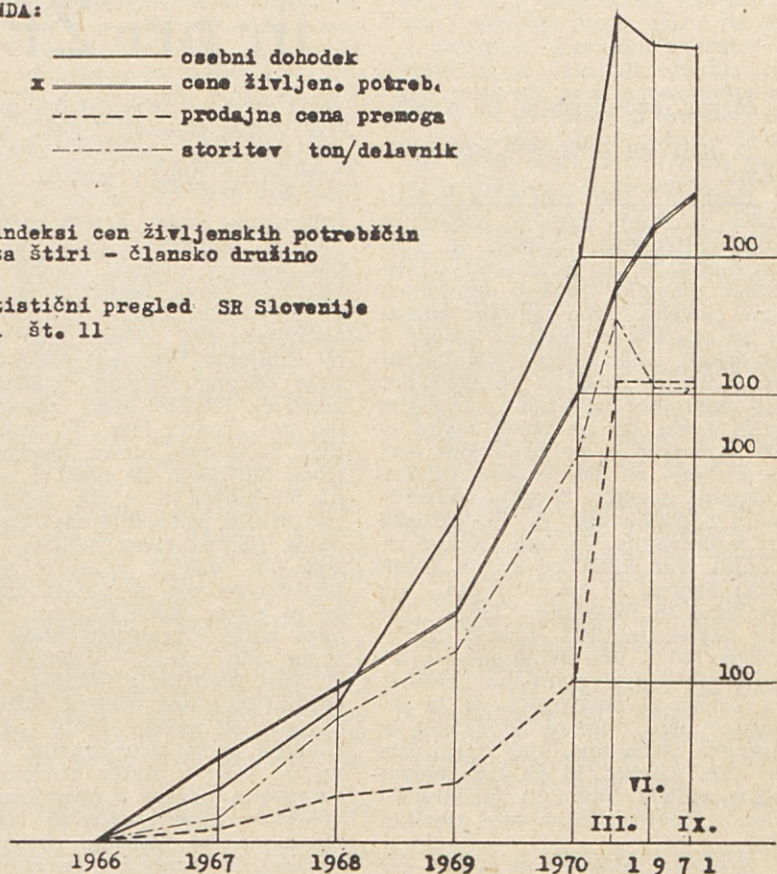
DIAGRAMI INDEKSOV Z P T

LEGENDA:

- osebni dohodek
- x — cene življen. potreb.
- - - - - prodajna cena premoga
- - - - - storitev ton/delavnik

x indeksi cen življenjskih potrebščin
za štiri - člansko družino

Statistični pregled SR Slovenije
1971 št. 11

GIBANJE IN PRIMERJAVA POKAZALCEV - indeksi

Opomba: znak x = ZPT

POKAZALCI	Enota	1970	januar	februar	marec	april	maj	junij	julij	avgust	septemb.
rudniška storitev x	ton/del	2,33	2,67	2,65	2,61	2,54	2,48	2,47	2,45	2,46	2,47
kumulativno	indeks	100,-	114,6	113,7	112,-	109,-	106,4	106,-	105,2	105,6	106,0
prodajna cena premoga x	Din/ton	83,30	104,63	104,55	105,62	106,12	105,92	105,65	105,80	105,64	105,36
kumulativno	indeks	100,-	125,6	125,5	126,8	127,4	127,2	126,8	127,-	126,8	126,5
osebni dohodek x	Din/mes	1282,49	1653,51	1544,67	1556,77	1502,90	1502,23	1523,81	1528,14	1529,28	1518,86
masa Din/stalež kumulativno	indeks	100,-	128,9	120,4	121,4	117,2	117,1	118,8	119,2	119,3	118,4
cene življenjskih potreb. 4 čl. dr.	indeks mesečni	100,-	107,6	109,1	110,1	115,2	116,1	115,3	117,1	116,8	118,-

Razgovor pri predsedniku izvršnega sveta

Dne 22. novembra 1971 so bili ob 12. uri sprejeti pri predsedniku izvršnega sveta SRS tovarišu Stanetu Kavčiču, predstavniki ZPT: inž. Al-

bert Ivančič, inž. Jože Zorčič, Rado Kantužar — predsednik rudniškega odbora sindikata rudarjev, Tone Prosenc — predsednik osrednjega delavskega sveta in republiški poslanec Karel Forte. Na razgovor so bili povabljeni na podlagi informacije, ki jo je podjetje poslalo vsem

republiškimi in oblastnim ter političnim organom, zaradi stanja v podjetju. Informacija je bila izdelana na podlagi zahtev, ki so jih postavili rudarji rudnika Trbovlje, na svojem zboru delavcev, dne 6. novembra 1971 v čakalnici na rudniku Trbovlje.

Razvoj in stanje reševalstva v splošnem in pri ZPT

(drugo nadaljevanje in konec)

D. Kisikovi izolacijski dihalni aparati.

Izdihalni zrak reševalca se ne izpušča v okolno ozračje, ampak se očisti ogljikovega dioksida in vodnih hlapov ter se po obogatitvi s kisikom ponovno vrača v dihalne organe človeka. Doba uporabe aparata je odvisna od vsebine kisika v jeklenkah, od kapacitete alkalne patrone in od dela, ki ga reševalec pod aparatom opravlja. Reševalec mora paziti, da ne pride aparat v stik z ognjem in da se dihalne cevi ne potrgajo ali poškodujejo. Dihalni krogotok nastane zavoljo nadpritiska pri izdihavanju in podpritiska pri vdihavanju. Vdihalni, kakor izdihalni zrak kroži po svojih poteh skozi aparat, ki ga krmilita oba (vdihalni in izdihalni) ventila. Pri nas največ rabljeni aparat firme Dräger 160 A, ima dvojne načinov lege dihalnih cevi: naramna cevna tipa, katera pa onemogoča, da bi reševalec nosil breme na ramah in stranska cevna tipa, kjer trpijo usta pri rabi ustnika, ki ga drži reševalec v ustih z zobmi in je obremenjen z večjim delom teže dihalnih cevi.

Kisikova jeklenka za aparat BG 160 A je polnjena na pritisk 150 (200) kp-cm² z 98% čistim kisikom; medicinski kisik ima čistočo 99% in je označen z rdečim križem. Jeklenke so modre barve, kar pomeni, da je o eksplozijsko nevaren, če pride v stik z oljem ali mastjo. Petletna kontrola na 150% (vodnega) pritiska je potrebna zaradi možne korozije v notranjosti jeklenke, po vlagi, ki je prišla vanjo. Zato se sme pretakati v jeklenke le suhi kisik, kar se doseže le s skrbnim pretakanjem kisika.

Pri pretakanju iz jeklenke, teče kisik skozi reducirni ventil, kjer se mu pritisk avtomatično zniža in pod znižanim pritiskom pride po posebni cevi v vdihavno cev. Samo konstantno doziranje kisika imamo le še pri starejših tipih aparatov Dräger BG 160, drugače imajo vsi naši aparati dvojno, to je konstantno doziranje s pljučnim avtomatom, poleg tega pa še ventil za dodatni kisik. Če reševalec ne odpre jeklenke, se oglasi varnostna piščal.

Izdihani zrak teče po izdihalni cevi v alkalno patroono, kjer kemična snov absorbira ves ogljikov dioksid, prepušča pa ves kisik, kar ga je v izdihanem zraku (17%) in dušik (79%). CO₂ izdihanega zraka dvigne njegov volumen pri vsakem izdihu in če ne bi bilo alkalne patrone, bi se reševalec zadušil ozi-

roma strgal s sebe dihalni priključek (ustnik, masko). Z vlago nasičen izdihani zrak povzroči absorpcijo natrijevega luga v patroni, kjer se pri tem veže CO₂ in zniža vlažnost izdihanega zraka. S tem zniža tudi vlažnost vdihalnega zraka, ki se sedaj lahko v pljučnih organih zopet navzame vlage. Istočasno se odtegne organizmu toploto (izpiranje) in organizem čuti vdihani zrak prijetno ohlajajoč. Prvi del reakcije, kjer veže alkalna patroona vlažnost in povzroča hladilni efekt, zaznamujemo kot hladno fazo. To traja, dokler je celotna masa alkalne patrone udeležena na reakciji odvisno od izvršenega dela, čim težje delo, tem krajša je ohladivena faza. Čim pa je celotna masa patrone udeležena na reakciji in se je alkalna patroona zagrela, se veže manj vlage in s tem stopa vlažnost vdihalnega zraka. Organizem lahko prevzame manj vlage — preide v vročo fazo. Množica učinkujoče mase v patroni in s tem velikost patrone je odvisna od zaloge kisika aparata. Alkalna patroona je pravilno vložena, če kaže v plašču patrone zaznamovano puščica v smer dihalnega krogotoka. Vsak prirastek teže patrone pomeni znižanje obsepsijske storitve. Iz varnostnih razlogov sme biti starost alkalne patrone največ 5 let. Enkrat rabljenih patron, ki so se med prekinjeno rabo ohladile, se ne sme več uporabljati. Zaradi povezave med alkalno patroono in zalogo kisika, se mora pri zamenjavi stare z novo patroono zamenjati tudi prazno z novo jeklenko.

Dihalna vreča izenačuje sunke dihanja in služi obenem tudi kot rezervoar zraka. Izpušni ventil na dihalni vreči služi za odtok zraka, kadar ga je v vreči preveč.

Kako dihalno masko izberemo, je odvisno od vrste dihalnega strupa, tako usnjene maske niso uporabne kot zaščita proti H₂S v visokih koncentracijah. Važno, je, da se razmera dolga črta tesnitve (neenak potek na sencih in licih) dobro prilaga na obraz — usnjeni premakljivi pas in da je čim manj mrtvega prostora. Masko ščiti obraz in oči. Ustnik je dobro uporaben pri visokih temperaturah, kjer pot lahko izhlapeva ali se ga obriše. Manjša črta tesnenja se boljše kontrolira, ker so ustnice zelo občutljive. Za visoke koncentracije dihalnih strupov se priporoča uporabljati ustnik, ki pa mora biti dobro utesnjen. Skrbeti je za zanesljive in tesne povezave dihalnih cevi in volumen priključkov naj bo čim nižji, da ni mrtvih prostorov, kjer bi se kopičila CO₂.

Naše reševalne postaje na rudnikih so opremljene večinoma z Drägerjevimi kisikovimi izolacijskimi dihalnimi aparati — tipa BG 160 A, z naravnimi kakor stranskimi cevmi. Nekaj aparatov M 160 je bilo v Trbovljah in Laškem, M 1924 so rabili do zadnjega v Pečovniku, Eckhardt aparate v Laškem, Zabukovici — Libojah in Kanižarici.

Preizkuševalci aparatov na testnost dihalnega krogotoka, odpiralni pritisk pljučna avtomata in izpušnega ventila, kakor doziranje kisika aparat tipa Dräger RZ 15, kateri so zahtevali gotovo spretnost in tudi močna pljuča onega, ki je izvrševal to kontrolo, so bili zamenjani z mnogo bolj pripravnimi preizkuševalnimi parati RZ 22, kjer se vrši ustvarjanje pod in nadpritiska avtomatično.

Tesnila (gumijeva, usnjena) naj imajo gladko površino in so elastična, da jih ni treba pritiskati, ker se pri tem deformirajo.

Zadnja leta se je razsežnost jam povečala in je postala v mnogih resnih primerih težkih poti zaloga kisika prenizka. Zato so konstruirali aparate s 400 litersko zalogo kisika, brez da bi postale mere aparatov večje. Pri teh 400 literskih aparatih se uporablja le čisto pljučno avtomatično doziranje. Ti 4-urni aparati so namenjeni za težko 2-urno delo, ostali čas 2 ur pa je namenjen za premaganje razdalj in predstavlja varnostni faktor. Za težke klimatične razmere se v večji alkalni patroni hladilna faza podaljša. So to predelani aparati BG 494-400 in BG 170 A-400 in novo razviti aparat BG 170/400.

Da se prepreči dvig dušika, je treba v vseh aparatih z zračnim krogotokom v začetku dihanja atmosfersni zrak s kisikom dobro izplakniti. To napravi oskrbnik reševalne opreme. Pri aparatih BG 170/400 je pa izplakovalna pumpa, ki izvrši to avtomatično v času rabe aparata. Reševalna postaja Trbovlje ima 4 izolacijske dihalne aparate, ruske — Lugansk — 4-urne.

Izolacijski aparat SK-4 je aparat majhnih dimenzij z lastno zalogo komprimiranega kisika za neprekinjeno dodajanje kisika in regeneriranje izdihanega zraka. Služi kot pomožni aparat za reševalne ekipe in kot samoreševalec. Čas uporabljenega aparata je pri delu 1 uro in pri mirovanju 2 uri.

Kisikov samoreševalec Dräger Qxy-SR 30 je najnovejša pridobitev postaj ZPT. Je to majhen aparat z lastno zalogo kisika in regeneracijo izdihanega zraka, ki se v nekaj sekundah lahko nadene in popolno-

ma izolira nosilca aparata 30 minut. Je aparat za umik pri naglem pojavu strupenih plinov in za kratke kontrolne obhode.

Aparat Dräger Qxy-SR 45 popolnoma izolira porabnika aparata 45 minut.

Za ugotavljanje prisotnosti CH_4 imamo še bencinske varnostne svetilke, vendar na električni vžig, v zadnjih letih pa rabimo večinoma interferometre, ki delujejo na optični osnovi in ki nam omogočajo ugotavljanje CH_4 , pa tudi CO_2 v zraku. So to predvsem interferometri ruske izdelave SJ-3, v Zagorju imajo en interferometer MSA in v Trbovljah 5 električnih indikatorjev za CH_4 sistema Dräger Cherchar.

Za druge škodljive snovi imajo reševalne postaje ZPT večinoma indikator Dräger 19/31, a deloma še indikatorje starejših tipov s probirnimi cevki za CO , CO_2 , H_2S , SO_2 , NO-O_2 . V Trbovljah imajo indikatorje FSR-poljske izdelave.

Vse reševalne postaje imajo za hitro preureditev zračenja profilna jadrna platna, celo posebne negorljive blazine in zračilne cevi iz umetne negorljive snovi za kompresno zračenje.

Oživiljavanje ponesrečencev, ki jim je zastal dihanje, poteka mehanično, ročno po različnih metodah ali pa s pritiskom kisika v pljuča in sesanjem istega — *pulmotor*. Ko more ponesrečenec spet dihati je umestno, da se mu dodaja kisik brez pritiska — *inhalator*. S tem pone-

srečencu olajšamo dihanje, vendar samo inhalacija — ne nadomesti umetnega dihanja, ampak moramo izvajati oboje hkrati.

Inhalatorje (večinoma -sistem Davis) imamo v vseh reševalnih postajah ZPT. V Hrastniku je posebna soba za inhalacijo. S pomočjo pulmotorja, ki so v vseh postajah ZPT, pa nadomestimo popolnoma ročno umetno dihanje. Najnovejši aparat je biomotor, ki opravlja celotno delo pulmotorja, obenem s srčno masažo.

Novejše raziskave izvajanja umetnega dihanja, so pokazale prednost dajanja zraka z vdihavajnem reševalca usta na usta oz. z oziroma v nos ponesrečenca. V ta namen imamo v vseh postajah ZPT posebne orospiratorje Dräger, v Zagorju dva dihalna balona (poljska).

Sedanja reševalna organizacija

Reševalna organizacija temelji pri nas, kakor v gasilstvu, na prostovoljni podlagi. Poklicnih reševalcev, pri nas še nimamo, v kolikor ne štejemo sem oskrbnike reševalne opreme večjih reševalnih postaj. Premogovniki ZPT imajo decentralizirano organizacijsko obliko štirih reševalnih postaj: Trbovlje, Hrastnik, Zagorje in reševalna ekspozitura jame Dol. Reševalna postaja v Zagorju ima poleg reševalne postaje še dvojne reševalnih oporišč in to na obratu Loke in obratu Orlek.

V splošnem prevladuje pri nas

mnenje, da je bolj imeti reševalno opremo koncentrirano in dobro oskrbovano na enem mestu, to je v sami reševalni postaji in skrbeti za dobre poti in prevoza sredstva do vseh delovnih mest, kakor pa imeti shrambe reševalnih aparatov detaširane po jamskih obratih. Izjema so seveda zelo izpostavljena mesta, kjer se lahko pričakuje vdore plinov, vode, izbruh požarov in drugih hitrih ogrožanj. Vedno pa je treba organizirati in izučiti reševalce ne le z vseh delovnih izmen, pač pa iz vseh, torej tudi iz bolj oddaljenih in pomožnih obratov in jih vključiti v reševalno organizacijo.

Vse reševalne postaje ZPT so glede na jamske vhode in polja ugodno situirane. V Trbovljah je z reševalne postaje do najoddaljenejših delovišč peš cca 40 minut, v Hrastniku cca 35 — 40 minut, na jami Dol cca 25 minut, v Zagorju cca 40 minut (Loke) in eno uro (Orlek).

Če razmere dovoljujejo, naj šteje reševalna ekipa 5 reševalcev. Tej ekipi se, če je potreba, dodeli za razna specialna opravila največ še dve osebi. Če se eden od petih reševalcev ponesreči, so ostali štirje reševalci polno zaposleni s pomočjo ponesrečencu.

Vsaj 1/3 reševalcev naj stanuje v najbližji okolici reševalne postaje. Smatra se, da je razdalja reševalčevega stanovanja 4 km od reševalne postaje skrajna meja.

Prof. dr. inž. Anton HOMAN

Regionalni razvoj Zasavja

Ze pred nekaj leti je specializirana agencija OZN (organizacija združenih narodov) sprejela program in odobrila finančna sredstva za izdelavo študije o regionalnem razvoju Zasavja. Ker smo tik pred realizacijo osrednjega dela programa in ker zajema ta del programa predvsem problematiko premogovništva in s tem povezana vprašanja v Zasavju, se nam zdi o tem koristno in potrebno spregovoriti nekaj besed.

Najprvo je treba omeniti, da je OZN že angažirala skupino strokovnjakov, ki so obiskali naše podjetje v mesecu februarju 1970 z nalogo, da se podrobneje seznani s problematiko, ki naj bi jo po predloženem programu reševali, ocenijo splošne pogoje za uspešnost in smotrnost študije in ne kaže eventualna dodatna vprašanja, ki jih prvotni program ni zajel. Sad tega, enomesečnega obiska je bilo, kratko vendar strokovno, dobro obdelano poročilo, ki je bilo predloženo tako agenciji OZN kot tudi nosilcu študije, t. j. IBT in preko njega dostavljeno tudi vsem direktno zainteresi-

ranim. Namen poročila, ki je zaradi nekaterih ugotovitev in zaradi nepravilnega interpretiranja teh razburilo nekatere duhove, je bil le osvetliti in precizirati problematiko, nikakor pa predlagati konkretne ukrepe. Bistvene ugotovitve poročila bi bile za naše podjetje naslednje:

- 1) v danih montan-geoloških pogojih se glede na zunanje, od podjetja neodvisne razmere, n. pr. pomanjkanje kreditov, nizka akumulativnost podjetja, nizke cene premoga in drugo, rudari in gospodari smotrno ter v mejah možnosti sledi razvoju rudarske tehnologije;
- 2) kljub dolgoletni eksploataciji nahajališča, je ostalo še mnogo nerešenih problemov, predvsem o pogojih eksploatacije v večjih globinah;
- 3) raziskavnost slojišča je v določenih predelih izredno slaba in jo je potrebno intenzivirati. Metode interpretiranja raziskovalnih podatkov je potrebno stalno preverjati in dopolnjevati;
- 4) težnja po večji koncentraciji je vsekakor opravičljiva, smatrajo

pa, da ni zanemariti tudi možnosti tzv., horizontalne koncentracije, to je uporabo pridobivalnih strojev za hitrejše napredovanje odkopov;

- 5) proučiti je potrebno možnosti za koncentracijo proizvodnje in predelave premoga (enotna separacija in drugo);
- 6) za oceno take ali drugačne tehnologije pridobivanja je potrebno ustrezno spremeniti načine zaje-manja stroškov in ga posodobiti. Sedanji način ne nudi dovolj objektivnih podatkov za izračun stroškov proizvodnje za posamezne metode oz. načine odkopavanja.

Ker je predvideno angažiranje tujih strokovnjakov kot tudi specializacija naših strokovnjakov po določenih problemih v tujini, smo glede na zaključke komisije izbrali teme, ki naj bi jih obdelovali tudi strokovnjaki in tiste, katere smatramo interesante za naše strokovnjake. Tudi izvedenec naj bi prvenstveno ocenil splošne geološke in tektonske razmere v zasavskem premogovnem bazenu. V tem okviru

naj bi proučil do sedaj opravljena raziskovalna dela, načine interpretiranja rezultatov teh raziskav in predlagal oziroma ocenil organizacijsko smotrnost geološke službe. Poleg tega bi na osnovi dostopne dokumentacije predlagal načine in dinamiko potrebnih bodočih raziskav, predlagal načine reševanja hidrološke problematike in podal mnenje za racionalizacijo geološke službe. Ta dela naj bi opravil izvedenec geolog s poznavanjem in izkušnjami na terciarnih premogiščih. Izvedenec rudarske stroke pa naj bi na tej osnovi poskušal kategorizirati zaloge premoga glede na predvidene pogoje in stroške eksploatacije. V tem obsegu naj bi določil mejne stroške (ev. le glede strukture), za posamezne dele nahajališča; kar bi izrabili za izračun optimalne strukture proizvodnje ob upoštevanju strukture bodoče porabe premoga. Podatki, ki jih bo ugotovil in navedel ta strokovnjak, bodo zelo koristni za dolgoročnejsše načrtovanje in proizvodno orientacijo. Radionalizacijo in mehanizacijo proizvodnje premoga in transporta, naj bi proučil rudarski

izvedenec iz tujine. Ta bi predvsem ocenil sedanje načine odkopavanja in predlagal načine za izboljšave ali mehanizacijo odkopavanja. Določil bi parametre za odkopavanje s kompleksno mehanizacijo in določil tista odkopna polja, ki bi prišla v poštev za tak način odkopavanja. Istočasno bi predlagal dodatne študije oziroma raziskave, ki jih bo potrebno izvršiti pred odločitvijo o prehodu na mehanizirano odkopavanje. Istočasno naj bi proučil načine prevoza izkopsnine in materiala v jami in zunaj ter izdelal predloge za racionalizacijo prevozov. Iz teh kratkih navedb nalog, ki naj bi jih opravili tuji izvedenci, je razvidna pomembnost in koristnost predlagane študije, čeprav rezultati in ugotovitve študije niso za podjetje obvezne. Mislim pa, da bodo lahko vrsto let osnova za določene poslovne odločitve, četudi verjetno ne bodo upoštevani tudi ostali faktorji, razen tehnično-strokovnih.

Naj še z nekaj besedami omenim predvidene teme, ki naj bi jih naši strokovnjaki proučevali v tujini. Tu gre predvsem za teme, ki jih nava-

jajo strokovnjaki prve komisije in ki niso zajeti v program za tuje izvedence. Tu gre za proučevanje načina zajemanja stroškov proizvodnje in priprava teh podatkov za mehanografsko obdelavo. Poleg tega naj bi naši strokovnjaki proučevali sodobne načine odkopavanja z uporabo kompleksne mehanizacije, sodobno organizacijo in sredstva za transport ljudi in materiala na delovišča ter proučevanje sistemov za hitrejšo izdelavo jamskih objektov trajnejšega značaja. Realizacija tega programa naj bi se opravila po možnosti na takih rudarskih podjetjih, ki imajo slične montan-geološke pogoje, t. j. predvsem na rudnikih srednje in južne Francije ter na nekaterih rudnikih v Zahodni Nemčiji.

Mislim, da bi bilo to kratko informacijo dopolniti že z ugotovitvijo, da zajema program tudi nekatere probleme energetike in sociološke probleme. Ta del programa, ki je za nas manj interesanten, se bo opravil delno vzporedno z našim delom programa, deloma pa bo navezan na rezultate prej opisanih programskih nalog.

Program dela družbeno-političnih organizacij ZPT v letu 1972

Poslovni rezultati in problematika Zasavskih premogovnikov v letu 1971 ter splošne gospodarske razmere, tako v podjetju, kot v celotnem republiškem in zveznem prostoru, zahtevajo od družbeno-političnih organizacij pri Zasavskih premogovnikih, aktivnejše in programsko začrtano delovanje v sedanjem in prihodnjem obdobju, tako znotraj delovne organizacije, kot tudi povezovanje in delovanje navzven v širši družbeni skupnosti.

Zahtevo in nujnost za aktivnejše in programirano delovanje družbeno-političnih organizacij v podjetju, nam narekujejo tudi zadnji dogodki, kot so zbor kolektiva rudnika Trbovlje ter podpore celotnega kolektiva Zasavskih premogovnikov o stališčih, ki so bila sprejeta na tem zboru, razgovori in razprave o problematiki Zasavskih premogovnikov na republiškem svetu Zveze sindikatov ter razgovor s predsednikom in nekaterimi drugimi člani Izvršnega sveta Slovenije. Rezultati teh razprav zahtevajo od vodstva podjetja, samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij veliko odgovornost za izdelavo najustreznejšega programa nadaljnjega razvoja Zasavskih premogovnikov, za katerega se bo treba odločiti in ga potem tudi dosledno in odločno izvajati.

Rudarsko tradicijo črnih revirjev vse bolj prerašča ostala industrija v Zasavju, ki se hitreje razvija od nas, zato se moramo soočiti s

stvarnostjo in zakoračiti po poti, ki bo lažja in svetlejša tudi za rudarje Zasavskih premogovnikov. Samo z lastnimi sredstvi in prizadevanji, bi nam kaj takšnega najbrž težko uspelo, ker pa so zagotovila najvišjih republiških organov, da nam pri tem pomagajo s krediti in nekaterimi olajšavami, potem je nujno in tudi skrajni čas, da se odločno lotimo problema nadaljnje perspektive in razvoja Zasavskih premogovni-

kov. Delo ne bo lahko in bo obsežno, zato bo potrebno premagati marsikatero oviro, v določenih trenutkih pozabiti na tradicijo in sentimentalnost in dati prednost ekonomiki. Pomembna bodo tudi osebna prizadevanja članov celotnega kolektiva, ki bodo prispevali svoj delež pri izpolnjevanju začrtane smeri. To prizadevanje naj se odraža v večji delovni disciplini in gospodarnosti, aktivnejšem delovanju

Redke so še gospodinje, ki pečejo kruh v krušnih pečeh. Posnetek kaže krušno peč v Žabjeku v Trbovljah

Foto inž. Tone Bregant

samoupravljalcev in samoupravnih organov na vseh nivojih ter realnejše ocenjevanje materialnih sredstev, s katerimi razpolagamo. Pri tem pa nas ne sme uspavati trenutno nekoliko boljša situacija zaradi večje jesensko-zimske proizvodnje in popravka cen, ki nam je bil priznan koncem leta.

Nova vodstva družbeno-političnih organizacij, ki so že bila ali pa še bodo izvoljena, bodo imela bogato osnovo za izdelavo programov dela in tudi veliko odgovornost za izvajanje in uresničevanje svojih programov. Ta odgovornost pa bo prešla na vse, če bodo programi napravljeni in prikazani v interesu celotnega kolektiva, ker jih bo članstvo kot take tudi v celoti sprejelo za svoje. Zelo zahtevna in odgovorna naloga družbeno-političnih organizacij Zasavskih premogovnikov

predstavlja uresničevanje 21. in 22. ustavnega amandmaja. Namen uresničevanja omenjenih amandmajev mora biti predvsem v tem, da se zagotovi večja vloga in prizadevanje temeljnih organizacij združenega dela za svoj lastni razvoj in razvoj Zasavskih premogovnikov kot celoto ter večjo gospodarsko in samoupravno samostojnost v okviru Zasavskih premogovnikov.

Za uspešno izvajanje programa modernizacije, perspektive in razvoja Zasavskih premogovnikov, bo poleg družbene pomoči pomemben dejavnik naše lastno prizadevanje in vztrajnost, da to dosežemo v čim krajšem času, ker smo že tako močno v zaostanku. Zato bo potrebno poglobljeno idejno-politično in samoupravno izobraževanje in usposabljanje članov delovne skupnosti vseh struktur in v vseh družbeno-

političnih organizacijah. Kvaliteta programov dela in njih uspešno izvajanje bo predvsem odvisna od tega, v kolikšni meri bo družbeno-političnim organizacijam: v zvezi komunistov, sindikalnim in mladinskim organizacijam, uspelo zbrati okoli sebe čim večje število članstva ter ga idejno-politično, strokovno in moralno pripraviti za uresničevanje svojih programov. Zato mora biti doseženo popolno soglasje vseh družbeno-političnih organizacij Zasavskih premogovnikov, kot tudi med posameznimi organizacijami združenega dela, v nadaljnjem razvoju in perspektivi Zasavskih premogovnikov, kakor tudi posamezne organizacije združenega dela v tej celoti. Le tako bomo složno potiskali naše dolgoletne želje in upe v smeri boljšega jutrišnjega dne.

Ludvik Zalokar

Letna konferenca sindikalne podružnice rudnika Trbovlje

V nedeljo 5. decembra 1971 je sindikalna podružnica rudnika Trbovlje podala svojemu članstvu obračun dela v minulem letu.

Predsednik tovariš Pirnauer je v svojem poročilu poudaril, da je rudnik Trbovlje v letošnjem letu sicer dosegel ugodne proizvodne rezultate in dvignil storilnost za 10 %, dočim se ustrezno tem rezultatom niso dvignili osebni dohodki, pač pa so bili preko vsega leta enaki. Poudaril je, da je to eden glavnih vzrokov za negotovanje in nerazpoloženje med kolektivom v zadnjem času. Prav tako je za kolektiv nerazumljiv odnos naših vodilnih organov zunaj podjetja za nadaljnji razvoj premogovništva v Zasavju. Občutno negotovanje med kolektivom povzroča tudi nenehno naraščanje življenjskih stroškov, kar povzroča padanje življenjskega standarda in stopnjuje nestabilnost v celotnem gospodarstvu. Dejal je, da bo moralo biti delo sindikata v bodoče usmerjeno v reševanje takih problemov, ki jih delavski razred neposredno občuti.

Za tem je spregovoril glavni direktor ZP inž. Albert Ivančič in se uvodoma zahvalil članom kolektiva za moralno pomoč, ki je dana vodstvu podjetja s sprejetimi zahtevami na zboru kolektiva rudnika Trbovlje v začetku novembra, za hitrejše in učinkovitejše reševanje vprašanja nadaljnega razvoja našega podjetja.

Nato so navzoči člani kolektiva z zanimanjem poslušali glavnega direktorja, ko je poročal o rezultatih akcije, ki jo je podvzelo vodstvo podjetja takoj po sprejetih sklepih na zboru kolektiva rudnika Trbovlje, za takojšnje ukrepanje in pomoč družbe za izboljšanje situacije

v premogovništvu. Dejal je, da je bila ena od zahtev že rešena s tem, ko je dovoljena podražitev premoga. Druga, prav tako za nadaljnji razvoj in rentabilnost podjetja pomembna zahteva, glede odobritve kreditov za nabavo odkopne mehanizacije, bo kot je obljubljeno strani Izvršnega sveta SR Slovenije realizirana v letu 1972. Pri tem pa je omenil, da so naši vodilni organi v republiki mnenja, da se bo naše podjetje kljub mehanizaciji proizvodnje premoga znašlo čez nekaj let v isti situaciji kot danes, spričo velike konkurenčnosti ostalih vrst goriv, ki se čedalje bolj uveljavljajo

na tržišču. Istočasno pa je bilo predlagano, da naj bi naše podjetje že sedaj mislilo na preorientacijo, oziroma na vlaganje sredstev v druge panoge industrije. V razgovorih s predstavniki Izvršnega sveta SRS, je bila tudi izražena pripravljenost, da bi naše podjetje oprostili nadaljnega plačevanja prispevka za nerazvite pokrajine.

V razpravi so navzoči takšna gledanja naših vodilnih tovarišev v republiki, glede nadaljnje perspektive premogovništva ocenili kot nerealne v pričakovanju, da bo premog še dolgo vrsto let eno najbolj zanesljivih vrst goriva za potrebe našega

Stenska — oljna slika v novi čakalnici jamskega obrata na rudniku Trbovlje. Sliko je izdelal ak. slikar Janez Knez in jo dokončal pred letošnjim dnevom republike
Foto inž. Tone Bregant

gospodarstva in široke porabe.

Tovariš Borušak je spričo neu-
rejenih razmer v premogovništvu
predlagal, da naj se nek organ v
podjetju zadolži, da bo v stalnih sti-
kih s Izvršnim svetom SRS z na-
menom, da ga sproti seznanja s
problemi in težavami v premogovni-
štvu.

Tovariš Šipek je obsodil napačno
gledanje nekaterih članov delovne
skupnosti ZP na ustavne amandma-
je, glede samostojnosti, ki si jo na-
pačno predstavljajo. Zavzel se je za
skupni sestanek vseh članov delov-
ne skupnosti ZP, na katerem naj
bi se pogovorili za konkreten kon-
cept poslovanja ob upoštevanju, da
so Zasavski premogovniki enota
združenega dela. Nerazumljiva mu
je izjava elektrogospodarstva Slove-
nije, da bodo v primeru podražitve
premoga dvignili za enak odstotek
ceno električni energiji. Skrajni čas

je, da republiški organi napravijo
red v elektro gospodarstvu, pa če-
prav z ustreznim zakonom.

Podpredsednik republiškega odbora
zveze sindikatov za industrijo in ru-
darstvo tovariš Mlinarič je v svo-
jem izvajanju izjavil, da so zahte-
ve, ki jih je postavil zbor kolekti-
vov rudnika Trbovlje popolnoma upra-
vičene in, da je takšna pot do reše-
vanja perečih problemov edino pra-
vilna, ob upoštevanju, da v premo-
govništvu ni na razpolago dovolj
sredstev za izplačevanje osebnih do-
hodkov na podlagi samoupravnega
sporazuma.

Inž. Ušeničnik je poudaril, da na-
še podjetje spričo neperspektivnosti
premogovništva, kot to izjavljajo
naši vodilni republiški organi, ni
dolžno vlagati lastna sredstva v dru-
go dejavnost, pač pa je mnenja, da
naj to vprašanje rešujejo republiš-
ki organi, kajti rezultati našega mi-

nulega dela so vidni po vsej dolini.

Ob koncu konference so navzoči
sprejeli nekaj sklepov in se zavzeli
za enotno in organizirano nastopa-
nje pri reševanju vseh perečih pro-
blemov v premogovništvu.

Navzoči so kritizirali in obsodili
negativne pojave v SR Hrvatski in
poslali predsedniku ZKJ Josipu Bro-
zu-Titu pismo v katerem izražajo
trboveljski rudarji popolno soglas-
nost s sklepi XXI. konference Iz-
vršnega biroja CK ZKJ.

Pred pričetkom konference je
tajnik Občinskega odbora ZZB NOV
Trbovlje tovariš Ado Naglav odkril
spominsko ploščo 164 trboveljskim
rudarjem, ki so postali žrtve za svo-
bodo v letih 1941-1945. S pričetkom
konference pa je bila predana v u-
porabo tudi novozgrajena čakalnica
za rudarje, ki bo služila poleg vsa-
kodnevnih potreb tudi za razne
druge namene.

Miro Šuštar

Kongres sindikata delavcev industrije in rudarstva v Kranju

V dneh 7. in 8. decembra 1971
je potekal v Kranju v prostorih ob-
činske skupščine, III. kongres sindi-
kata delavcev industrije in rudarstva
Slovenije. Med skupno 257 delegati
so bili tudi naši člani. Ti so bili iz-
voljeni na kandidacijskih volilnih
konferencah posameznih občinskih
področij. Za področje našega podjet-
ja so bili izvoljeni: inž. Cveto Maj-
dič, inž. Alojz Paučnik, Franc Šipek,
Mirko Lavrač in Rado Kantužar.

Rado Kantužar, predsednik rudni-
škega odbora sindikata rudarjev
pri ZPT

V prvem delu kongresa so bili iz-
voljeni organi kongresa, predložena
so bila statutarna določila organiza-
cije, programska usmeritev sindika-
ta in drugo. Predsednik republiškega
odbora tega sindikata Stjepan Šau-
bert je podal poročilo o štiriletnem
delu te organizacije in predlagal pro-
gramsko usmeritev za naslednje ob-
dobje. Sindikat naj bi se v bodoče
usmeril med ostalim tudi v nasled-
nje smeri:

- sindikat naj čim aktivneje dela
na urejanju ožje in širše proble-
matike delovnih ljudi in podjetij,
- sodeluje naj pri čim doslednej-
šem družbenem izvajanju usmer-
janja in delitve dohodka in o-
sebnih dohodkov,
- problematiko cen in stabilizacijo,
- za najprimernejše pogoje dela,
zlasti žena in mladine,
- jasno opredelitev statusa in dela
sindikalne organizacije v podjet-
ju,
- problematiko elektrogospodarstva
in premogovništva.

Med drugim je bilo tudi nekaj
pripomb na predloženi statut sindi-
kata. Programska usmeritev sindi-
kata bo publicirana v posebni bro-
šuri.

Drugi dan dela kongresa je bil
namenjen predvsem razpravam in
sprejemanju sklepov. Bilo je 42 di-
skutantov, ki so diskutirali o najraz-
ličnejših področjih dela sindikatov.
Med drugimi je sodeloval v razpravi
tudi Rado Kantužar, predsednik rud-
niškega odbora sindikata rudarjev
ZPT. Govoril je o problematiki pod-
jetja. Njegova razprava je bila spre-
jeta z razumevanjem.

Rado Kantužar je dejal v svoji

razpravi naslednje:

V naprej se moram opravičiti, da
s svojo razpravo ne bom bistveno
posegel v »programsko usmeritev
sindikata«, bom pa nakazal neka-
tere faktorje, s katerimi se sindika-
ti srečujemo v največji delovni or-
ganizaciji Zasavja.

S svojo razpravo se želim oglesi-
ti v imenu zasavskih rudarjev in o
problemih v premogovništvu, ki so
v Zasavju še posebno pereči. Mislim,
da ni potrebno omenjati vse proble-
matike, ki ni nova. Vendar bi želel
omeniti najvažnejše. Predvsem je to
problem nejasnih perspektiv za pre-
mogovništvo, ki se je v raznih ob-
likah pojavljal tako v naših organi-
zacijah kot v raznih upravnih in
drugih organih.

Toda rezultata ni bilo, saj je še
vedno prisotna teza o zatonu pre-
mogovništva, ki se pojavlja občasno
v raznih oblikah. Pri tem pa je bi-
lo že večkrat dokazano, da vsaj v
bližnji prihodnosti energetska bilan-
ca Slovenije, brez premoga ni po-
polna, kar se je pokazalo še poseb-
no v letošnjem sušnem letu.

To omenjam predvsem zaradi te-
ga, da bo prisotnim na kongresu
razumljivo, kakšne posledice je ta-
ka nejasnost pustila v našem kolek-
tivu in verjetno tudi v kolektivih
drugih premogovnikov. V takih po-
gojih pa ne more biti pravega delov-
nega vzdušja, če kolektiv pred se-
boj ne vidi jasnega cilja, ki zago-
tavlja »socialno varnost« v daljšem
obdobju. Ta cilj pa bi moral biti
perspektiva v energetiki, ki mora
začrtati uporabo različnih energet-
skih virov, s polno odgovornostjo za
vse vire.

Naj omenim, da nam rudarjem ni vseeno, kako se rešujejo problemi v elektrogospodarstvu, saj je razvoj in gospodarjenje v premogovništvu v mnogočem odvisno od elektrogospodarstva.

Ce upoštevamo še vse težave, ki so z inflacijskimi pojavi na vseh področjih vplivali na ekonomsko stanje delovnih ljudi, potem je jasno, da je moralo priti do zborov delavcev, ki so energično zahtevali tako od sindikalne organizacije, vodstva podjetja, ki je predhodno skušalo te stvari urediti in je tudi marsikaj naredilo, kakor tudi od vseh merodajnih forumov, da se čimpreje rešijo vsi pereči problemi. Potrebne so odločne akcije, ki naj zagotovijo stabilnejši položaj in ustrezni standard rudarjem in drugim delavcem v naši družbi.

Ta zahteva je še toliko bolj tehtnejša, ker prihaja od kolektiva, ki je bil dolga leta med nosilci razvoja naše povojne družbe. Ni naš namen, da živimo od zgodovine, toda pojem »minulega dela«, predstavlja v našem primeru določeno težo.

Kolektiv hoče vedeti, koliko časa bomo za slovensko gospodarstvo še interesantni, istočasno pa hoče vedeti, kakšna bo nadaljnja pot po zagotovitvi drugih virov za električno energijo.

Tako v predloženih tezah, kot v poročilu predsednika je bilo omenjeno, da se mora problem premogovnikov reševati istočasno s problemom celotne energetike. Ta pot je brez dvoma pravilna in podpiramo vsa prizadevanja za reševanje.

Poleg perspektivnosti premogovnikov, sta dva problema bistvena za vso dejavnost tako sindikata, kot vseh drugih organizacij in samoupravnih organov v kolektivu. To sta problem cen in pa odobritev kreditov za modernizacijo odkopavanja premoga.

Zahteve po zvišanju cen premoga so bile predložene že dalje časa, vendar brez rešitve. Ta pa je sledila šele pred kratkim, kar pa v dohodku ne zagotavlja bistveno boljšega položaja, posebno še, če upoštevamo predvidene ukrepe v zvezi z revalvacijo osnovnih sredstev in drugo.

Zavedamo se, da dviganje cen premoga ni najprimernejši ukrep za reševanje naših problemov, kar povzroča slej ko prej še višji vzpon cen drugih proizvodov, toda brez realnih osnov.

Drugi problem predstavlja zahtevo po kreditih, ki naj omogočijo prehod na mehanizirano odkopavanje premoga. Tudi ta zahteva je bila že predložena pristojnim organom in ostaja nerešena.

V zadnjem času je bilo danih precej zagotovil, da so tako republiški svet zveze sindikatov Slovenije, kot izvršni svet SRS in drugi forumi, naklonjeni našim predlogom in želimo le, da ne bo ostalo

pri obljubah.

Reševanje premogovništva je povsod v svetu specifično, ni enotnih pristopov, a osnovno načelo je skoraj v vseh drugih državah isto. To pa je, da ta problem rešuje celotna družba in ne le samo prizadevati kolektivi, pa naj bo to regresiranje premoga, družbena skrb za presusmeritev ali kakorkoli že.

Pri vsem delu v zvezi z družbenim dogovorom in nadaljnjem samoupravnem sporazumevanju o delitvi osebnih dohodkov, je bilo poudarjeno in tudi sprejeto načelo, ki rudarjem zaradi specifičnih pogojev v zvezi z delom pod zemljo, daje možnost izplačevanja višjih osebnih dohodkov. Toda to je mrtev akt, če pa istočasno ni pravih možnosti za realizacijo tega dogovora.

Naj ne bo odveč, če tu citiram iz kongresnega materiala o programski usmeritvi, kjer je na strani 6, v točki 7 navedeno, da kongres zadoljuje celotno sindikalno organizacijo, da si prizadeva čimpreje uresničiti med drugim zlasti načelo delitve dohodka in osebnega dohodka in sicer:

— da bodo razlike med osebnimi dohodki delavcev enakih kvalifikacij le posledica osebne storilnosti različnih delovnih razmerij in različnega poslovnega rezultata, ki ga dosega delovna organizacija ali temeljna organizacija združenega dela.

Za tako načelo — pri tem mislim na poslovne rezultate, morajo biti predhodno ustvarjeni poštene, enakovredni pogoji gospodarjenja. Če tega ni, potem je to načelo lahko osnova za razlikovajne med panogami industrije in znotraj panog, kar vsekakor ni namen predložene teze.

Kongresu posredujemo naslednje zahteve zasavskih rudarjev:

1) pri uveljavljanju stabilizacijskih ukrepov, je zaradi divjanja cen zaskrbljujoče nazadovanje standarda, posebno delavcev z nižjimi osebnimi dohodki. Urejevanje cen mora biti izvedeno na enakopravni osnovi, kar velja za cene premoga v razmerju na druge cene;

2) energetska bilanca v SRS mora biti čimpreje izdelana, z upoštevanjem vseh virov in na enakopravni podlagi;

3) modernizacija premogovnikov je nujna za nadaljnje delo. Najetje kreditov mora biti urejeno v letu 1972, ker lahko le tako enakovredno z drugimi panogami industrije;

4) pristojni organi (izvršni svet SRS, sindikat, gospodarska zbornica SRS in drugi) naj proučijo tudi druge načine reševanja problemov premogovništva, pa naj bodo to regresi ali druge podobne oblike, ki so znane tako na Vzhodu, kot na Zahodu.

V razpravi se nisem dotaknil problemov v zvezi z invalidskimi zakonodajo oziroma bolj povedano, z izvajanjem določil te zakonodaje.

Pri tem mislim predvsem na dolgotrajno reševanje posameznih zadev, ki pri delavcih upravičeno vzbujajo negodovanje.

Tudi problem boleznin v času bolezni ni majhen, predvsem zaradi določila o povprečku osebnega dohodka v preteklem letu.

V obeh primerih to najbolj občutijo delavci z nizkimi osebnimi dohodki.

Na tem področju je potrebno še veliko dela, tako v sindikatih, kot tudi drugje.

Zaradi omenjenega časa za razpravo, prepušчам tudi drugim, da o teh problemih razpravljajo.

Ob koncu svojega izvajanja želim, da bi kongres dosegel tiste cilje, katere člani sindikata od njega pričakujejo. Predložene teze nam to v veliki meri zagotavljajo.

Po končanem kongresu se je v popoldanskih urah sestal novoizvoljeni republiški odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva na svojo prvo sejo. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosedanj predsednik Stjepan Šaubert, za podpredsednika Srečko Mlinarič, za predsednika sveta za energetiko pa naš sodelavec inž. Cveto Majdič, direktor rudnika Trbovlje ZPT. V republiškem odboru tega sindikata nas bo v naslednji štiriletni mandatni dobi zastopal Mirko Lavrač, poslovodja obrata Kisovec na rudniku Zagorje.

Vsem izvoljenim tovarišem ob tej priliki čestitamo in želimo uspešno delo. Prepričani pa smo, da je kongres dosegel svoj namen ter določil najboljše cilje, ki jih je treba doseči za še uspešnejše delo sindikatov.

Rado Kantužar

Cepljenje proti gripi

V novembru 1971 je zdravstveni dom Zasavje, ambulantna za medicino dela iz Hrastnika, po svojih zdravniških izvedel zaščitno cepljenje proti gripi, v posameznih enotah našega podjetja. Cepljenje je bilo izvedeno trikrat z določenim časovnim razmakom. Od skupnega števila zaposlenih, je bilo prvokrat cepljeno 2213 članov oziroma 51%, pri drugem cepljenju 1938 oziroma 45% pri tretjem cepljenju pa 1684 članov oziroma 39%. Skupno je bilo vseh treh cepljenj 5855 oziroma 45% vseh zaposlenih. Od rudnikov je bila najboljša udeležba na rudniku Zagorje. Tu je bilo cepljenih 68% vseh zaposlenih, sicer pa so bili najboljše v pogledu udeležbe učenci rudarskega šolskega centra v Zagorju — 83%.

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Osrednji organi upravljanja ZPT so imeli v času od 16. oktobra pa do 15. decembra t. l. vrsto sej in zasedanj. Kot običajno navajamo v kratkih izvlečkih razpravo in sprejetje sklepe na teh sejah:

1) Na 9. seji odbora za družbeni standard dne 26. 10. 1971:

— obravnaval je vprašanje nadaljnje gradnje družbenih stanovanj pri podjetju, po informacijah stanovanjskega podjetja Trbovlje so se gradbeni stroški in stroški komunalnega urejanja gradbišč v zadnjem času dvignili od 2.500 na 3.500 din za m² stanovanjske površine. S tem v zvezi so potekale pri stanovanjskem podjetju večje razprave, ob navzočnosti predsednikov občinske skupščine Trbovlje. Odbor je sklenil, na naj se skuša doseči pri stanovanjskem podjetju Trbovlje znižanje cen za nova stanovanja, v nasprotnem primeru pa bo podjetje v letošnjem letu namesto predvidenih 23 stanovanj, odkupilo le 15 stanovanj, v Trbovljah, v skladu s sredstvi, ki jih ima na razpolago;

— sklenil je, da bo s stanovanji ki jih bodo izpraznili upokoenci in so last ZPT, ki se bodo preseli v upokojski blok v Koloniji 1. maja, razpolaga izključno le stanovanjska komisija pri rudniku Trbovlje,

— sklenil je opozoriti občinsko skupščino Trbovlje, da naj ne gradi stanovanjskih zgradb na najdražjih parcelah, ki so običajno lokacijsko neurejene, pač pa na lokacijah, ki so več ali manj urejene in kjer bi bila gradnja precej cenejša, kot n. pr. v Žabjeku in na območju Opekarne,

— soglašal je s predlogom uprave podjetja o načinu nakupa stanovanja na področju Zagorje, v novem stanovanjskem bloku, skupno s tovarno keramičnih izdelkov Izlake,

— petim članom delovne skupnosti (štirim iz rudnika Trbovlje in enemu iz separacije) je odbor odobril dodatna posojila za individualno stanovanjsko izgradnjo v skupnem znesku 45.000,00 din in sicer iz sredstev, ki so se oblikovala iz nepredvidenega dotoka vplačanih anuitet za najeta posojila v prejšnjih letih na področju Trbovelj, nekaj vlog za dodelitev dodatnih posojil pa je odbor zavrnil,

— enemu koristniku posojila za individualno stanovanjsko izgradnjo je zaradi odhoda iz podjetja skrajšal odplačilni rok od 10 na 5 let,

— obravnaval je željo članov delovne skupnosti centralnega skladi-

šča, laboratorija, materialnega knjigovodstva in oddelka za osnovna sredstva, da bi v bodoče dostavljali tople malice iz menze z avtomobilom tudi do njihovih delovišč. Odbor je bil mnenja, da naj komercialni sektor določi tehnične podrobnosti v zvezi z možnostjo izvedbe predloga. Nadalje so obravnavali še vprašanje dostavljanja toplih malic na separacijo v nočni izmeni,

— posebna komisija, ki jo je imenoval odbor, je opravila popis osnovnih sredstev in inventuro blaga ter sredstev v počitniškem domu na Rabu,

— odobril je spremembo zasedbe nekaterih prostorov v počitniškem domu na Rabu s strani upravnika Miloša Zica,

— odbor je bil mnenja, da naj delavski svet rudnika Zagorje in strokovne službe te enote, podrobno prouče možnost nadaljnega obstoja dveh menz na področju Zagorja. Ta ukrep narekujejo izjemno visoki stroški, ki nastajajo v menzah na področju rudnika Zagorje, zaradi majhnega števila abonentov.

2) Na 23. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 28. 10. 1971:

— potrdil je finančni obračun ter doseganje in delitev dohodka vseh dejavnosti podjetja za razdobje od januarja do septembra 1971,

— soglašal je s stališčem, da se sredstva, ki so predvidena po programu amortizacijskih sredstev za leto 1972, vlagajo v prvi vrsti v modernizacijo odkopov na jamskih obratih z namenom, da se doseže programirani napredek v proizvodnji premoga,

— na znanje je sprejel informacijo, da podjetju v letu 1971 ni uspelo prejeti zaprošenega posojila iz sredstev za energetiko, ker so bila ta sredstva že razporejena za druge namene,

— strinjal se je z ukrepi, ki jih je vodstvo podjetja podvzelo v zvezi z izpolnitvijo proizvodnega načrta ter izpolnitvijo finančnega načrta,

— potrdil je rebalans-popravek programa uporabe amortizacijskih sredstev, namenjenih za investicije v letu 1971. S tem popravkom so bile izravnane notranje razlike, ki so nastale med letom,

— potrdil je sklep odbora za ekonomsko-tehnične zadeve o enotnem izvajanju navodil za plačevanje medizemske predaje poslov, izvajanju dežurstva ob dela prostih sobotah, izvajanju štiriizmenskega dela, plačevanju dodatka za nočno delo, reševalnih in sanitarnih vajin službenih potovanj ter zaposlovanju upokoencev in podaljšane delovnega časa,

— odobril je zvišanje kratkoroč-

nega kredita za blagovni promet pri podružnici Ljubljanske banke v Trbovljah, od 3.450.000,00 din na 6.500.000,00 din z 8% obrestno mero,

— sprejel je popravke pravilnika o delitvi osebnih dohodkov s tem, da je odobril uvedbo treh novih delovnih mest, za tri delovna mesta pa je določil novo faktorsko udeležbo na osebne dohodke,

— določil je, da velja od 1. 10. 1971 dalje za vse zaposlene na gradbiščih OSRD v Nikšiču, Šeplici Steni, Strmostenu in v Idriji, terenški dodatek v enotni višini 20,00 din /dan.

— odobril je preknjižbo inventurnih razlik, ki so jih inventurne komisije ugotovile pri popisu blaga in sredstev za leto 1971,

— strinjal se je s predlogom vodstva podjetja, o izvedbi nekaterih ukrepov v zvezi z nelikvidnostjo podjetja ter prodaje premoaga.

3) Na seji odbora za splošni ljudski odpor, dne 29. 10. 1971:

Razpravljali so o zadevah, ki se nanašajo na dejavnost tega kolektiva izvršilnega organa, določene s statutom podjetja, pravilnikom o narodni obrambi ter zaščiti tajnosti narodne obrambe.

4) Na 24. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 11. 11. 1971:

— osrednji delavski svet je sprejel na znanje sklepe, ki so bili sprejeti na zboru kolektiva rudnika Trbovlje, dne 6. novembra 1971. Ti sklepi oziroma zaključki zbora se nanašajo na zahtevo po prilagoditvi cen premoga v skladu s splošnim dvigom cen industrijskim artiklom, posebno pa še cen življenjskim potrebščinam. Ti zaključki oziroma sklepi so bili posredovani izvršnemu svetu SRS, republiški skupščini SRS, gospodarski zbornici SRS in članu sveta federacije tovarišu Mihi Marinku. Z njimi pa so bile seznanjene tudi vse tri občinske skupščine v Zasavju in delovna skupnost ZPT preko biltena, podobno informacijo je poslala sekretariatu centralnega komiteja ZKS tudi konferenca ZK ZPT, z njo pa so bili seznanjeni tudi revirski komiteji ZKS in komiteji občinskih konferenc ZK v Zasavju. Rudniški odbor sindikata rudarjev -ROS je s sprejetimi zaključki seznanil republiški odbor sindikata industrije delavcev in rudarstva. ODS je te sklepe oziroma stališča tudi potrdil,

— potrdil je poročilo o izvajanju stabilizacijskega programa, katerega je sprejel ODS 28. junija t. l.,

— potrdil je III. variantu analize sobotnega obratovanja ob dela prostih sobotah, ki jo je izdelal analitski oddelek podjetja, ob upoštevanju stroškov normalnega obratovanja na vseh deloviščih in delovnih enotah podjetja. Pogoj za uvedbo takega obratovanja ob dela prostih sobotah, pa je pozitiven finančni rezultat, dosežen ob teh dneh,

— odobril je izplačevanje nadomestila na osebne dohodke po ustreznem pravilniku, dvema delavcema z zmanjšano delovno sposobnostjo, strokovne službe so dobile nalog za ureditev nekaterih zadev s tega področja,

— sprejel je še dva sklepa, ki se nanašata na izplačevanje akontacij na predvideno nadomestilo osebnega dohodka tistim članom delovne skupnosti, katerim teče postopek za uveljavitev nadomestila osebnih dohodkov pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje,

— sklenil je, da podjetje najame posojilo pri republiškem zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani, v višini 950.000,00 din za stanovanjsko izgradnjo v prihodnjem letu, iz sredstev, ki se oblikujejo iz 4. prispevka od pokojnin. Sklep je bil sprejet v soglasju s stanovanjskim podjetjem Trbovlje in ob podpori društva upokojencev, podružnice Trbovlje;

— obravnaval je še primere, ko se člani delovne skupnosti pritožujejo zaradi zasedbe večjih družinskih stanovanj s po enim stanovalcem, ki pa niso pripravljeni zamenjati takšnega stanovanja z večjo površino, z manjšim stanovanjem.

5) Na 12. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 18. 11. 1971:

— potrdil je program izobraževanja zaposlenih za šolsko leto 1971/72, vključno s sprejetimi spremembami in dopolnitvami, ki so bile sprejete na seji,

— odredil je prekinitev izplačevanja ene štipendije zaradi neizpolnjevanja štipendijskih obveznosti s strani štipendista,

— šestim sodelavcem je odobril sporazumno prenehanje delovnega razmerja v podjetju;

— dvema sodelavcema je odobril izplačevanje šolnine za šolsko leto 1971/72, za študij na VTS Maribor in TSS-strojni oddelek Trbovlje,

— negativno je rešil osem prošelj, ki so se nanašale na podelitev študijske pomoči, zvišanje dnevnic za udeležbo na tečaju, zaposlitev v administraciji in v domu RSC ter za zvišanje štipendije,

— zavrnil je eno pritožbo, ki se

je nanašala na razporeditev na novo delovno mesto v finančnem sektorju,

— sklenil je, da se Drago Cizelj s 1. 12. 1971 razporedi na delovno mesto nadzornika Opekarne — obrata GRAMAT rudnika Trbovlje, ker je uspešno dokončal opekarsko šolo v Sremskih Karlovcih,

— pripravil je predlog za nagrajevanje učencev poklicne rudarske šole, ki bodo na delu ob načrtovanih dela prostih sobotah,

— sklenil je, da se sprejme v delovno razmerje Janez Šmuc, str. inženir, na delovno mesto referenta II-stopnje stroke v investicijskem oddelku sektorja tehnične priprave ZPT,

— kot pripravnik je bil sprejet na delo Teodor Žuža, dipl. inž. kem., v kemijsko-tehnološkem laboratoriju ZPT,

— strinjal se je z nabavo potrebne količine orodja za pripravo učnih delavnic za izvajanje praktičnega pouka vajencev kovinske in elektro stroke,

— pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na zasedanju ODS za spremembo višine faktor-ske udeležbe za vodjo RSC, glede spremenjene delovne obveznosti.

6) Na 22. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 25. 11. 1971:

— pri reševanju prošelj, pritožb in vlog je del teh rešil ugodno, del pa jih je zavrnil,

— na znanje je sprejel poročilo glavnega direktorja o opravljenem službenem potovanju treh sodelavcev v ZR Nemčijo z namenom da si ogledajo novejšo rudarsko opremo na sejmu rudarske opreme v Bochumu ter uporabo hidravličnega podpora in odkopnih strojev pri jamskem delu,

— sklenil je, da ostane organizacija 4-izmenskega dela glede na 42-urni delovni teden, nespremenjena. Vsem tistim članom delovne skupnosti, ki so zaposleni v štirih izmenah, morajo delovne enote omogočiti, da opravijo tolikšno število delavnikov med tednom, kolikor prostih sobot bo podjetje obratovalo s pripadajočim dodatkom,

— odobril je službeno potovanje v inozemstvo Vladimirju Sihurju, direktorju kadrovskega sektorja in Ivanu Zupanu, vodji gospodarskega oddelka OSRD, zaradi enotnega in spremenjenega obračunavanja osebnih dohodkov za zaposlene na deloviščih OSRD v ZR Nemčiji ter za rešitev ostale problematike tamkaj zaposlenih članov kolektiva. Službeno potovanje v inozemstvo v Švico pa je odobril tudi Borisu Do-

lancu, dipl. inž. rud., namestniku direktorja OSRD, zaradi sodelovanja na sestanku izvajalcev del na gradnji zračilnih jaškov v Guspisbachu v naslednji gradbeni sezoni,

— odobril je odpis dotrajanih osnovnih sredstev na separaciji, OSRD, elektro obratu Trbovlje in v komercialnem sektorju ZPT,

— odobril je nove višine nagrad učencem rudarske stroke pri RSC ZPT za delo ob dela prostih sobotah,

— odobril je sredstva za nabavo orodja za opremo delavnice za izvajanje praktičnega pouka učencev kovinske in elektro stroke RSC,

— odobril je izplačilo običajne nagrade za člane delovne skupnosti, ki so šli v pokoj v času od 1. junija do 30. novembra t. l. s tem, da se zanje izvede krajši izlet in izroči pismena priznanja,

— odobril je predlog za odpis neizterljivih terjatev, ki izvirajo iz dela OSRD na gradbišču v Alžiriji.

— sprejel je ukrepe, ki naj zagotovijo poslovanje skladišč pri našem podjetju. V skladiščih ne sme biti na zalogi plačan material, neplačan material pa je lahko na zalogi le v okviru normativa zaloga materiala,

— soglašal je z dosedanjim načinom odvajanja sredstev občinskimi skupščinam na območju Zassava, ki se nanašajo na razne negospodarske gradnje (šole, vrtci, ipd.),

— sprejel je priporočilo, da naj občinske skupščine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, uskladijo višino občinskih prispevnih stopenj, medtem ko bi ostale potrebe urejevali s samoupravnimi dogovori,

— določil je z veljavnostjo od 25. novembra 1971 dalje, na temelju predhodnega soglasja zveznega zavoda za cene, z dne 24. novembra 1971 in sklepa odbora za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT, z dne 31. 8. 1971, nove cene premoga. Te so naslednje.

a) kvaliteta Trbovlje-Hrastnik in Zagorje (cena din/tono) franko na-kladišče rudnika)

— na veliko:

kosi	204,00 din
kocke	196,00 din
oreh	173,00 din
grah	160,00 din
zdrob	150,00 din
prah	125,00 din

— na malo:

kosi	224,00 din
kocke	213,00 din
oreh	189,00 din

Navedene cene veljajo za široko potrošnjo in industrijo;

b) sprememba cene za premog za

termoelektrarne in železnice je vezana na predhodni sporazum s temi potrošniki.

Komercialni sektor je vse kupce pravočasno seznanil s soglasjem zveznega zavoda za cene, o novih cenah premoga:

- sklenil je, da morajo strokovne službe pripraviti poročilo o dohodku, ki izvira iz zvišanih cen premoga za industrijo in široko potrošnjo. O tem bo razpravljaj in sklepal ODS,
- pripravil je predlog v zvezi z vlogo rudniškega odbora sindikata rudarjev — ROS o letošnjem načinu novoletne obdaritve otrok in članov delovne skupnosti. Dokončno bo o tem sklepal ODS,
- potrdil je doseganje in delitev dohodka za razdobje januar-oktober 1971 za vse dejavnosti v podjetju,
- vodstva delovnih enot morajo organizirati z nadzorno-tehniškim osebjem rudnikov sestanke, na katerih je treba sprejeti ukrepe za zagotovitev izboljšanja kvalitete premoga in s tem tudi doseči ugodnejši finančni rezultat; rudnik Zagorje bo moral s tem v zvezi še posebej analizirati materialne stroške in določiti ter izvesti ukrepe za zmanjšanje stroškov,
- na znanje je sprejel informacijo da je izšel zakon, po katerem morajo delovne organizacije revalorizirati osnovna sredstva po stanju na dan 31. 12. 1971, ob upoštevanju določenih faktorjev. Finančni sektor je dobil nalogo, da pripravi predlog o revalorizaciji osnovnih sredstev,
- na znanje je sprejel informacijo ki jo je podal glavni direktor v zvezi z obiskom predstavnikov podjetja in ROS-a pri predsedniku izvršnega sveta SRS tovarišu Stanetu Kavčiču, v zvezi z informacijo, ki je bila republiškim organom poslana po sklepu zbora delavcev rudnika Trbovlje, z dne 6. novembra 1971; razgovoru je z naše strani prisostvoval še tovariš Karel Forte, republiški poslanec. Vse delovne enote in člani delovne skupnosti so bili s stališči republiških organov do reševanja problematike ZPT, posebej seznanjeni.

7) Na 13. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 2. 12. 1971:

- na podlagi predhodnega razpisa zaasedbo prostega delovnega mesta vodje rudarskega šolskega centra ZPT, je odbor imenoval na to delovno mesto Viktorja Ramšaka, el. inženirja; novo delovno mesto je zasedel 6. 12. 1971,
- pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na zasedanju ODS, da se odslej funkcija vodje rudarskega šolskega centra deli na dvojne področje in to na organizacijsko, prosvetno oziroma pedagoško vodstvo ter na tehnično

vodstvo šolskih delovišč, vključno z organizacijo praktičnega pouka. Temu ustrezno naj bi bila na novo ovrednotena delovna mesta vodje rudarskega šolskega centra in vodij praktičnega pouka oziroma po novem tehniških vodij šolskih delovišč in praktičnega pouka,

- imenovana je bila primopredajna komisija za izvedbo primopredaje poslov vodje rudarskega šolskega centra. Komisijo je vodil Peter Schneider, dipl. inž. rud., direktor proizvodnega sektorja,
- nazadnje je obravnaval še prošnjo za izplačevanje štipendije oziroma študijske pomoči, ki pa je ni ugodno rešil.

8) Na 3. seji upravnega odbora sklada solidarnosti, dne 6. 12. 1971:

- skladu z določili pravilnika o oblikovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti, je odobril denarno pomoč 25 upravičencem,
- dve vlogi za priznanje izredne pomoči je zavrnil, ker prošnji ni sta bili v skladu z določili pravilnika,
- na znanje je sprejel informacijo, da je v teku izdelava načrta za postavitev spomenika na skupnem grobu smrtno ponesrečenih rudarjev na Dolu pri Hrastniku,
- kadroviski sektor je dobil nalogo, da pripravi določene podatke, predvsem v zvezi s pripravo predračuna tega sklada za prihodnje leto.

9) Na 23. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 10. 12. 1971:

- smatral je, da podjetje ne more ugoditi nekaterim proslcem iz vrst poslovnih partnerjev, da bi začasno znižali novo ceno premoga,
- odobril je določena denarna sredstva za izdelavo študije o regionalnem razvoju Zasavja in soglašal s tem, da se podpiše ustrezna pogodba z občinsko skupščino Trbovlje, ki bo združevala posamezne interese napram izdelovalcu študije. Študijo samo, kakor je znano, financira Organizacija Združenih narodov,
- odobril je službeno potovanje v inozemstvo petim sodelavcem in sicer za potovanje v ZR Nemčijo, Italijo in ČSSR,
- sklenil je, da bodo otroci članov delovne skupnosti s področja enot ZPT v Trbovljah, v letošnjem letu obdarjeni v delavskem domu v organizaciji društva prijateljev mladine in ZKPO s tem, da vse organizacijske priprave v zvezi s pripravo daril, izvede rudniški odbor sindikata rudarjev — ROS,
- imenoval je komisijo za revalorizacijo osnovnih sredstev,
- od ostalih vlog je le teh šest ugodno rešil, eno je zavrnil, eno sprejel na znanje, eno pa bo re-

ševal osrednji delavski svet,

- osvojil je ustrezno varianto bodočega načina obračunavanja dohodka in osebnih dohodkov v letu 1972, ob upoštevanju zvišanih cen premoga za celotno proizvodnjo, ob upoštevanju dosedaj doseženih storitev, 42-urnega delovnega tedna ter doslej znanih cen reprodukcijskega materiala in družbenih dajatev,
- sklenil je, da mora tehniški kolegij sprejeti oziroma določiti posebno obliko organizacije dela, ki bo zagotovila najboljši možni padec posameznih vrst premoga,
- soglašal je s tem, da je treba izvesti določene organizacijske spremembe na podlagi sprejetih ustavnih amandmajev in v zvezi s pripravami za prehod na mehanografsko obdelavo podatkov v podjetju,
- na znanje je sprejel informacijo o poteku zadnjega zbora Ljubljanske banke ter o vsebini pogodbe in statuta te bančne ustanove.

T. L.

Stenska slika

Delavski svet rudnika Trbovlje ZPT, je pred nedavnim naročil izdelavo stenske — oljne slike v novo-zgrajeni čakalnici na rudniku Trbovlje. Izvedbo je poveril akademskemu slikarju Janezu Knezu. Ta je naročilo v novembru 1971 opravil in sliko dokončal do dneva republike. Oljna slika predstavlja rudarje pri delu v jami.

Javni kviz

V nedeljo 12. decembra 1971 je bila v dvorani delavskega doma v Trbovljah, ob 12-letnici obstoja poslovnega združenja RUDIS, prireditel pod nazivom »javni kviz«. Kviza so se udeležile ekipe iz osnovnih, poklicnih in srednjih šol iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Oddajo je vodil Tomaž Terček od RTV, med posameznimi točkami pa so nastopali Oto Pestner z zabavnim ansamblom Unioni ter Trboveljski kvartet. Prireditel je obiskalo blizu 600 gledalcev in poslušalcev. Radio Trbovlje pa je sproti prenašal to prireditev.

Vprašanja, ki so jih posamezne ekipe prejele, so se pogosto nanašala na dejavnost našega podjetja. Znano je, da je bilo naše podjetje oziroma rudnik Trbovlje — Hrastnik v letu 1959 soustanovitelj tega poslovnega združenja, ki je v zadnjih letih doseglo izreden razmah. Za radio Trbovlje je Milan Kožuh, generalni direktor, pripravil daljše poročilo o ciljih, namenih in doseženih uspehih poslovnega združenja RUDIS.

Delo samoupravnih organov na rudniku Zagorje

Rad bi osvežil spomin na leto 1950, ko so delovni ljudje slovesno izvolili svoje prve delavske svete. To leto je bilo za vse delovne ljudi širom naše domovine, zgodovinskega pomena.

Sindikalna podružnica rudnika Zagorje je sklicala 17. februarja 1950 izredno skupščino in na njej izvolila prvi začasni delavski svet. Od takrat pa do danes je šlo skozi samoupravne organe na rudniku Zagorje precejšnje število članov delovne skupnosti. Vsak je po svojih močeh skušal doprinesiti najboljše in odigrati vlogo dobrega samoupravljalca. V letu 1970 je rudnik Zagorje slavil pomemben jubilej, to je 20-letnico izvolitve prvega delavskega sveta.

Od prvih začetkov pa do danes je preteklo torej nekaj več kot dve desetletji. Bili smo priča vrsti najrazličnejših sprememb, tudi na področju samoupravljanja. Novi ustavni amandmaji, o katerih v zadnjem času precej govorimo, narekujejo spremembo nadaljnjih družbeno-ekonomskih odnosov tudi znotraj podjetja.

Vrste samoupravnih organov, ki delujejo v tej mandatni dobi na rudniku Zagorje, so naslednje:

- a) delavski svet rudnika ima 27 članov,
- b) delavski svet ima v svojem sestavu:
 - komisijo za poslovne zadeve s 7 člani,
 - komisijo za urejanje delovnih razmerij s 5 člani,
 - komisijo za varstvo pri delu s 5 člani,
 - komisijo za varstvo delovnih odnosov s 5 člani,
 - komisijo za stanovanjska vprašanja s 7 člani,
- c) delovne skupine so organizirane v organizacijskih enotah:
 - na obratu Kisovec:
 - I., II., III., izmena — jama,
 - elektro služba,
 - strojna služba,
 - na obratu Kotredež:
 - I., II., III., izmena — jama,
 - elektro služba,
 - strojna služba,
 - rudniška remontna gradbena skupina,
 - uprava rudnika (menza, samski dom in ostale službe obratne režije).

V tej mandatni dobi 1970/72 se je delavski svet sestel devetkrat. Na vseh zasedanjih je obširneje razpravljal in sklepal o problematiki proizvodnje premoga, posebno pa še o stroških za jamo Kisovec in Kotredež ter za podjetje kot celoto. Razpravljal in sklepal pa je še o nekaterih drugih pomembnih zadevah in sicer: o osnutku statuta

podjetja, o poslovnem poročilu in zaključnem računu za leto 1970, o osnutkih novih pravilnikov, o stabilizacijskih ukrepih v ZPT, o predlogu stabilizacijskih ukrepov za rudnik Zagorje, o samoupravnem sporazumu o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov, o varstvu pri delu, -kršitvah delovnih dolžnosti, stanovanjski problematiki, dejavnosti komisij delavskega sveta, komunalni problematiki itd.. Problematika proizvodnje je bila rdeča nit, ki se je vlekla skozi vsa zasedanja delavskega sveta. Vedno je bila glavna tema razprav. Pripomniti moram, da so v zadnjem času v obeh jamah pogoji dela izredno težki, kar povzroča vrsto težav pri odkopavanju, transportiranju in pripravi. Geološki pogoji pridobivanja so izredno težki, posebno v jami Kotredež, da o drugih pojavih, to je o ognju, vodi in podobno sploh ne govorim.

Smatram, da ne bi bilo umestno, iz kakršnihkoli razlogov opravičevati nedoseganja načrtovane proizvodnje. Potrebno pa je navesti, da smo pred leti dajali premajhen poudarek raziskovalnim in odpiralnim delom v naših jamah. Posledica tega so težave, s katerimi se srečujemo danes in s katerimi se bomo srečevali tudi še v prihodnje.

Vzporedno z nedoseganjem načrtovane proizvodnje nas bodejo tudi visoki proizvodni stroški, posledica obojega pa je nezadovoljiv finančni rezultat. To je tudi glavni vzrok, da so v naši delovni enoti vedno nižji osebni dohodki. Nizki osebni dohodki pa so problem zase in

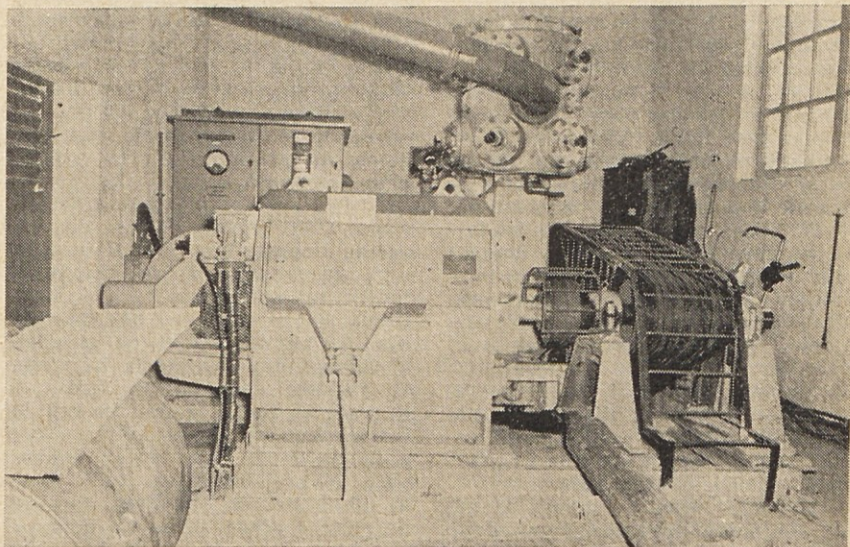
čedalje bolj vplivajo na razpoložanje delovnega človeka, še toliko bolj sedaj, ko z dneva v dan naraščajo cene prehrabnih in ostalih artiklov ter uslug.

Vse našete ugotovitve in težave so bile podane s strani nekaterih strokovnih sodelavcev na zasedanjih delavskega sveta in jih zato na tem mestu povzemamo.

Lahko trdim, da se je delavski svet vedno prizadeval reševati aktualno problematiko v enoti. S tem v zvezi je oblikoval tudi jasna stališča in sklepe. Menim, da ne smemo vedno iskati vzroke za težave pri posameznikih ali v boljši organizaciji dela, kajti znano je, da trenutne gospodarske razmere (stabilizacija, nelikvidnost, krediti, modernizacija itd.) slabo vplivajo na boljši in hitrejši razvoj premogovništva nasploh.

Štiri leta so minila, odkar smo se integrirali z rudnikom Trbovlje in Hrastnik v skupno podjetje ZPT. S tem smo se obvezali, da bomo skupno reševali postavljene naloge in odstranjevali težave, ki se bodo pojavljale. Spričo težav, ki jih ima naša enota in so predmet razprav tudi na osrednjih in drugih organih upravljanja ZPT, je slišati marsikatero grenko na naš račun. Da pride do takih ali podobnih pripomb, je povsem normalno, kajti pri tolikšnem številu zaposlenih, so možni tudi taki pojavi, ki niso v prid dobremu sodelovanju in utrjevanju dobrih medsebojnih odnosov.

Problemi, ki so že znani in bodo najbrže tudi v prihodnje predmet razprav na sejah delavskega sveta,

Notranjost kompresorske zgradbe s kompresorji Nuovo Pignone na obratu Kisovec v Zagorju
Foto inž. Tone Bregant

so predvsem tile:

- raziskave na obratu Kisovec, v severnem krilu jame, na 5. obzoru,
- odpiralna dela na obratu Kotredež, na 7. obzoru južnega krila kadunje.
- delovne moči za obložitev delovniš v obeh jamah,
- poraba reprodukcijskega in ostalega materiala.

Delo posameznih komisij je bilo v tem obdobju razmeroma dobro. Vse so aktivne pri svojem delu. Pri teh sodelujejo tudi strokovni sodelavci enote. Najtežje in hkrati najbolj odgovorno nalogo ima komisija za varstvo delovnih odnosov, ki se ukvarja v glavnem s težjimi kr-

šilci delovnih dolžnosti. Kljub temu, da pri izrekanju kazni zoper te ni sentimentalna, ni opaziti, da bi se število kršitev delovnih dolžnosti zmanjšalo. Vzroke lahko iščemo v neodgovornosti nekaterih članov delovne skupnosti, ki imajo zelo malomaren odnos do dela.

Tudi komisija za stanovanjska vprašanja ima pri dodeljevanju stanovanj težavno delo, ker so danes potrebe po družinskih stanovanjih mnogo večje, kot pa jih ima enota danes na razpolago. Teh težav pa ne bi bilo, če bi izpraznili stanovanja vseh tistih, ki so zapustili naše podjetje in se zaposlili drugje. Vsa tako izgubljena stanovanja bi lahko povsem pokrila trenutne potrebe po

družinskih stanovanjih.

Delovne skupine na rudniku Zagorje vse premalo žive s kolektivom in v kolektivu. Njihovo delo bo treba v vsakem primeru poživeti tako, da bo dosežen željni rezultat.

Za dobre samoupravne odnose in rezultate združenega dela, stoji pred delovnimi skupinami naloga, da se aktivneje vključujejo v vsakodnevna dogajanja v enoti in v podjetju.

V nekaj besedah sem skušal opisati delavnost pa tudi nedelavnost samoupravnih organov na rudniku Zagorje z namenom, da so o tem seznanjeni tudi ostali člani delovne skupnosti.

Leopold Renko

Letovanje v letu 1971

Za nami je turistična sezona našega kolektiva, če jo tako imenujemo in pred nami so zopet priprave na naslednjo sezono, ki mora biti v organizacijskem pogledu še bolj pripravljena. Vsi, ki so v letošnjem letu letovali, so verjetno več ali manj že pozabili na dopustniško razpoloženje, zato je namen mojega članka opozoriti na nekatere pomanjkljivosti in nepravilnosti, tako glede poteka organizacije in izvajanja letovanja.

Gotovo je vsem dobro znano, kje ima naše podjetje počitniške domove (Rab, Crikvenica, Portizanski vrh) zato tega ne bi ponavljal.

Iz leta v leto se vse več delavcev zanima za letovanje v lastnih počitniških domovih, posebno pa še za letovanje v počitniškem domu na Rabu. S tem mislim reči, da ni zanimanja za letovanje v počitniškem domu v Crikvenici, ker tudi v tem domu nastajajo problemi pri razdeljevanju sob dopustnikom, vendar ne v takšnem obsegu kot je to primer na Rabu. Vsekakor je to razveseljivo glede na to, ko vidimo da se jih vse več odloča za 10-dnevni dopust, ki je vsakemu delavcu nujno potreben in pa podatki, ki govorijo o tem, da so dopustniki v glavnem zadovoljni z letovanjem. Nikakor pa ne smemo prezreti dejstva, da moramo nuditi vsakemu dopustniku na letovanju vsestransko in popolno zadovoljstvo. Jasno nam mora biti, da ne moremo v celoti zadovoljiti vsakega posameznika, toda če smo ugodili večini, lahko rečemo, da smo pripravljeni začeti letovalno sezono.

Uvodoma sem že omenil, da nastajajo največji problemi pri določanju upravičencev na letovanje in to predvsem v glavni sezoni, t. j. mesecu juliju in avgustu. Odbor za družbeni standard, ki neposredno vodi delo v zvezi z letovanjem, je

o tej problematiki večkrat popravljal in skušal določiti kar najboljše kriterije. Dejstvo pa je, da bi v tem popolnoma uspel, vendar le v primeru, če bi povečali zmogljivosti. Dejstvo pa je tudi, da sindikalne organizacije, ki določajo upravičence na letovanje, niso dosledno upoštevale kriterijev, ki so bili vnaprej določeni.

Večkrat je prav zaradi tega prišlo do neveselosti in preprirov med prijavitelji.

Vse to pa nam dokazuje, da je treba misliti o povečanju zmogljivosti teh domov, ker je to edini izhod. Lahko je reči človeku, ki se je vse leto veselil 10-dnevne sprostitev, da ne pride v poštev za letovanje, ker je letoval v lanskem letu, teže pa se je zživeti v njegov položaj, ko to pove svoji družini — ženi in otrokom. Takih primerov je bilo, na žalost, v letošnjem letu precej in od tu izvira vse nezadovoljstvo in očitane načine letovanja v našem podjetju. V mnogih primerih se to posploši celo tako daleč, da pride do sporov pri samem letovanju.

Druga stvar, mimo katere ne moremo brez kritike pa je, da ima večina dopustnikov zelo slab občutek odgovornosti do inventarja, ki jim je na uporabo v času dopusta. Glede na to pridemo do prepričanja, da se dopustniki ne zavedajo vrednosti tega inventarja in njegove trajnosti, pač pa jim zadostuje da »zdrži« tistih 10 dni, ko oni letujejo. Vendar bi se morali zavedati, da je to last in prispevek vseh članov kolektiva, tudi tistih, ki nikoli ne letujejo. Prepričan sem, da si tega nihče ne dovoli doma — v svojem stanovanju, da bi uničeval lastni inventar, ki služi istemu namenu kot v počitniških domovih. Vprašujem se, če bi družinski proračun prenesel vsakoletne ali celo

10-dnevne zamenjave raznega inventarja v hiši.

Ne bi se spuščal v to, da bi ugotavljal kdo povzroča okvare, vendar nam vsakoletni popis inventarja ob koncu letovalne sezone dovolj jasno kaže, da si na tak način ni mogoče zamišljati letovanja. Predstavljamo si, da bi si to dovolili na primer, v nekem hotelu ali v kakem drugem počitniškem domu. Mislim, da je vsak komentar nepotreben. Še enkrat bi poudaril, da varujemo našo skupno lastnino in prispevek nas vseh, ker za nasprotno primere ne vidim nobenega opravičila.

Zelim, da bi svoja mnenja objavili tudi letovalci. Vsaka pripomba nam bo pomagala izboljšati organiziranje in izvajanje letovanja.

Karlo Tabor

PORAST INVESTICIJ

Investicije za premogovnike črnega premoga v državah evropske gospodarske skupnosti so se že v letošnjem letu povečale. Letos so investirali v premogovnike črnega premoga v teh državah, skupno 186 milijonov dolarjev. Približno enak znesek bodo vložili tudi prihodnje leto t. j. v letu 1972. Precejšnje investicije so v Porurju, v ZR Nemčiji.

IZVOZ PREMOGA

Srednjebosanski rudniki so sklenili z avstrijsko firmo Bartel pogodbo za izvoz 50.000 ton premoga v Avstrijo. V teku pa so razgovori za povečanje te količine.

Sistemski ukrepi za odpravljanje nelikvidnosti

Dne 15. novembra 1971 je imel Milan Kožuh, zvezni poslanec, sicer pa generalni direktor poslovnega združenja RUDIS, v dvorani občinske skupščine Trbovlje, razgovor z odborniki občinske skupščine ter

Milan Kožuh, zvezni poslanec

predstavniki družbeno-političnih organizacij in delovnih organizacij s področja Trbovelj, o aktualnih družbeno-ekonomskih razmerah v Jugoslaviji. Njegovo poročilo je bilo zelo obsežno. Vsebovalo je poglavja o gospodarskih gibanjih, gibanju cen, izvajanju resolucije o temeljnih družbeno-gospodarske politike za tekoče leto, gospodarskih gibanj in težnjah, problemih gospodarske nelikvidnosti ter s tem v zvezi o problemih na sektorju nelikvidnosti, oceni sedanjega stanja ter sistemskih ukrepov za odpravljanje nelikvidnosti. Na tem razgovoru je na stavljena vprašanja dajal ustrezne odgovore.

Glede na to, da je bilo njegovo poročilo zelo obsežno, smo se odločili, da objavimo le zadnji del njegove razprave, ki se nanaša na izredno žgoč problem t. j. odpravljanje nelikvidnosti. Del ukrepov o katerih je tovariš Kožuh govoril, je bilo med tem časom že sprejetih, medtem ko je drugi del ukrepov, ki se nanašajo na uravnavanje gospodarskih gibanj in odpravo nelikvidnosti, še v pripravi.

O sistemskih ukrepih za odpravljanje nelikvidnosti je na tem razgovoru dejal naslednje: Z odpravljanjem žarišč nelikvidnosti je treba sprejeti določene sistemske ukrepe tako v gospodarskem, kakor tu-

di negospodarskem območju. Predvsem bi bilo treba regulirati vprašanje bilanciranja splošne in skupne porabe, ker se imperativno kaže potreba, da se uravnovesijo vsi dohodki splošne porabe, ki jih s politiko javnih financ določajo z družbenim načrtom. Bilance splošne porabe je treba obravnavati kot dokumente, ki imajo značaj obveznosti in katerih spreminjanje oziroma odstopanje od načrtovanih proporcij je treba onemogočiti, če ni soglasja organa, ki jih je sprejel.

Prav tako bi bilo treba v sistemu financiranja splošne skupne porabe z revizijo in dograditvijo davčnega sistema zagotoviti možnosti, da se odpravi anticipirana poraba. To pomeni, da bi bilo treba tekočo letno porabo spraviti v odvisnost od razpoložljivih, že realiziranih sredstev.

Mnenja so, da bi bilo treba, če naj se odpravi nelikvidnost, krepiti rezervne sklade, ki bi bili obvezni za vse uporabnike družbenih sredstev in ki bi pomagali stabilizirati skupno ekonomijo. Vrh tega se kaže potreba, da bi izpopolnili procese, s katerimi bi se družbeno-politične skupnosti zavezovale, da bodo vodile knjigovodsko evidenco o vseh zapadlih, a neizpolnjenih obveznostnih, po načelih, ki veljajo za gospodarske organizacije.

Očitno bi bilo treba začeti spreminjati tudi bančno-kreditni sistem, ker se prek bank gospodarstvo napaja v več kot 50 odstotki sredstev za investicije. Zaradi tega bi bilo treba pregledati možnost, da se Narodna banka z zakonom zaveže, da bo predpisala kriterije kreditne sposobnosti poslovne banke s stališča zadolževanja in plasmana sredstev, prav tako pa bi bilo treba predvideti tudi obveznost poslovnih bank, da določajo skupne kriterije pri ocenjevanju kreditne sposobnosti podjetij.

Ker se je večkrat pojavilo vprašanje o tekočem uporabljanju kapitala v gospodarstvu, so sprejeli stališče, da bi bilo treba sprejeti prožnejšo politiko oblikovanja obrestne mere. Obstaja predlog, da se delimitirajo obresti in da se prepusti poslovnim bankam, naj jih same določajo v dogovoru z Narodno banko. Prav tako obstaja predlog, naj se določijo obresti na višji ravni ali naj se uvede načelo določanja obrestne mere glede na inflacijsko stopnjo ob kombinaciji z eskontno stopnjo narodne banke. To pa so nekatere poslovne banke v zadnjem času že storile.

Posebno pomembno je, da se za financiranje infrastrukturnih objektov predlaga, da se pri objektih, pri

katerih graditvi sodelujejo družbeno-politične skupnosti, sredstva za te potrebe zagotavljajo z davki ali z razpisom raznih posojil ali z izdajanjem vrednostnih papirjev.

Posebna skrb je bila posvečena razčiščevanju dolžniško - upniških razmerij med delovnimi organizacijami. Sodijo, da bi bilo treba v našem gospodarskem sistemu uvesti institut sanacije nelikvidnih podjetij in določiti ustrezni postopek. Postopek sanacije bi se začel pri vseh podjetjih, kadar pridejo v položaj nelikvidnosti. Kriterij, kdaj naj velja podjetje za nelikvidno, bi določal zakon, nato bi vsa podjetja, ki bi postala nelikvidna, prišla pod udarec sanacijskega programa.

Kadar gre za podjetje, ki posluje z izgubo, velja, da bi bilo treba njihovo sanacijo prenesti na upnike in banke, to pomeni, na tiste, ki so imeli ekonomski interes vlagati sredstva v podjetje. Prav tako so mnenja, da bi ta problem ugodno rešili tako, da bi uvedli institut avtomatičnega kritja izgub s prisilno poravnavo. Seveda, če sanacija podjetja ne bi bila uspešna, bi upniki in banke lahko predlagali postopek za likvidacijo, ki bi ga družbeno-politična skupnost obvezno morala sprejeti.

Nazadnje moram omeniti, da pripravljajo ukrepe, ki imajo namen sanirati probleme na področju notranje ekonomije delovnih organizacij. Eno takih vprašanj je tudi oblikovanje in delitev skupnega dohodka. Sodijo, da se v sedanjem trenutku ne bi bilo treba vračati na sistem neplačane realizacije, marveč bi bilo treba v sistem obračunavanja rezultatov poslovanja vgraditi popravek vrednosti povpraševanja kupcev za določen čas.

Prav tako je v gradivu poudarjeno, da bi bilo treba, kadar gre za normativni del v zvezi z obračunom vrednosti zalog, uporabiti metodo, po kateri se zaloge nedokončane proizvodnje izkazujejo po vrednosti vloženega materiala in srestev, vse drugo pa gre v breme tekočega realiziranega skupnega dohodka. Sprejeli so tudi stališče, da bi bilo treba v republiških in pokrajinskih zakonih o stopnjah amortizacije, z medrepubliškimi dogovori nekoliko spremeniti sedanje minimalne stopnje amortizacije.

Na koncu predlagajo, naj bi se zakonsko določene obveznosti vseh delovnih organizacij, da v določenem, časovnem obdobju zagotovijo, da morajo biti povprečno angažirana sredstva v obratne namene v določenem odstotku krita z lastnimi viri sredstev in z dolgoročnimi krediti.

V zvezi z urejanjem problemov nelikvidnosti so nekateri predlagali, naj se uvede splošni kliring. Izkušnje pa kažejo, da delovne organizacije, ki poslujejo pozitivno, prihajajo v neugoden položaj, če se ne najdejo rešitve za temeljna žarišča nelikvidnosti. Zaradi tega bi izvajanje evidentiranja in urejanje poravnave dolgov zunaj gospodarskih organizacij, urejanje problema izgub kakor tudi uvajanje obvezne multilateralne kompenzacije v sistem, učinkoviteje uredilo problem gospodarske nelikvidnosti.

Povzetek predlaganih ukrepov:

Po gradivu zveznega sekretariata za finance bi bilo treba po vsem sodeč sprejeti vrsto ukrepov, med katerimi poudarjam tele: obvezno uvesti bilanco splošne in skupne porabe na ravni družbeno-političnih skupnosti, regulirati sistem financiranja sploh in skupne porabe na načelu likvidnosti sredstev, načina plačevanja investicij negospodarskih organizacij, dalje uvesti institut sanacije nelikvidnih podjetij, uvesti institut prisilne poravnave in kritja obstoječih izgub, kakor tudi postopek v zvezi s kritjem izgub v delovnih organizacijah.

Prav tako je treba vpeljati v obračunski sistem metodo »Direct costing« dalje opraviti spremembe v sistemu amortizacije in v režimu amortizacijskih stopenj, uvesti pa tudi institut minimalne udeležbe trajnih obratnih sredstev delovnih organizacij.

Nazadnje bi bilo treba regulirati vlogo Narodne banke pri določanju kreditne sposobnosti poslovnih bank in kreditnega razmerja med poslovnimi bankami in delovnimi organizacijami, prav tako pa opraviti tudi določene spremembe v režimu obrestnih mer.

O stanovanjski stiski

Tovariš Karel Forte-Marko, poslanec republiškega zbora skupščine SRS, je na eni zadnjih sej tega zbora razpravljaval oziroma polemiziral zaradi dodelitve določenih sredstev nekaterim slovenskim občinam iz sklada za gradnjo in adaptacijo stanovanj borcem NOB, mimo običajnega postopka. Dejal je naslednje:

Ne bi rad polemiziral s predsednikom komisije za vprašanja borcev o tem vprašanju. Ne strinjam se z njegovo trditvijo. Vprašujem ga če iz določene mase finančnih sredstev izločam določeno vsoto denarja in jo v enkratnem znesku dajem nekaterim, ki so v sicer v delitvi že udeleženi, s tem ne spreminjam samega sistema delitve? Tako jaz stvar razumem.

Občinska skupščina in občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Trbovlje, sta me s posebnim pismom zadolžila, da pred tem domom posredujem njihova stališča v zvezi s predloženim odlokom.

Pismo se glasi?

»Skupščina občine Trbovlje, občinski odbor ZZZ Trbovlje, komisija za vprašanja borcev in invalidov NOV in upravni odbor sklada za gradnjo in adaptacijo stanovanj borcev NOV, so se odločili, da ostro protestirajo pri skupščini SRS glede takšnega načina dodeljevanja sredstev nekaterim slovenskim občinam. Stališča naštetih so naslednja:

1. Ne strinjamo se s takšnim načinom reševanja problematike samo v nekaterih občinah, ker je ta način popolnoma nesistematičen ter ne upošteva prav nobenih objektivnih kriterijev.

2. Predlog IV. a točke k odloku je z odlokom o načinu in pogojih za uporabo sredstev, zbranih s prispevkom za graditev stanovanj za udeležence NOV (Ur. list SRS, št. 15-118/1969) v popolnem nasprotju, ker bi bilo treba, če bi bil ta predlog sprejet, uskladiti ključ razdelitve sredstev in tudi spremeniti odlo-

ke občinskih skupščin, ki temeljijo na republiškem odloku. Poleg tega so sredstva po republiškem odloku lahko samo kreditna sredstva, ne pa enkratna pomoč, kot to določa predlog novega odloka. Če pa je ta enkratna pomoč mišljena kot posojilo, pa bilo treba točno določiti merila za vračanje anuitet. »Mislim, da ima predsednik komisije s tem v zvezi prav. Kakšen je odnos med republiko oziroma med tem skladom in občinskimi skladi?

3. Ne trdimo, da ne bi bile nekatere od naštetih občin upravičene do dodatnih sredstev, vendar pamenimo, da je tudi občina Trbovlje (glede na obrazložitev predloga) prav tako upravičena do nekih sredstev, ki jih konec koncev prispevamo tudi v naši občini. Poleg tega je stanovanjsko vprašanje borcev v Trbovljah še vedno problematično, kar je moč ugotoviti iz obsežnega gradiva, ki daje natančno sliko tega problema.

4. Upravni odbor sklada za grad-

njo in adaptacijo stanovanj borcev NOV je vsa sredstva, s katerimi razpolaga, koristno oplemenitil in naložil prav na temelju dobro zasnovane kreditne politike na tem področju,

5. Smo proti takšnemu načinu urejevanja problematike, še zlasti zaradi tega, ker se odloča brez poprejšnjega sporazumevanja na nivoju občin, ki so povsem upravičene dajati neko soglasje o odlivu sredstev, ki jih vsi skupaj ustvarjamo«. Zaključujem citiranje.

Kakor sem bil obveščen, so bila ta stališča posredovana v obliki protestnega pisma, ki so ga podpisali predsednik občinske skupščine, predsednik občinskega odbora ZZZ NOV in predsednik upravnega odbora sklada za gradnjo in adaptacijo stanovanj borcev NOV, komisiji za vprašanja borcev NOV naše skupščine, vendar kakor kaže, komisija teh stališč ni upoštevala.

Odkar smo v naši skupščini, kljub nekaterim prejšnjim odklonil-

Rudniški gasilci v Trbovljah so imeli v svojem sestavu že leta 1927 tamburaški zbor. Iz fotografije je razvidno, kdo so bili člani tega zbora, ki ga je vodil tovariš Franc Ule

nim stališčem do obstoja takšne komisije, sprejeli sklep o formiranju komisije za vprašanje borcev NOV, smo tako na terenu, kot s strani borcev o njenem delu slišali samo pohvale. Tudi ob sprejetju prvotnega odloka je bila zlasti s strani borcev, pozdravljena solidarnost, izražena v delitvi sredstev. To predvsem zato, ker je bil odlok izdan le ob soglasju občin. Sedaj takšnega soglasja ni. To se vidi iz pisma občine Trbovlje, slišali pa smo tudi na samem zasedanju, da tudi druge občine pri tem protestirajo oziroma ugovarjajo.

Prepričan sem prav tako, da so potrebe za pospešeno reševanje stanovanjskega problema borcev NOV v odloku navedenih občin pereče, moram pa istočasno poudariti, da je takšen problem tudi v moji volilni enoti. Posebej se problem zaostrejuje spničo gospodarskega položaja kolektiva Zasavskih premogovnikov. Kljub plafoniranim cenam premoga, so prav rudarji v preteklosti z vso zavzetostjo reševali tudi stanovanjske probleme borcev NOV. Vendar vseh, glede na znano stanje, niso mogli rešiti.

V informaciji, poslani pred de-

setimi dnevi Izvršnemu svetu SRS, Zasavski premogovniki navajajo: »Stanovanjsko vprašanje je na območju našega podjetja še vedno zelo pereče. Sedanji stanovanjski skladi in gospodarsko stanje podjetja ne zadoščajo za odplačevanje anuitet in za pospešeno izgradnjo stanovanj.« Istočasno pa mora podjetje skrbeti za upokojujence, med njimi tudi za borce NOV — ta sredstva pa se od tam odlivajo.

V obrazložitvi odloka, ki naj ga danes sprejmemo, predlagatelj navaja: »Že ob sprejemanju odloka o načinu in pogojih za uporabo sredstev, zbranih s prispevkom za graditev stanovanj za udeležence NOV v aprilu leta 1969, je bil v obrazložitvi s strani komisije skupščine SRS za vprašanje borcev NOV, naveden kot posebno pereč stanovanjski problem udeležencev NOV v občinah z obsežnim območjem in kjer živi večje število kmetov-borcev oziroma v občinah, kjer je prišla industrijska proizvodnja zaradi zastarelosti v resne gospodarske težave. Tedaj je bilo tudi poudarjeno, da bo treba verjetno kasneje tem občinam dodeliti enkratna denarna sredstva, poleg sredstev, ki so določena z ve-

ljavnim odlokom o delitvi. O tem problemu je tudi komisija za vprašanje borcev NOV večkrat razpravljala in sprejela stališče, da je treba za te primere najti ustrezno rešitev.«

Ali naj mar po današnjih ocenah stanja v zasavskem premogovnem bazenu in težavah, s katerimi se srečujejo rudarji ter po nekakšni diskrecijski pravici, ki ni nikjer pravno sankcionirana, izločimo iz tega kroga občin tudi področje — da uporabim formulacijo same komisije — »kjer je prišla industrijska proizvodnja zaradi zastarelosti v resne gospodarske težave« — kot je to primer Zasavskih premogovnikov?

Iz vsega navedenega predlagam, da komisija upošteva našeta dejstva in pred končnim sprejemom odloka doseže soglasje občinskih skupščin. Če ti predlogi s strani komisije ne bodo sprejeti, ne morem kot poslanec tega področja glasovati za sprejetje predloženega odloka.

Sicer pa se s tem, kar je rekel tovariš predsednik komisije, za podporo predlogu za zbiranje sredstev v letu 1972 za reševanje stanovanjskih problemov, v celoti strinjam.

Reorganizacija menze rudnika Zagorje

Odgovorne službe rudnika Zagorje se že dalj časa prizadevajo, da bi dosegli rentabilnejše poslovanje rudniške menze v Zagorju ob pogojih, da se število abonentov, predvsem v menzi Toplice, nenehno zmanjšuje.

Omeniti moram, da v Zagorju posluje dve kuhinji oziroma dve menzi in sicer v Kisovcu za 100 do 110 abonentov, v glavnem vajencev rudarskega šolskega centra in v Toplicah za približno 45 do 50 domačih in tujih abonentov.

Ker je potrebno imeti za pravo celodnevni obrok v dveh kuhinjah večje število zaposlenih, smo zaradi znižanja staleža, s tem pa tudi stroškov poslovanja, izdelali predlog za ukinitve ene kuhinje v Kisovcu. Hrano bi za vse abonente pripravljali le v menzi Toplice ter jo v posebnih posodah dostavljali v Kisovec.

Do tu je bilo vse vredno. Pojavile pa so se težave, kako zagotoviti dvakrat dnevno dostavo hrane, opoldan in zvečer, ob nedeljih in praznikih, predvsem v zimskem času ko večkrat poti niso prevozne.

Glede na to, da bi res lahko prišlo do resnejših težav pri dostavljanju hrane, je bil izdelan drugi predlog, po katerem je možno prav tako znižati stalež zaposlenih, s tem pa tudi stroške samega poslovanja.

Predlog vsebuje prehod na sedemurni delavnik tako, da v men-

zah odpadejo proste sobote, obdržali pa bi obvezen 42-urni teden.

Vsi v menzi zaposleni so se po predhodni obrazložitvi, da je ta ukrep nujen zaradi zmanjšanja stroškov poslovanja, s predlogom v celoti strinjali, vendar s pripombo, da se delovni čas v menzi spremeni, če bo rudnik, kot je predvideno, začasno posloval šest dni v tednu, brez prostih sobot.

Predlog je bil dne 11. novembra t. l. posredovan delavskemu svetu rudnika Zagorje, ki ga je po krajši razpravi potrdil.

S prehodom na nov delovni čas odpade število nadomeščanja zaradi prostih sobot in nedelj, zato se bo stalež v menzi znižal za tri zaposlene.

Ta ukrep praktično ne bo prizadel nikogar od zaposlenih, ker bi prišli za znižanje staleža v poštev le dve delavki, ki izpolnjujeta pogoje za starostno oziroma invalidsko upokojeitev, ena delavka pa bo na lastno željo zapustila podjetje, zaradi selitve v drugi kraj.

Da je zmanjšanje staleža nujno in povsem utemeljeno nam zgovorno potrjuje tudi dejstvo, da smo v letošnjem letu za čas sezone premestili štiri sodelavke v počitniški dom v Crikvenici in da je potekalo delo v menzi, kljub znižanemu staležu, zadovoljivo in je bilo v redu opravljeno.

S tem ukrepom je bila dotedanja

izguba v celoti pokrita, zato smo dosegli po desetih mesecih letošnjega leta že pozitivno poslovanje menze v Zagorju. Da bi dosegli boljše finančne rezultate, pripravljamo menzo Toplice tople malice trenutno za 60 rudniških delavcev ter okrog 100 obrokov dnevno za delavce lesnega podjetja SVEA Zagorje.

Spričo še kar ugodnega finančnega rezultata, ki ga dosegamo pri pripravi toplih obrokov, se dogovarjamo še s podjetjem Energoinvest — Varnost Zagorje, za katerega bi dnevno pripravljali cca 300 toplih obrokov.

Prepričani smo, da nam bo uspelo z nadaljnjim prizadevanjem nas vseh, tudi na tem področju doseči željen uspeh. Ta uspeh pa se bo pokazal tako, da v menzi ne bo izgube, s tem pa bo odpadlo tudi pokritje izgube s strani obratov Kisovec in Kotredež ter s strani rudarskega šolskega centra.

Rado Babič

Življenjski jubilej

Dne 16. decembra 1971 je praznoval svojo 60-letnico glavni republiški rudarski inšpektor Matija Cerovac, dipl. inž. rud. K njegovemu visokemu življenjskemu jubileju, naše najboljše želje!

Gradnja naselja za upokoјence

Naselje za upokoјence in upokoјence borcev NOV obsega področje nad Cahunom na Tereziji v Trbovljah. Pretežno površino zemljišča, potrebnega za gradnjo, so odstopili Zasavski premogovniki — Trbovlje, s sklepom z dne 28. 11. 1968, v izmeri cca 7.000 m² in to brezplačno, pod posebnimi pogoji.

Zazidalni načrt in glavne gradbene ter instalacijske načrte je izdelal Investicijski biro — Trbovlje, arhitektonsko zasnovano je izdelal dipl. inž. arh. Blažič, načrte je potrdila skupščina občine Trbovlje, z odločbo št. 351-D-53/59, z dne 6. 10. 1969.

Stanovanjsko podjetje Trbovlje, kateremu je bila poverjena celotna organizacija izgradnje, je pripravilo kompletno investicijsko-tehnično dokumentacijo za potrditev, urejalo finančno stanje izgradnje, preskrbelo poročilo o preiskavi tal, urejalo zemljiškoknjižne zadeve, izvedlo natečaj za izbiro najcenejšega izvajalca za izgradnjo objekta in opravilo tehnični nadzor na terenu v času gradnje.

Kot najugodnejšega ponudnika za izgradnjo objekta, je komisija izbrala splošno gradbeno podjetje Zasavje-Trbovlje, s ponudbeno ceno 6.585.749,65 din. Z gradnjo so pričeli 13. 4. 1970.

Poleg sredstev iz namenskih skladov republiške skupnosti za socialno zavarovanje, je skupščina občine Trbovlje finančno udeležena v višini 650.000,00 din s tem, da je prešla na ta sredstva kredit, finančno

udeležbo je prispevalo tudi splošno gradbeno podjetje Zasavje v višini 500.000,00 din, ki je izvajalo gradnjo za trg. Stanovanjsko podjetje je v celoti financiralo gradnjo do otvoritve takozvanega kredita za kritje zagonskih stroškov (projekti, preiskava tal, komisije, takse za pridobitev gradbenega in lokacijskega dovoljenja).

Naselje obsega štiri medseboj povezane trakte v dveh oziroma treh etažah z 72 stanovanji, s skupno kvadratur 2478 m². Investitorji si delijo stanovanja takole:

— 11 stanovanj	
občina Trbovlje	1.134.600,00 din
— 27 stanovanj	
društvo upokoјencev Trbovlje	2.863.800,00 din
— 34 stanovanj	
zveza združenj ZB NOV Trbovlje	3.476.100,00 din
Skupaj:	7.474.500,00 din

Glede na florisno izmero in razporeditev posameznih prostorov, ločimo po velikosti 11 tipov stanovanj, od 26,67 m² do 44,62 m².

Vse stanovanjske enote obsegajo naslednje prostore: predprostor, kopalnico in spalnico, bivalno kuhinjo ter balkon. Objekt ima svojo kotlarno za centralno ogrevanje ter dva klubska prostora za stanovalce v traktu A. V traktu A je v pritličju predvidena samopostrežna trgovina v izmeri cca 350 m².

Mesečna stanarina za stanovalce

bo znašala po odloku skupščine občine Trbovlje od 100,00 do 150,00 din in plačilo za ogrevanje stanovanja v višini cca 40,00 do 50,00 din.

Tehnični pregled zgradbe je bil opravljen 22. novembra 1971.

Objekt je bil zgrajen v pogodbenem roku, vključno z ureditvijo neposredne okolice objekta. Vozne in pohodne površine so že asfaltirane.

Stranke so se vselile v stanovanja sredi decembra 1971.

Povedati moram, da so investitorji glede vselitve, kdo ima pogoje itd., našli enotno stališče v vseh vprašanjih. Res pa je tudi, da so bile določene težave pred in med gradnjo in bodo verjetno nastale še po vselitvi, ko bo potrebno sprejete Kreditne obveznosti vračati.

Z vselitvijo pa se izprazni določeno število rudniških stanovanj in to skupno 23 (društvo upokoјencev 9 in borci 14).

Ob takšnem sodelovanju občine, društva upokoјencev in upravnega odbora sklada za gradnjo in adaptacijo stanovanj borcev NOV in razumevanju Zasavskih premogovnikov — Trbovlje pa upamo, da smo rešili tiste primere, ki jih je bilo nujno rešiti.

V imenu investitorjev se zahvaljujem vsem izvajalcem, posebej splošnemu gradbenemu podjetju Zasavje, ki je pred rokom zgradilo objekt, Zasavskim premogovnikom ter vsem ostalim, ki so omogočili, da danes lahko vsem upokoјencem in upokoјencem-borcem, zaželim prijetno bivanje v objektu.

Hinko Kamnikar

SLOVO OD DELOVNIH TOVARIŠEV

Naše podjetje vsako leto dvakrat povabi na razgovor člane delovne skupnosti, ki so odšli v pokoj. Prvi razgovor v letošnjem letu je bil organiziran 16. junija v počitniškem domu ZPT na Partizanskem vrhu, medtem ko je drugi razgovor potekal 16. decembra 1971 v gostišču Hum v Laškem. V zimskem času je namreč nemogoče pripeljati večjo skupino s prevoznimi sredstvi na Partizanski vrh, zato smo se morali odločiti za izvedbo tega razgovora v Laškem.

Na razgovor je bilo povabljenih 66 naših bivših delovnih tovarišev, ki so šli v pokoj v času od 1. junija do 30. novembra 1971. Skupina udeležencev razgovora se je pripeljala v Laško z dvema avtobusoma. Udeležence so pozdravili predstavniki vodstva podjetja, vodstev posameznih večjih delovnih enot in predstavniki samoupravnih organov ter družbeno-političnih organizacij, ki delujejo na območju podjetja. Vsi po vrsti so se navzočim udeležencem toplo zahvalili za njihovo sodelovanje in jim želeli še mnogo lepih in zdravih let.

Udeleženci razgovora so imeli skupno kosilo, nato pa prost razgovor. Vsak, ki je odšel v tem razdobju v pokoj je prejel po 150,00 din ter pismeno priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo v podjetju. Celotna skupina se je vrnila na svoje domove v večernih urah.

V razdobju od 1. junija do 30. novembra 1971 so odšli v pokoj naslednji naši tovariši in tovarišice:

Iz rudnika Hrastnik: Hribšek Franc II., Mlinarič Martin, Selič Jakob, Zdovec Franc, Češnovar Mar-

tin, Knap Franc, Škrabar Miha, Tušek Franc, Višner Janez, Zaplatar Jože, Žučko Jože, Sinkovec Ivan Guček Jože;

Iz rudnika Trbovlje: Stopič Konrad, Dornik Ignac, Ostanek Stane, Groblar Ludvik, Dolanc Viljem, Lapornik Alojz, Medved Albin, Senčar Ludvik, Završnik Franc, Petek Alojz I., Podmenik Jože, Izlakar Alojz, Bricej Vili, Tomažin Alojz, Zaman Ignac, Pristovnik Ladislav;

Iz rudnika Zagorje: Jerman Jože, Zupančič Peregrin, Logar Pavel, Kolarič Imbo, Marn Anton, Kalšek Jože, Moškon Martin, Klandičar Ciril, Drnovšek Anton, Konšek Vincenc, Rogelj Ludvik, Bukovšek Albin, Herle Alojz II., Potrpin Franc, Lokar Hinko, Ržišnik Ivan II., Razboršek Ivan;

Iz separacije: Duplišak Ivanka, Gorup Anton, Kostanjevec Anton, Stanislavljčević Slobodan, Pestotnik Fani, Levac Ivan;

Iz elektrostrojnega obrata: Abram Jože, Škrbinek Ignac;

Iz obrata za specialna rudarska dela: Slokan Ivan, Mrgole Jože, Koprivšek Franc, Slokan Franc, Jane-

žič Alojz,

Iz nabavnega oddelka: Ocepek Viktor, Sodec Martin;

Iz rudarskega šolskega centra: Lipovšek Ciril;

Iz uprave ZPT: inž. Pust Ivo, Lipušček Franc, Kušar Matko, Hauck Jože.

Uredništvo našega glasila se pridružuje vsem tistim, ki so zaželeli našim dosedajnim sodelavcem mnogo lepih in zdravih let ter zahvalo za dosedanje sodelovanje. Vsem naj velja še dolga leta naš rudarski pozdrav Srečno!

T. L.

Pomoč društvom in organizacijam

Osrednji delavski svet ZPT je na svojem 20. zasedanju, dne 28. 6. 1971, odobril delavskemu svetom delovnih enot, določena sredstva iz sklada skupne porabe, ki je bil ustvarjen v poslovanju v letu 1970. Posamezne enote oziroma njih delavski sveti, so prejeli naslednje zneske:

— rudnik Hrastnik	100.000,00 din
— rudnik Trbovlje	120.000,00 din
— rudnik Zagorje	30.000,00 din

Skupaj 250.000,00 din

Rudnik Trbovlje je prejel sredstva za celotno področje ZPT v Trbovljah. Zato je razpored sredstev iz tega sklada predlagal v soglasje tudi ostalim organom upravljalna v delovnih enotah na separaciji, elektrostrojnemu obratu, avtoparku in skupnim službam.

Odobrena sredstva so delavski sveti odobraval na temelju določil posebnega pravilnika, ki določa v kakšne namene je možno odobravati sredstva sklada skupne porabe v delovnih enotah.

V teku leta 1971 so doslej delavski sveti vseh treh rudnikov odobrili pomoč naslednjim društvom in organizacijam:

1) Rudnik Hrastnik:

- sklad za gradnjo šole-spomenika NOB v Cerknem 900,00 din
- sklad za preventivno zdravljenje borcev-upokojencev pri ZZB NOV Hrastnik 10.200,00 din
- ZZB NOV teren I-Hrastnik 700,00 din
- ZZB NOV Dol 300,00 din
- sekcija bivših vojnih ujetnikov pri ZZB NOV Hrastnik 200,00 din
- rudarska godba, Hrastnik 20.000,00 din
- strelska družina, Hrastnik 3.500,00 din
- gasilska četa ZPT, rudnik Hrastnik 2.000,00 din
- gasilsko društvo Dol pri Hrastniku 1.000,00 din
- osnovna šola narodnega heroja Rajka Hrastnik (za novoletno darilo) 3.500,00 din
- varstvena ustanova-vrtec na rudniku (za novoletno darilo) 1.500,00 din
- društvo upokojencev, podružnica Hrastnik (za pomoč socialno ogroženim članom) 2.000,00 din
- sindikalna podružnica rudnika

- Hrastnik (za nakup televizorja rudniškemu invalidu Alojzu Šterbucelju) 2.800,00 din
- sindikalna podružnica rudnika Hrastnik (za postavitev spomenika smrtno ponesrečenim rudarjem) 5.000,00 din
- sindikalna podružnica rudnika Hrastnik (za rekreacijo članov) 14.200,00 din
- sindikalni odbor obrata Dol rudnika Hrastnik (za rekreacijo članov) 1.500,00 din
- združenje rezervnih vojaških starešin Hrastnik 500,00 din
- kegljaški klub Hrastnik 2.000,00 din
- za nakup 15 izvodov knjige Vinca Trinkausa: Črna dolina 1.800,00 din
- za darila sodelavcem, ki gredo v pokoj 2.500,00 din
- sindikalna podružnica Hrastnik-za izobraževanje članov kolektiva 5.600,00 din
- sindikalna podružnica Hrastnik za organizacijske in rekreativne namene 10.300,00 din

2) Rudnik Trbovlje:

- Športno društvo Rudar Trbovlje 30.000,00 din
- Smučarsko društvo Kum-Dobovec, Trbovlje 2.000,00 din
- Boksarski klub, Trbovlje 1.400,00 din
- Delavski dom Trbovlje 9.000,00 din
- Planinsko društvo, Trbovlje 3.500,00 din
- Planinsko društvo Kum, Trbovlje 1.500,00 din
- Radio klub, Trbovlje 500,00 din
- Lovska družina, Trbovlje 2.000,00 din
- Kulturno prosvetno društvo Tončke Čeč, Klek-Trbovlje 300,00 din
- Osnovna šola Tončke Čeč, Trbovlje (8. razred) 300,00 din
- Osnovna šola Alojza Hohkrauta, Trbovlje (8. razred) 300,00 din
- Osnovna šola Ivana Cankarja, Trbovlje (8. razred) 300,00 din
- Smučarsko društvo, Trbovlje 8.000,00 din
- Občinska zveza za telesno kulturo, Trbovlje 6.000,00 din
- Društvo za varstvo in vzgojo ptic, Trbovlje 150,00 din
- Sindikalna podružnica rudnika

- Trbovlje 4.100,00 din
- Sindikalna podružnica separacije 920,00 din
- sindikalna podružnica obrata za specialna rudarska dela 800,00 din
- Sindikalna podružnica elektrostrojnega obrata 1.480,00 din
- Sindikalna podružnica skupnih služb 700,00 din
- DPD Svoboda-center, Trbovlje 12.000,00 din
- Občinski svet zveze kulturno-prosvetnih organizacij, Trbovlje 3.000,00 din
- DPD Svoboda II, Trbovlje 4.000,00 din
- Društvo upokojencev, podružnica Trbovlje 2.000,00 din
- Delavska godba, Trbovlje 850,00 din
- Osnovna šola Tončke Čeč, Trbovlje (za novoletno obdaritev) 7.000,00 din
- Vzgojno varstvena ustanova — vrtec Mojca, Trbovlje (za novoletno obdaritev) 1.500,00 din
- Športno društvo Rudar, Trbovlje — 3000 kom zidne opeke

V marcu 1971 je delavski svet rudnika Trbovlje razdelil nekaj sredstev, ki so izvirala še iz leta 1970 (ustanovljena v letu 1969). Ta sredstva so prejeli:

- Moški pevski zbor Zarja, Trbovlje 5.300,00 din
- DPD Svoboda II, Trbovlje 2.500,00 din
- Avto-moto društvo, Tebovlje 300,00 din
- Boksarski klub, Tebovlje 1.000,00 din
- Občinska zveza za telesno kulturo, Trbovlje 7.906,30 din

3) Rudnik Zagorje:

- Hortikulturno društvo zasavskih revirjev 200,00 din
- Prosvetno društvo, Čemšenik 300,00 din
- Mladinski pevski zbor Vesna, Zagorje 1.000,00 din
- Planinsko društvo, Zagorje 2.000,00 din
- Krajevna organizacija ZZB NOV, Selo pri Zagorju 500,00 din
- Zveza prijateljev mladine Zagorje (komisija za letovanje otrok) 2.500,00 din
- Gasilska četa rudnika Zagorje 1.000,00 din

— Krajevna skupnost Loke-Kisovec, Zagorje	5.000,00 din
— Osnovna šola Toneta Okrogarja, Zagorje	1.000,00 din
— Krajevna organizacija ZZB NOV Kisovec-Loke	500,00 din
— Pevski zbor Loški glas, Loke pri Zagorju	600,00 din
— Pevski zbor Toneta Okrogarja, pri društvu upokojencev, Zagorje	300,00 din
— Gasilsko društvo, Čemšenik	400,00 din
— Prostovoljno gasilsko društvo, Colniše	400,00 din

— Društvo za vzgojo in varstvo pitč-pevk, Zagorje	1.000,00 din
— Zveza prijateljev mladine, Zagorje	1.000,00 din
— Sindikalna podružnica rudnika Zagorje	1.000,00 din
— Delavski svet rudnika Zagorje	977,78 din
— Kegljaški klub Proletarec, Zagorje	500,00 din
— Delavski dom, Zagorje	5.000,00 din
— Smučarski klub, Zagorje	2.600,00 din
Ostala sredstva iz sklada skupne porabe so bila po sklepu osred-	

njega delavskega sveta ZPT razporejena za družbeno in individualno stanovanjsko izgradnjo, za izplačilo regresov za letovanje, za pomoč družinam smrtno ponesrečenih rudarjev, za izgradnjo počitniških objektov v Novigradu v Istri preko počitniške skupnosti Hrastnik, za dejavnost rudniškega odbora sindikata rudarjev ROS, za povečanje obratnih sredstev, za preventivno zdravljenje članov delovne skupnosti, za preventivno zdravljenje otrok članov delovne skupnosti in za nadomestilo za prevoze na letni oddih.

ODLIKOVANI ČLANI KOLEKTIVA

V petek, dne 26. novembra 1971, bila organizirana in izvedena proslava dneva republike ob 30-letnici vstaje. Proslava je potekala v gledališki dvorani delavskega doma v Trbovljah. Na proslavi so nastopali pod vodstvom Jožeta Skrinarja, Mihe Gunzka, Riharda Beuermana, Cvete Kolenc in Radoslava Češnovarja, delavska godba Trbovlje, moški pevski zbor Zarja, mešani pevski zbor Slavček — oba iz Svobode-center, pionirski šolski pevski zbor iz osnovnih šol Alojza Hohkrauta in Tončke Čec ter recitacijski zbor iz gimnazije. Dvorana je bila polna udeležencev proslave. Na proslavi je govoril o pomenu dneva republike tovariš Marjan Orožen, podpredsednik republiške spuščine SRS, za tem pa je predsednik občinske skupščine Trbovlje tovariš Jože Laznik, razdelil odlikovanja predsednika republike petindvajsetim občanom iz Trbovelj za različne zasluge, ki so jih imeli pri povojnem razvoju občine.

Med temi odlikovalci je bilo tudi pet članov naše delovne skupnosti. Tovariš Levičar Ivan od skupnega prevoza, je bil odlikovan z redom dela s srebrnim vencem ob 25-letnici osvoboditve, tovariš Mlakar Mirko, dipl. inž. rud., iz separacije, je bil odlikovan z redom dela s srebrnim vencem ob 25-letnici osvoboditve, tovariš Pikl Jože iz elektrostrojnega obrata, je bil odlikovan z redom dela s srebrnim vencem ob 25-letnici osvoboditve, tovariš Skrinar Ferdo iz elektrostrojnega okrata, je bil odlikovan z redom dela s srebrnim vencem ob 25-letnici osvoboditve in tovariš Vizovišek Franc iz menze rudnika Trbovlje, z redom dela s srebrnim vencem za delo na kulturno-prosvetnem področju. Prve štiri je predlagala za odlikovanje občinska konferenca SZDL Trbovlje, petega odlikovanca pa občinski svet ZKPO Trbovlje. Vsem odlikovalcem članom naše delovne skupnosti topla čestitka!

Izgubili smo delovnega tovariša

Dne 15. novembra 1971 se je pri delu na gradbišču obrata za specialna rudarska dela v Strmostenu-Resavica, dogodila smrtna nesreča. Zaradi posledic te nesreče je umrl naš sodelavec Branko Šušterič, rojen 19. 11. 1944, pomočnik kopača, zaradi padca v jašek.

Njegove posmrtno ostanke so prepeljali v njegovo rojstno vas Lisično pri Kozjem. Tu je bil pokopan 18. novembra t. l. v dopoldanskih urah. Poleg številnih članov naše delovne skupnosti, so se pogreba udeležili uniformirani rudarji, delavska godba iz Trbovelj, domači pevci, zastavonoše sindikalnih podružnic in predstavniki vodstva podjetja oziroma vodstva obrata za specialna rudarska dela, predvsem pa tudi številni domačini. Od njega se je v imenu podjetja in obrata poslovil Drago Borišek, dipl. inž. rud.

Pokojni Branko Šušterič je bil zaposlen pri našem podjetju od 27. 7. 1966. Sprva je bil zaposlen na rudniku Trbovlje, nato na separaciji, kasneje tudi na gradbišču OSRD v Boru, nato na gradbišču OSRD cementarna Trbovlje, nekaj časa je bil zaposlen tudi na gradbišču OSRD v Nikšiču, nazadnje pa v Strmostenu-Resavica.

Pokojni Branko Šušterič je bil zelo prizadeven sodelavec, dober tovariš, dober družinski član številne kmečke družine, predvsem pa tudi dober človek. Vsi ga bomo težko pogrešali. Slava njegovemu spominu!

Program radia Trbovlje

Lokalna radijski postaja Trbovlje ima na valovni dolžini 188 m ali 1594 kHz, ki velja v času od 1. 12. 1971 do 1. 5. 1971, naslednji program:

TOREK:

16.00 — 16.05	Napoved programa
16.05 — 16.20	Narodno zabavna glasba
16.20 — 16.40	Poročila
16.40 — 17.00	Reklame in obvestila
17.00 — 17.15	Tedenski športni pregled
17.15 — 17.25	Jugotonove plošče
17.25 — 18.00	Iz diskoteke radia Trbovlje

ČETRTEK:

16.00 — 16.05	Napoved programa
16.05 — 16.20	Narodno zabavna glasba
16.20 — 16.40	Poročila
16.40 — 17.00	Reklame in obvestila
17.00 — 17.15	Obiskali smo glasbene šole
17.15 — 17.25	RTB plošče
17.25 — 18.00	Popevke na tekočem traku

SOBOTA:

16.00 — 16.05	Napoved programa
16.05 — 16.20	Narodno zabavna glasba
16.20 — 16.40	Aktualnost tedna
16.40 — 17.00	Reklame in obvestila
17.00 — 17.15	Radijska igra
17.15 — 18.00	Mladi izbrali za vas.

NEDELJA:

10.30 — 10.35	Napoved programa
10.35 — 10.55	Domači pevci in glasbeniki pred mikrofonom
10.55 — 11.20	Lokalna kronika
11.20 — 11.45	Vi izbirate — mi predvajamo
11.45 — 12.00	Nedeljski razgovor
12.00 — 12.20	Reklame in obvestila
12.20 — 12.30	Izbiram si poklic
12.30 — dalje	Čestitke poslušalcev

MOJA MAMA

(iz knjige Miha Marinko — MOJI SPOMINI)

V zgornjem koncu trboveljske doline le še nekaj starih bajt, ki so povezane z mojimi najzgodnejšimi spomini. Tu je tudi stara kašča, ki se je ohranila pod spomeniškim varstvom Zgodovinskega muzeja v Trbovljah. V njej sem imel zasilno prebivališče v letih svoje konfinacije pred zadnjo vojno. To je zelo star kmečki hram, ki ima nad vrati vrezano letnico 1836 in je edini ostanek nekdanje kajžarije Prislancov ali Kovačevih. Stara koča s kovačiji vred je zgorela že davno tega, saj nova hišica, ki je bila zgrajena na pogorišču, že tudi kaže znake visoke starosti. Kovačije pa niso obnovili — najbrž zato ne, ker se je stari Prislanc zapil. Spominjam se ga, kako je pijan zelo sočno preklinjal. Otroci smo se ga bali in pred njim bežali. Tudi brez kovačnice se je domačije obdržalo ime »pri Kovačevih«. Nadaljeval se je tudi dedni kovaški poklic. Prislancov sin »Mihče« je bil kovač v rudniških delavnicah (padel je v partizanih), njegov vnuk je prav tako kovač v Strojni tovarni, ki se je po vojni razvila iz starih remontnih delavnic.

Po dobrih šestdesetih letih, ki me ločijo od najzgodnejših otroških spominov, se je v vsej dolini in tudi v tem Gaberskem kotu mnogo spremenilo. V Trbovljah je ostal urbanistično najbolj nedotaknjen stari del trga okrog cerkve. Ohranjena je starinska hiša s kamnitimi svodi, s podstrešnimi lesenimi koridori in skodlasto pod Klekom, stara ljudska šola, v kateri sem napravil prva dva razreda, nekaj obrtniških hiš, Kukenberkova in Spanova gostilna na zahodni strani glavne (tedaj edine) ceste. Še vedno stoje Kramarjeva in Maličeva trgovina, Paražuhova kmetija in gostilna, župnišče ob cerkvi, gostilna na vrhu klanca stare ceste, stara, pol kamnita — pol lesena hiša ob potoku in stara občina — to je vse, kar je ostalo iz moje otroške dobe. Staro hišo ob potoku so svojčas imenovali Kobiljškovo hišo. Mati mi je pripovedovala, da je bila nekdanj last mojega starega očeta. Tudi moje matere se je držalo ime »Kobiljškova« Franca.

Od stare občine proti Gaberskem pa je bil prazen svet, njive in travniki na obronkih. Ob cesti, na vrhu klanca je bila že tistikrat gostilna »Kurnik«, ki prenovljena stoji še danes. Dober streljaj dalje še stoji hiša z značilnim križem na pročelju. V njej sva z materjo stanovala od mojega šestega do devetega leta. Malo dalje ob potoku sta še dve kmetiji — Borinova in Burnikova z mlinom, ki pa sta danes zapuščeni

in razpadata. Tu in po gozdnatih obronkih na obeh straneh doline sem preživljal zgodnja otroška leta. Takrat je bila to še redko naseljena, lepa, prijetna kotlina, stisnjena med pobočji Mrzlice in Svete planine (danes Partizanski vrh). Družil sem se s Prislancovimi otroki in sovrstniki s sosednih dveh kmetij, ki so pasli živino. Nisem bil osamljen, čeprav sem bil nezakonski sin, edinec bivše kmečke dekletke.

Moja prava rojstna vas je visoko zgoraj nad Gaberskem na pobočju Svete planine, tam mi je tekla zibelka — koš na njivi. Mati, bila je dekla, me je nosila v košu s seboj na poljska dela. Vasio, Rovte se ji je reklo, sestavljata le dve močni kmetiji, katerih hiši, hlevi, gospodarska poslopja so stisnjeni okrog močnega vodnjaka. Preživljal sem šolske počitnice pri Janovih, na eni od teh domačij, pa se spominjam, da med sosedi ni bilo kaj prida stikov. Ne spominjam se, da bi kdaj drug drugemu pomagali pri kmečkih delih. Tudi obiskovali se niso med seboj, le otroci obeh hiš smo se na polju in paši, pod kozolci in gospodarskimi poslopji skupaj igrali. Ne spominjam pa se, da bi otroci ene hiše kdaj prestopili prag druge.

To podrobnost opisujem zato, ker se mi je šele po dvajsetih letih poglobilo, da sem bil pravzaprav jaz vzrok za hladne odnose med sosedi. To vasio in razmere med sosedi poznam iz časa, ko se je moja mama že poročila z Amerikancem in sem bil star že 9 let. Takrat smo se preselili v Zagorje. Očim je delal v rudniku, mene pa so za šolske počitnice vsako leto pošiljali k Janovim, k mojima botroma v Rovte. Sosedni domačiji se je po domače reklo »pri Starečevih«. Gospodarja se spominjam po živo rdečih vekah — mislim, da je imel trahom. Nekoč me je čaz ograjo šaljivo ogovoril: »Miha ma-rinko, pokaži, kje maš rinko«. Šele dosti kasneje sem v Franciji, bil sem star osemindvajset ali devetindvajset let, od materinih sorodnikov zvedel, kdo naj bi bil moj pravi oče.

Naše prebivališče je bila mala čumnata v stari Prislancovi kovačiji. V njo se je prišlo samo skozi kovačnico in imela je eno samo majhno okence. Bilo mi je šest let, ko smo čumnato zapustili in se preselili v bližnjo hišo ob cesti, ki ima še danes na pročelju križanega Kristusa.

Mati je zaslužila s tem, da je zbiral mleko, ki so ji ga prinašale kmetice iz Gaberskega in Knezdola. Vozila ga je v ročnem vozičku na dveh kolesih in trboveljsko rudarsko središče in ga tam raznašala strankam po stanovanjskih kolonijah, popoldan pa je hodila na dni-

no k okoliškim kmetom. Za mene pa je skrbela stara mama. Čeprav je umrla, ko mi je bilo šest let, mi je njena slika ostala živo pred očmi. Bila je starka izredno zgubane-ga obraza, sključena, grbasta, z udr-tino na čelu, veliko za otroško peš-šico; imela je pohabljen ramo in presekano dlan, na kateri so ji trije hromi prsti štrleli stran in jo o-virali pri delu s preostalima prsto-ma.

Moja mama mi je kasneje poja-snila, od kod tako huda pohablje-nost. Moj stari oče je imel krojaš-ko obrt z več pomočniki in vajenci. Takrat so šivali samo na roko. Pre-bivali so v že omenjeni Kobiljškovi hiši. Toda njegova obrt je začela propadati, ko se je pojavil šivalni stroj, singerica. Ker mož ni vzdržal konkurence, se je vdal pijači in pri-čeli so se prepiri v hiši. Ob neki taki priložnosti je naročil svojemu zadnjemu vajencu, naj ubije njego-vo ženo. Za to mu je obljubil na-grado. Fant se je denarja res pola-komil in šel nad staro mamo s se-kiro, da jo ubije. V naročju je imela otroka, ki ga je skušala obra-niti pred pijanim vajencem. Vajenec ji je ob udarcih po glavi in ramih presekati tudi dlan. Zadeva se je končala tako, da sta bila stari oče in vajenec obsojena na dolgoletno ječo, v kateri je stari oče tudi umrl.

Mama mi je pripovedovala, da je tudi eden njenih dveh bratov ne-srečno končal v hrastniški kemič-ni tovarni. Padel je v kotel z lužni-co in v njej tako zoglenel, da ni o-stalo za njim niti sledi. Drugega sorodstva po materinem pripovedo-vanju nisem imel.

Spominjam se še — stara mama je bila še živa — kako je morala moja mama za tri dni v zapor. Ko je odhajala, oprtana s cekarjem hrane za tri dni, sem pretresljivo jokala, da me je stara mama le s težavo pomirila. Obsojena je bila zato, ker je inšpektor pri pregledu mleka ugotovil v eni kangliji pre-majhen odstotek maščobe. Potem je sama kupila napravo, s katero je preverjala kvaliteto prevzetega mle-ka. Spominjam se, da je poslej pri odjemalkah uživala poseben ugled zaradi čistoče in kvalitete mleka. Pred hišo s križem na pročelju so se vsako popoldne svetile oprane kositrne kangle. Čeprav je bila močna ženska, vendarle ni mogla tovoriti več kot 80 do 100 litrov mleka v vozičku. Za velikonočne in druge praznike se je vračala o-tovorjena s prazničnimi poticami in drugimi dobrotami, ki jih je dobi-vala od svojih odjemalk. V skrom-nih razmerah, v katerih sva z ma-mo živela, je to mnogo pomenilo, zato se tega še dobro spominjam.

Na mamo imam zelo lepe spomi-ne. Ko sem bil star štirinajst let,

mi je umrla. Najlepše nama je bilo, ko sva bila še sama, ko še ni vzela Amerikanka Svetka. Na svoj način je protestirala proti tedanjim družbenim predsodkom, ki so spremljali nezakonskega otroka brez očeta. Iz odpora proti taki klerikalni moralni je skrbela, da sem bil vedno lepo oblečen. Ko me je prvič spremljala v šolo, se spominjam, da sem bil oblečen v mornarsko modro oblekico z značilnim ovratnikom čez pleča, s sidrom in samoveznico ter obut v svetlo rjave čevljičke. Vedno je skrbela, da sem šel vsako jutro v šolo snažen. Imela sva skupno pot, jaz sem šel v šolo, ona pa je rinila voziček z mlekom v rudarske kolonije. Imel sem bujne svetle lase, ki so vlekli kar malo na rdeče. Močila mi jih je s sladkorno vodo, da mi je lahko oblikovala kodrčke. Spominjam se, da sem bil najlepše oblečen otrok v šoli. Vsa ta njena skrb je kazala, da je na ta način hotela dokazati svetu, da pankrt ni nič slabši od drugih otrok. Vzgojila me je v pridnega otroka, ki se je

marljivo učil. Zelo je bila vesela, ko sem prvi dve leti nosil domov najboljše spričevala. Skrbela je, da nisem v ničemer pogršel očeta. Med vrstniki nisem nikdar slišal očitka, da sem pankrt. Imel sem občutek, da je name zelo ponosna. Jaz sem bil nanjo na moč. Res sva se imela rada.

Tudi sama se je skrbno negovala. Imela je košate lase z debelimi kitami — pletenicami, ki si jih je ovijala v svitek okoli glave. Razen pri napornem delu na polju, je nisem nikoli videl skuštrane. Bila je srednje močne, delovne kmečke postave. Za praznike je nosila tedaj običajne kočmajke, komplicirano krojene in ozke v pasu, z mnogimi špriklami, ki so poudarjale prsi. Kočmajke so bile visoke zaprte, imele so nabrane rokave, ki so segali do zapestja in se tam končali s posebnimi visečimi okrasnimi naborki. Kočmajka se je pod pasom končala s prav takimi naborki koli le di.

Ker sva stanovala v enem pro-

storu s štedilnikom, mizo, omaro in široko posteljo, ni mogla skrivati pred menoj svojega oblačenja, kosi je nadevala nekoliko spodnjih kril. To je bilo zlasti zapleteno ob nedeljah in praznikih. Zdi se mi, da je bilo oblačenje ženske, ki je na sebe kaj dala, dokaj dražje od današnje, ne samo zaradi količine platna in sukna, marveč tudi zaradi zaplete šiviljske izdelave. Mama je bila vesela ženska, ki je v družbi rada pela in plesala. To je bilo običajno ob nedeljah po maši in popoldan. Po slikah, ki sem jih hranil do tridesetih let, mama ni bila posebno lepa. Bila pa je prikupna. Spominjam se, da so Kobiljškovo Franco, tako so jo klicali, imeli radi v vsaki družbi, na dninah pri kmetih ali v gostilniški družbi. Zdi se mi, da je bila takrat vesela in srečna. Kasneje v zakonu je pogostokrat skrivaj objokovala za temi časi svobodnega življenja. Ko me je rodila, je bila stara štiriindvajset let. Umrla je štirinajst let kasneje, že v začetku prve svetovne vojne.

KADROVSKE VESTI

V času od 1. oktobra do 30. novembra 1971 ima kadrovske sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

Delovna enota rudnik HRASNIK

Oktober 1971 — sprejeti:

Popelar Angela — pom. kuharica, Teršek Marija — zun. delavka, Uлага Karel — vozač, Kladnik Rudolf — vozač, Knez Anton — kopač;

November 1971 — sprejeti:

Filipovič Dragan — kopač, Horvat Franc III — vozač, Levec Franc — vozač, Hribarski Jože — vozač, Dakič Stevo — kopač, Kirn Milan II — strugar, Zupan Jože — vozač;

Oktober 1971 odšli:

Kozman Ivan I, kopač — disciplinski odpust, Stopinšek Ivan — kopač, disciplinski odpust, Pevec E. di, vozač — sporazumna prekinitev, Višnar Janez, vozač — invalidsko upokojen, Kozole Martin, kopač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Germ Stefan, kopač — sporazumna prekinitev, Zaplotar Jože, kopač — invalidsko upokojen, Žučko Jože, kopač — invalidsko upokojen, Žibret Friderik, strojnik — sporazumna prekinitev, Žandar Ivan, vozač — samovoljna prekinitev, Vresk Anton, vozač — samovoljna prekinitev, Bevc Branko, vozač — samovoljna prekinitev, Veligovšek Alojz, vozač — samovoljna prekinitev.

November 1971 — odšli:

Šinkovec Ivan, upr. rud. strojev upokojen, Nikič Ivan II, kopač — samovoljna prekinitev, Knez Anton, kopač — samovoljna prekinitev, Filipovič Dragan, kopač — samovoljna prekinitev, Guček Jože, učni kopač — invalidsko upokojen, Mrak Vladimir, vozač — v JLA, Flis Ivan, zun. delavec — v JLA, Vuga Franc, vozač v JLA,

Delovna enota rudnik TRBOVLJE

Oktober 1971 — sprejeti:

Toplak Ivan — vozač, Bregar Anton, — vozač, Šmid Davorin — vozač, Žaubi Ivan — kopač, Smuk Željko — vozač, Avsec Martin — zun. delavec, Gorjup Jože — kopač, Drobne Vinko — opek. delavec;

November 1971 — sprejeti:

Drnovšek Franc — vozač, Nosan Jože — vozač, Tisnikar Jože — kopač, Samastur Stane — kop. pomočnik, Mir Anton — zun. delavec, Kosec Andrej — vozač, Slavinec Stanko — kopač, Jevševar Franc — kopač, Pliharšek Stane — kopač, Užmah Vid II — vozač;

Oktober 1971 — odšli:

Mujkanović Ibrahim, vozač — samovoljna prekinitev, Savič Mihael, opek. delavec samovoljna prekinitev, Grčar Herman, kopač — umrl, Husič Ismet, opek. delavec — odpoved, v poskusni dobi s strani delavca, Bricelj Vili, keramičar — upokojen, Feguš Martin, kopač — samovoljna prekinitev, Tomažin Alojz, zidar — upokojen, Stojanovi

Nenad, vozač — odpoved v poskusni dobi s strani podjetja, Mak Berta, opek. delavka — sporazumna prekinitev, Perko Vladimir, vozač — samovoljna prekinitev, Stanič Božidar, opek. delavec — sporazumna prekinitev, Smuk Željko, vozač — odpoved v poskusni dobi s strani podjetja;

November 1971 — odšli:

Furjan Marta, opek. delavka — konec sezone, Čustič Nade, opek. delavec — konec sezone, Železnik Ana, servirka — redna odpoved, Poznič Just, servirka — redna odpoved, Toplak Ivan, vozač — odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Salmič Justin, vozač — sporazumna prekinitev, Žalar Boris, opek. delavec — konec sezone, Zaman Ignac, kopač — upokojen, Dobravec Roman, vozač — v JLA, Pristavnik Ladislav, kopač — upokojen, Okič Alaga, vozač — v JLA, Hribar Miroslov, vozač — v JLA, Kranjc Bojan, vozač — v JLA, Vincek Jurij, opek. delavec — sporazumna prekinitev.

Delovna enota rudnik ZAGORJE

Oktober 1971 — sprejeti:

Škrbič Franc — kopač, Kolar Ivan, — vozač;

Gradič Zvonko — kopač, Hodžič Ahmo — vozač, Džombič Mehmedalija — vozač, Beganovič Mustafa — vozač, Kurtič Mehmed — vozač, Rožanc Franc — vozač, Merva Anton — električar, Ojsteršek Jernej — pom. kopača, Dolinar Jože — ključavničar, Vedenik Božidar — vozač, Grabnar Damjan — kop. pomočnik;

Oktober 1971 — odišli:

Herle Alojz II, ključavničar — upokojen, Mizori Ivan, kop. pomočnik — samovoljna prekinitev, Potpin Franc, kopač — upokojen, Dubinović Ahmet, spenj. vozičkov — prekinitev, Šink Viktor II, zun. delavec — samovoljna prekinitev, Hirselj Dani, vozač — samovoljna prekinitev, Matjašič Vlado, kopač — samovoljna prekinitev, Bračič Andrej, kopač — samovoljna prekinitev, Lokar Hinko, kopač — inv. upokojen, Mizori Ludvik, kopač — samovoljna prekinitev;

November 1971 — odišli:

Ržišnik Ivan II, kopač — inv. upokojen, Razboršek Ivan, kopač — inv. upokojen, Kurtič Mehmed, vozač — samovoljna prekinitev, Bořišek Alojz, kop. pomočnik — disciplinski odpust, Grabnar Damjan, kop. pomočnik — samovoljna prekinitev.

Delovna enota SEPARACIJA**Oktober 1971 — sprejeti:**

Škofca Jože — motorovodja, Poljšaj Ivan — zun. delavec, Božjak Jože — delavec, Benko Mirko — zavirač, Bravec Jože — strežaj zvrčalca;

November 1971 — sprejeti:

Blaznik Franc — spenj. vlakov, Pajk Jože — zun. delavec, Kramar Zdravko — pom. ključavničar, Bravec Stanislav — zavirač, Zebič Ivan — progar;

Oktober 1971 — odišli:

Stanisavljevič Slobodan, vozač inv. upokojen, Jesenšek Vili, naklad. premoga — redna odpoved;

November 1971 — odišli:

Pestotnik Fani, delavka — upokojena, Sluga Stane, delavec — sporazumna prekinitev, Tofolini Milan, zun. delavec — v JLA, Škorja Ivan, zun. delavec — redna odpoved, Jenčič Alojz, delavec — redna odpoved, Repovž Martin, delavec — redna odpoved, Levec Ivan, kopač — upokojen;

Delovna enota obrat za specialna rudarska dela**Oktober 1971 — sprejeti:**

Bojevič Dragomir — kompresist;

November 1971 — sprejeti:

Bočko Ivan — zun. delavec, Kreča Andrej (strugar) — str. tehnik, Gerth Bojan — jam. kopač;

Oktober 1971 — odišli:

Slokan Franc, kopač — upokojen, inž. Zidar Vinko, vodja projekt. biroja — umrl, Galjašević Arif, vozač — samovoljna prekinitev, Janežič Alojz, tesar — upokojen, Baturan Stana, čistilka — sporazumna prekinitev;

November 1971 — odišli:

Mešanović Alija, vozač — sporazumna prekinitev, Čvorović Vojislav, uč. kopač — sporazumna prekinitev, Odović Mičun, uč. kopač — sporazumna prekinitev, Sušteršič Branko, pom. kopača — umrl, Pavlovič Adam, vozač — samovoljna prekinitev, inž. Pinterič Niko, obra-

tovodja — sporazumna prekinitev;

Delovna enota SKUPNIH SLUŽB**Oktober 1971 — sprejeti:**

Zdovec Silva — ekonomist, (UZP) Bajda Albin II, avtoprevoznik (avtopark), Kolander Vekoslav — nepriuč. delavec (ESO), Leskovšek Robert — ključavničar (ESO);

November 1971 — sprejeti:

Šmuc Janez — str. inženir (UZP) Jurkovič Marino — strugar (ESO), Sajevo Slavko — pom. delavec (ESO), Koželj Janez — električar (ESO), Pleskovič Ivan — pom. delavec (ESO), Kerin Rudi — pom. delavec (ESO), Borštnar Ivan — pom. delavec (ESO), Sever Anton — lesni delavec (nabavni oddelek),

Oktober 1971 — odišli:

Ocvirk Ema, ek. tehnik — samovoljna prekinitev (UZP), Rinaldo Pavla, točajka na Robu — konec sezone (UZP), Godinič Nada, pom. del. na Rabu konec sezone (UZP), Fanfandjel Zorka, pom. del. na Rabu — konec sezone (UZP), Čuča — Žentil Anica, pom. del. na Robu — konec sezone (UZP), Pahlina Katica, pom. del. na Rabu — konec sezone (UZP), Beg Djurdja, čistilka na Rabu — konec sezone (UZP), Sodec Martin, lesni delavec — upokojen (nabavni oddelek);

November 1981 — odišli:

Regancin Ljudmila, dipl. pravica — redna odpoved (UZP), Kranjc Ivan, rud. tehnik — sporazumna prekinitev (UZP), Škrbinec Ignac, ključavničar — upokojen (ESO), Armšek Ivan, električar — v JLA (ESO).

Vladimir Sihur

Zanimalo vas bo

Tečaj nemškega jezika

Oddelek za izobraževanje odraslih rudarskega šolskega centra ZPT je organiziral dne 17. novembra 1971, pričetek tečaja nemškega jezika. Prijavilo se je 43 kandidatov iz vrst članov naše delovne skupnosti. Tečaj poteka v prostorih tehniške srednje šole v Trbovljah, vodi pa ga prof. Silva Bizjak. Tečaj je razdeljen v dva dela in sicer v začetni in nadaljevalni del. Trajal bo predvidoma štiri mesece.

Povečanje proizvodnje v Afriki

Vlada Nigerije bo vložila 2 milijona nigerijskih funtov za reorganizacijo njihove premogovne korporacije. Premogovniki, ki so bili zaprti v teku državljanske vojne, ponovno

pričenjajo z delom (Enugu). Enaka prizadevanja kaže tudi vlada Zambije. Tudi tu so v teku razne reorganizacije premogovnih družb, z namenom, da bi povečali proizvodnjo premoga.

Plenum predstavnikov podjetij energetskih panog

Dne 3. decembra 1971 je bil na gospodarski zbornici SRS plenum predstavnikov podjetij energetskih panog. Na plenumu so obravnavali delo sveta za energetiko v mandatni dobi 1970/71, problematiko energetike, razpravljali o zborničnem sistemu in izvolili enega predstavnika v skupščino gospodarske zbornice ter 11 članov v svet za energetiko gospodarske zbornice SRS. Med člani sveta za energetiko pri zbornici je bil tudi izvoljen med drugimi glavni direktor našega podjetja Al-

bert Ivančič, dipl. inž. rud. Mandatna doba novoizvoljenih članov sveta za energetiko traja štiri leta.

Kadrovske spremembe

S 1. decembrom 1971 je odšel na lastno željo iz naših vrst Pavle Kováč, dipl. inž. rud., vodja rudarskega šolskega centra ZPT. Zaposlil se je pri PZ RUDIS.

Dne 2. decembra 1971 pa je bil imenovan s strani odbora za zaposlovanje in izobraževanje ZPT za vodjo rudarskega šolskega centra ZPT Viktor Ramšak, el. inženir. Doselej je bil zaposlen na elektro-strojnem obratu ZPT.

Dne 20. novembra 1971 je zapustil naše vrste Niko Pinterič, dipl. inž. rud., sodelavec obrata za specialna rudarska dela ZPT. S tem dnem se je vključil v kolektiv rud-

nika kaolina Črna pri Kamniku, v svojstvu tehniškega direktorja.

S 1. novembrom 1971 je bil imenovan za novega vodjo razvojnega oddelka v okviru sektorja za tehnično pripravo ZPT, Jože Herman, dipl. inž. rud. Doslej je bil zaposlen kot pomočnik vodje razvojnega oddelka.

Gostovanje iz zamejstva

V soboto 11. decembra 1971 so gostovali v domu Svobode II v Trbovljah, mešani pevski zbor Primo- rac iz Trebč pri Trstu ter harmoni- karski orkester Miramar iz Trsta. Gostovanje je organiziralo DPD Svo- boda II, v okviru tradicionalnih iz-

menjav. Koncert je bil zelo kvali- teten, poslušalci pa navdušeni. Ob prihodu so jih sprejeli med drugim tudi uniformirani rudarji iz rudnika Trbovlje ZPT.

HUMOR in ANEKDOTE

Ko se je vozil avstrijski cesar Franc po zemlji slovenski, srečal le Martina Krpana, temveč tudi nekega berača, ki je ob cesti obiral uši. Cesar se je pozanimal kaj dela. »Obiram uši«, je dejal berač. »Tu imaš denar in si kupi novo obleko«. Berač ves vesel je to povedal dru- gemu, tudi ta se je nastavil na cesto in obiral uši. »In kaj ti delaš«, ga je vprašal cesar Franc. »Uši iščem«, je ves vesel odgovoril drugi berač. »Kaj bi jih iskal«, je bil hud cesar. »Kar k onemu prvemu pojdi, ta jih ima toliko, da jih stran meče!«

— ♦ —

Trklja se mu, pravijo pri nas tistemu, ki že v starejših letih rad pogleda za kako mlajšo kiklo.

— ♦ —

Ali veste, zakaj so redkvice tako rdeče?

»Zato, ker se sramujejo, tako so majčkene in drobne, pa že tako šarf«.

— ♦ —

Na žalost, je dejal doktor mladi mamici v porodnišnici, otrok je zelo slab, in tehta komaj dva kilo- grama.

No, je dejala mlada mamica, več tudi ne morete pričakovati, kajti poročena sem šele sedem tednov.

— ♦ —

Žena je potožila možu. »Včasih si me vedno zvečer prijel za roko, ko sva šla spat«. Mož jo je prijel za roko. »No in potem si me poljubil«, je nadaljevala žena. Mož jo je polju- bil. »In potem si me vedno na ra- mo ugriznil«. Mož je vstal in odšel iz so- be.

»Kam greš«, je bila razočarana žena. »V kopalnici sem pozabil zo- be«, je dejal mož.

— ♦ —

Zadnjič je potožil starejši možak- ar v Trbovljah: »Najrajši bi umrl, da ne bi bil nikomur na pot«. Pa se je to res kmalu zgodilo in usoda je hotela, da so kot prvega pokopali na pot na pokopališču. In je bil spet vsem »na pot« — ljudem, ra- diu in časopisom. Nekateri ljudje res nimajo sreče, ne v času življe-

nja, pa tudi ne po njem. Kaj ho- čemo!

— ♦ —

Franci in Jože sta hodila skupaj v tehniško šolo. Po končani šoli se je Francetova mama ujezila na Jo- žetovo in ni več govorila z njo. Jo- žetova mama je bila radovedna in je vprašala zakaj ne govori z njo. »I zakaj«, je ta odgovorila: »Vaš je naredil šolo, naš pa ne, pa sta se o- ba učila iz ene knjige«.

— ♦ —

Vprašal sem starega knapa Fran- celjna, zakaj ne gre na dopust na morje. »Kje neki«, je dejal, »ko pa imam toliko živali doma«. »Kaj pa imaš«, sem bil radoveden. »Imam kozico za kuhanje, zajca za škornje sezuvat in kobilo za drva žagat«.

— ♦ —

Ko je bilo treba pripraviti kur- javo za zimo, je komarat vprašal Dolarjevega Johana, koliko premo- ga porabi čez zimo. Johan mu je odgovoril, da samo en koš. »Kako pa to delaš«, ga je vprašal komarat. »da ga porabiš tako malo?« »Veš to je pa tako«, mu je odgovoril Jo- han, kadar me začne zebsti, si za- denem koš premoga na hrbet, pa ga nosim po kuhinji toliko časa, da se ogrejem. Ko se ogrejem, ga prevza- me moja žena in tudi ona koraka z njim sem in tja. Tako delava pre- ko vse zime, pa nam je en koš pre- moga zadosti.

— ♦ —

Johan je rad zahajal v gostilne. Nairaje pa je šel k Rakari. Ko je prišel, si je naročil pol litra rde- čega. Stari Rakar pa je imel navado, da je rad prisedel h gostu in tudi sam pristavil svoj kozarec. Ko sta tako soila z Johanom dvakrat po pol rdečega, je vprašal Johan za ra- čun. Rakar pa mu je rekel »saj veš, da si gasbil en liter«. Johan pa mu je odgovoril, saj je tudi on zraven nil. »No ja, če je pa tako, ti ga spustim pol litra dol«. Če si ga spu- stil ti pol litra dol, ga bom spustil pa še jaz pol litra, pa bova kvit«, mu je odgovoril Johan in zapustil gostilno.

— ♦ —

Tole se je baje zgodilo na Do-

bovcu. Francelj je bil priden knap kot so pridni vsi, ki hodijo v jamo z Dobovca. Ko je bil starejši, je prišel celo za strelnega mojstra. No in ko je prišel neko nedeljo zjutraj domov iz nočnega dela, je moral na željo žene še v cerkev k maši. Tu je zadremal. Sanjalo se mu je, da je v jami pri svojem delu. Opozoril je knape, da so se odstranili, vzeli »mašince« in se na ves glas zadrl »Ogenj! Seveda, skočili so vsi ljud- je iz cerkve na prosto. Ubogi Fran- celj se je komaj izgovoril. Po noč- nem delu pa ni več hodil k maši.

— ♦ —

Ko je Petje po dolgi brezposelno- sti spet dobil delo v jami, je bil »pelegan« k »ponlegarjem«. S to- varišem sta nosila »švelarje«, Petje po enega, tovariš pa po dva. Ko je prišel mimo nadzornik, se je zadril nad Petjo. »Vidiš, kako si faulast, ti nosiš enega, kamerad pa dva.« »Kaj še«, mu ni ostal dolžan Pet- je, »faulast« je kamerad, ker se mu ne ljubi dvakrat nesti!

— ♦ —

Martinovi otroci so bili bolj sla- bi v šoli, sama mati jim tudi ni mogla kaj, da bi se bolj učili. Zato je poklicala na pomoč moža, Marti- ka. »Ustrahuj jih in postraši, da se bodo bolj učili«, mu je dejala. Mar- tinek ni vedel drugega, pa se je zvečer, ko so bili vsi otroci doma, postavil na vse štiri in zarjul »Bav- bav!«. Bilo je v redu.

— ♦ —

Fizola se v zasavskih revirjih zelo veliko poje, zato je letos nje- gova cena (10,00 — 12,00 din) go- spodinje in kupce nasploh zelo pri- zadela. Veliko dražji je kot slanina (5,00 din). Zato je neka gospodinja predlagala, da bi ocvirke zabelili s fizolom, kot smo dozdaj fizol z oc- virki. Sprejeto, kajne?

Potem ko je Aleksander Veliki osvojil Grčijo, je poslal vplivnemu atenskemu državniku petsto zlatni- kov kot darilo. »S čim sem to za- služil?« je vprašal državnik Alek- sandrovega sla. Ta je odgovoril: »Moj vladar te ima za najbolj ne- podkupljivega človeka v vsej Grči- ji.«

Tedaj reče Atenec:

»Sporoči svojemu vladarju, da ga prosim, naj vzame zlato nazaj, meni pa naj pusti moj dober glas, ki ga imam.«

— ♦ —

Norveški raziskovalec Roald Amundsen je prvi prekorščil severozahodni prehod, leta 1911 pa je dosegel južni tečaj.

V večji družbi je neka dama silila vanj z bolj ali manj trapastimi vprašanji:

»Prosim, povejte nam kaj prenetljivega, kar se vam je primerilo med pohodi!«

»Ker želite,« je odgovoril Amundsen, »vam bom povedal, da sem po

eni sami noči zjutraj ugotovil, da mi je zrasla brada za petnajst centimetrov.«

»V eni sami noči?« se je začudila dama. »Priporočite nam vendar podrobneje!«

Amundsen je zasmehljivo odvrnil:

»Ali ste pozabili, draga moja, da traja noč na tečaju šest mesecev?«

— ♦ —

Balzac se je v prostem času ukvarjal z grafologijo, to je z ugotavljanjem značaja po rokopisu. Bil je prepričan, da je v tem pravi mojster. Nekoč mu je neka dama prinesla zvezek in ga prosila, naj

pove svoje mnenje o rokopisu in o nadaljnjem razvoju dečka, čigar last je zvezek.

Balzac se je poglobil v nečitljivo pisavo, s katero so bile poččkane strani.

»Ali ste, gospa, mogoče otrokova mati?« je vprašal nazadnje.

»Ne.«

»Morda ste njegova sorodnica?«

»Tudi ne.«

»No, potem vam bom odkrito povedal, kaj mislim. Deček je pravi porednež, pa še precej omejen... Ne verjamem, da bo kdaj kaj pametnega iz njega!«

»Za božjo voljo,« je med smehom vzkliknila dama, »saj to je vaš zvezek iz časov, ko ste hodili v osnovno šolo!«

*Srečno in uspešno
novo leto 1972
želimo vsem članom
delovne skupnosti
in vsem
poslovnim prijateljem*

Lanskoletni sprehod Dedka Mraza med otroki članov naše delovne skupnosti na rudniku Trbovlje, ob zvokih delavske godbe. Foto inž. T. Bregant

Glasilo »SREČNO« izdaja
podjetje Zasavski premogovniki —
Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca

Glasilo ureja uredniški odbor:
Bablč Rado, Kohn Emil, dipl. inž.
rud., Kovač Vilko, Kralj Martin, Le-
narčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž.
rud., Prosenc Anton, Savšek Janko.

Tehnični urednik:

Lenarčič Tine

Odgovorni urednik:

Kohn Emil, dipl. inž. rud.

Tiska: Papirkonfekcija, obrat Valva-
sorjeva tiskarna, Krško
Naklada 3000 izvodov.